BESTEMMINGSPLAN PARTIËLE HERZIENING BUITENGEBIED (STOETERIJ ANNEX MANEGE, HELLENDOORNSEWEG, LEMELE)

GEMEENTE OMMEN

mei 2010
B01033.175302

WITPAARD | VERNIEUWEND IN HET VORMGEVEN VAN NEDERLAND

GEMEENTE OMMEN
BESTEMMINGSPLAN PARTIËLE HERZIENING BUITENGEBIED (STOETERIJ ANNEX MANEGE, HELLENDOORNSEWEG, LEMELE)

partiële herziening Buitengebied (stoeterij annex manege, Hellendoornseweg, Lemele)

Deze plantekst is gebaseerd op het Bro (juli 2008) en de SVBP2008 (24 dec. 2008).

Inhoudsopgave

Toelichting		**5**
Hoofdstuk 1	**Inleiding**	**5**
1.1	Algemeen	5
1.2	De bij het plan behorende stukken	5
1.3	Situering van het plangebied	5
Hoofdstuk 2	**Beleidskader**	**7**
2.1	Rijksbeleid	7
2.2	Provinciaal beleid	8
2.3	Gemeentelijk beleid	13
Hoofdstuk 3	**Onderzoek**	**15**
3.1	Algemeen	15
3.2	Huidige en gewenste situatie	15
3.3	Milieuaspecten	15
3.4	Watertoets	19
3.5	Natuur, archeologie en cultuurhistorie	20
3.6	Samenvatting plan-MER	23
Hoofdstuk 4	**Het plan**	**25**
4.1	Algemeen	25
4.2	Planologische afweging	25
4.3	Landschappelijke inpasbaarheid	26
4.4	Planopzet	26
4.5	Uitvoerbaarheid	27
Hoofdstuk 5	**Overleg en maatschappelijke betrokkenheid**	**29**
5.1	Overleg	29
5.2	Maatschappelijke betrokkenheid	29
Bijlagen bij de toelichting		**31**
Bijlage 1	Situering plangebied	33
Bijlage 2	Bijlage geluidsonderzoek	35
Bijlage 3	Bodemonderzoeksrapport	37
Bijlage 4	Luchtkwaliteitsberekening	39
Bijlage 5	Quickscan Ecologie	41
Bijlage 6	Archeologisch onderzoek	43
Bijlage 7	Plan-MER	45
Bijlage 8	Terreininrichtingstekening	47
Bijlage 9	Advies Het Oversticht	49
Bijlage 10	Vooroverlegnota	51
Bijlage 11	Inspraaknota	53

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeente Ommen wil haar medewerking verlenen aan de realisatie van een paardenhouderij annex manege aan de Hellendoornseweg op de percelen kadastraal bekend onder R297 en R303. Het voorliggende bestemmingsplan omvat de planologische-juridische regeling die de bouw van de stoeterij annex manege met bedrijfswoning mogelijk maakt. Het gaat om een verplaatsing van een bedrijf dat nu gelegen is op de Bulemansteeg. De bedrijfsvoering van het bedrijf wordt gewijzigd van melkveehouderij naar een stoeterij annex manege. Door de verplaatsing wordt de uitbreiding van de voetbalvereniging en de begraafplaats mogelijk gemaakt.

Het bestemmingsplan is een partiële herziening van het bestemmingsplan "Buitengebied" vastgesteld op 19 mei 1994 en het bestemmingsplan "Buitengebied, artikel 30 herziening" vastgesteld op 30 januari 2003. Hierin zijn de percelen bestemd voor Agrarische doeleinden (agrarisch gebied). Omdat op de percelen geen bouwblok ligt en geen gebruik kan worden gemaakt van de wijzigingsbevoegdheid, is een partiële herziening van het bestemmingsplan nodig. In de partiële herziening worden bouwmogelijkheden opgenomen. Op deze wijze wordt het mogelijk gemaakt dat een stoeterij annex manege met bedrijfswoning wordt gerealiseerd.

1.2 De bij het plan behorende stukken

Het bestemmingsplan "partiële herziening Buitengebied (stoeterij annex manege, Hellendoornseweg, Lemele) bestaat uit de volgende stukken:

1. plankaart, schaal 1: NL.IMRO.0175.20091003001-ON01;
2. planregels.

Op de plankaart zijn de bestemmingen van de in het plan begrepen gronden en opstallen aangegeven. In de planregels zijn regelingen en bepalingen opgenomen teneinde de uitgangspunten van het plan zeker te stellen. Het plan gaat vergezeld van een toelichting waarin de aan het plan ten grondslag liggende onderzoeksresultaten en beleidsmatige afwegingen zijn opgenomen. Bovendien wordt de juridische opzet van het plan toegelicht en wordt verslag gedaan van de inspraak- en overlegprocedure.

1.3 Situering van het plangebied

De percelen aan de Hellendoornseweg waar de stoeterij annex manege is beoogd, ligt in het buitengebied van de gemeente Ommen, ten zuidoosten van de kern Lemele. De percelen zijn gelegen tussen de wegen Glinthaar en Hellendoornseweg. Op Bijlage 1 Situering plangebied is de ligging van het plangebied weergegeven.

Hoofdstuk 2 Beleidskader

2.1 Rijksbeleid

Natuurbeschermingswet 1998

Vanaf oktober 2005 vindt de gebiedsbescherming in Nederland plaats via de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. De natuurbeschermingswet kent de volgende beschermde gebieden:

- De Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden).
- Beschermde natuurmonumenten (voorheen (staats)natuurmonumenten).
- De Ecologische Hoofdstructuur.

Natura 2000-gebieden

Voor beschermde Natura 2000-gebieden geldt dat er voor projecten en handelingen geen verslechtering van de kwaliteit van de habitats of een verstorend effect op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen mag optreden. Binnen de Natura 2000-gebieden zijn de Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebied te onderscheiden.

De Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) is een regeling van de Europese Unie (EU) die tot doel heeft alle in het wild levende vogelsoorten op het grondgebied van de EU te beschermen. De lidstaten van de EU zijn verplicht voor alle vogelsoorten die in hun land leven leefgebieden van voldoende grootte en kwaliteit te beschermen. De Europese Habitatrichtlijn beoogt de biologische diversiteit te waarborgen door het instandhouden van de natuurlijke en halfnatuurlijke leefgebieden en de wilde flora en fauna. De Habitatrichtlijn is gericht op de bescherming van soorten en natuurlijke habitats. Hiervoor zijn eveneens speciale beschermingszones aangemeld.

Op ongeveer 700 meter van het plangebied is het Natura 2000- gebied Vecht- en Beneden Reggegebied gelegen. De bouw van de stoeterij annex manege zou invloed kunnen hebben op dit gebied. Daarom is een Quick scan ecologie uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek zijn opgenomen in paragraaf 3.5 Natuur, archeologie en cultuurhistorie.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten hebben als doel om gebieden met een natuurwetenschappelijke of landschappelijke betekenis te vrijwaren tegen ingrepen. Het kan gaan om gebieden met zeldzame plant- en/of diersoorten, maar ook om gebieden die door hun ontstaansgeschiedenis, bodembouw of landschappelijke schoonheid waardevol zijn. Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden zijn opgeheven en niet langer beschermd als Beschermd Natuurmonument. De natuurwaarden waarvoor het natuurmonument was aangewezen zijn in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Ecologische Hoofdstructuur

Uitgangspunt van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is duurzame instandhouding, herstel en ontwikkeling van een zo groot mogelijke verscheidenheid van de in het wild levende dieren en plantensoorten als wel elementen van ecosystemen. De EHS bestaat uit een groot aantal natuurgebieden. Om deze natuurgebieden te verbinden tot een samenhangend geheel worden er ook nieuwe natuurgebieden en (robuuste) ecologische verbindingszones ontwikkeld.

Uit de kaarten bij de omgevingsvisie van de Provincie Overijssel blijkt dat op enige afstand van het plangebied twee EHS gebieden zijn gelegen, zowel ten westen van het plangebied als ten (noord)oosten.

2.2 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie

Op 26 mei 2009 is de omgevingsvisie van de Provincie Overijssel vastgesteld door Gedeputeerde Staten en op 1 juli 2009 door Provinciale Staten. Een aantal moties en amendementen zijn ingediend. In de omgevingsvisie zijn het streekplan, verkeer- en vervoerplan, waterhuishoudingsplan en milieubeleidsplan met elkaar geïntegreerd zodat één beleidsplan ontstaat voor de fysieke leefomgeving van Overijssel. In de omgevingsvisie benoemt de provincie de provinciale belangen en geeft ze aan hoe ze de maatschappelijke opgaven samen met de partners gaat realiseren. De omgevingsvisie is een structuurvisie in het kader van de nieuwe Wro.

Leidende thema's in de omgevingsvisie zijn duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Duurzaamheid wordt volgens de omgevingsvisie gerealiseerd door een transparante en evenwichtige afweging van ecologische, economische en sociaal-culturele beleidsambities. Ruimtelijke kwaliteit wordt gerealiseerd door naast bescherming vooral in te zetten op het verbinden van bestaande kwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen.

Het door de provincie gekozen sturingsmodel in de omgevingsvisie kan als volgt worden beschreven. Allereerst vindt de afweging plaats of ontwikkelingen nodig dan wel mogelijk zijn. Dit is opgenomen in de generieke beleidskeuzes. Vervolgens wordt gekeken waar deze ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. In de omgevingsvisie zijn ontwikkelingsperspectieven opgenomen voor de gebieden. Tot slot wordt met behulp van de gebiedskenmerken aangegeven hoe de ontwikkeling plaats moet vinden.

Provinciaal belang

In paragraaf 2.2.2 van de Omgevingsvisie is aangegeven welke onderwerpen de provincie van provinciaal belang vindt. In relatie tot dit bestemmingsplan zijn dit de volgende:

- voldoende en flexibel aanbod van woonmilieus, die voorzien in de vraag;
- vitale werklocaties, die aansluiten bij de vraag van ondernemingen;
- ontwikkelingsmogelijkheden voor schaalvergroting en verbreding in de landbouw;
- ontwikkelingsmogelijkheden en kwaliteitsverbetering toerisme en vrije tijdsbesteding;
- vitaal en samenhangend stelsel van natuurgebieden (EHS, waaronder robuuste verbindingszones, Natura 2000);
- versterken identiteit en onderlinge diversiteit van landschappen en dorpen;
- optimale watercondities;
- betrouwbare drinkwatervoorziening.

Daarbij speelt ruimtelijke kwaliteit bij dit bestemmingsplan een grote rol, aangezien er een ingrijpende verandering in een agrarisch gebied plaatsvindt. Ruimtelijke kwaliteit moet worden gerealiseerd door bestaande kwaliteiten te verbinden met nieuwe ontwikkelingen.

Generieke beleidskeuzes: (of-vraag)

Ontwikkelingen ten aanzien van wonen, werken en voorzieningen zijn mogelijk in het

buitengebied als de sociaaleconomische structuur wordt versterkt, de ontwikkelingen passen bij het ontwikkelingsperspectief en worden uitgevoerd volgens de gebiedskenmerken. Onderstaand zijn de generieke beleidskeuzes weergegeven die het meest relevant zijn voor onderhavig initiatief.

Zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik

Eerst moet bestaande bebouwing en herstructurering worden benut, voordat er uitbreiding kan plaatsvinden.

Economie en vestigingsklimaat

De provincie biedt ruimte aan ondernemers, die kansen zien voor nieuwe bedrijvigheid in het buitengebied, onder voorwaarden van generiek instrumentarium (zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik), ontwikkelingsperspectieven en gebiedskenmerken.

De provincie biedt ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijven in de landbouw, onder voorwaarden van generiek instrumentarium (zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik), ontwikkelperspectieven en gebiedskenmerken. Landbouwbedrijven worden door de provincie gefaciliteerd om zich te ontwikkelen en in te spelen op veranderingen. De provincie biedt ruimte voor schaalvergroting en verbreding.

Natuur

Binnen weidevogelbeheer- en ganzengebieden vindt geen waterpeilverlaging of aantasting van de openheid en rust plaats.

Landschap

Ontwikkelingen in het landelijk gebied dragen bij aan ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit (gebiedskenmerkencatalogus).

Watersysteem en klimaat

In landbouwgebieden (vitaal platteland accent productie) wordt het waterbeheer afgestemd op goede productieomstandigheden. Bij ontwikkelingen wordt de ruimtelijke kwaliteit versterkt.

Ondergrond

De kenmerken, kwaliteiten en waarden van de ondergrond worden beschermd (toekomstwaarde van de bodem) en waar mogelijk ingezet om de ruimtelijke kwaliteit en identiteit van gebieden te versterken (verbinden van kwaliteiten). Aardkundige, archeologische en cultuurhistorische waarden worden zoveel mogelijk behouden.

Onderhavig initiatief betreft een omschakeling van een melkveehouderij naar een paardenhouderij. De betreffende agrarier ziet een kans voor nieuwe bedrijvigheid in het buitengebied. Mede omdat de agrarier de gronden van de locatie al in zijn bezit heeft, is voor nieuwbouw op deze locatie gekozen. Het gaat hier om een stoeterij annex manege. Een andere locatie waar de familie Ekkelenkamp gronden bezit is afgevallen (ten oosten van de provinciale weg Lemele/Hellendoorn). Deze locatie is vanwege landschappelijke kwaliteiten afgevallen. Daarnaast zal de "oude" locatie waarop de melkveehouderij was gevestigd worden herbenut voor uitbreiding van voetbalvelden en de begraafplaats. Voor deze uitbreiding is de "oude" locatie bijzonder geschikt. Verplaatsing van de voetbalvelden naar een andere locatie is vanuit financieel oogpunt onaanvaardbaar omdat kort geleden is geinvesteerd in de locatie (een sportzaal is gerealiseerd). Vanuit het oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik is onderhavig initiatief waarbij in ruil voor herbenutting van de "oude" locatie nieuwbouw plaatsvindt, aanvaardbaar. De openheid van het gebied wordt

zoveel mogelijk behouden. Initiatiefnemer heeft aan Het Oversticht advies gevraagd hoe de bebouwing het beste kan worden ingepast in de omgeving rekening houdend met de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit. Dit advies heeft initiatiefnemer overgenomen in zijn bouwplannen. Het voorontwerpbestemmingsplan is in het kader van het vooroverleg aan het Waterschap Regge en Dinkel gestuurd. Het Waterschap kan met het plan instemmen. Daarmee is het aspect water voldoende geborgd in het plan. In het plangebied is archeologisch onderzoek gedaan.Op basis van het uitgevoerde archeologisch onderzoek kan worden geconcludeerd dat het plangebied niet behoudenswaardig wordt geacht. Het plan sluit derhalve aan bij de generieke beleidskeuzes zoals door de provincie genoemd in de Omgevingsvisie.

Ontwikkelingsperspectieven groene omgeving (waar-vraag)

Op de Overzichtskaart van de provincie worden de volgende ontwikkelingsperspectieven geschetst voor het plangebied aan de Hellendoornse weg te Lemele.

Het grootste deel van het plangebied valt onder ontwikkelingsperspectief 2. Buitengebied - accent productie (schoonheid van de moderne landbouw). Onder dit ontwikkelingsperspectief vallen open gebieden waar verdere modernisering en schaalvergroting van de landbouw royaal de ruimte krijgt. Ook vallen hieronder landbouwontwikkelingsgebieden waar de intensieve veehouderij de ruimte krijgt. Kenmerkend voor deze gebieden zijn de harmonie tussen het ruimtelijk raamwerk van lanen, waterlopen lintbebouwingen, bosstroken en de schaalvergroting.

Een kleiner deel van het plangebied valt onder ontwikkelingsperspectief 3. Buitengebied - accent veelzijdige gebruiksruimte (mixlandschap: met landbouw, natuur, water en wonen als goede buren). Voor dit ontwikkelingsperspectief geldt dat de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw maar ook van andere sectoren zoals recreatie nadrukkelijk worden verbonden met behoud en versterking van cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke elementen.

Het initiatief tot nieuwbouw van een stoeterij annex manege past binnen de ontwikkelingsperspectieven voor dit gebied. Het gaat hier om een agrarische bedrijf met een recreatieve functie. Er is sprake van een paardenpension (12 paarden), het trainen van eigen paarden (13 paarden), het geven van rijles (niet de hoofdactiviteit) en het verbouwen van mais. Aan de landschappelijke inpassing van het initiatief is ruim aandacht besteed.

Gebiedskenmerken (hoe-vraag)

Als in een bepaald gebied een verandering aan de orde is, dan geven de gebiedskenmerken richting aan de manier hoe dit moet plaatsvinden. Bij de gebiedskenmerken is in de kolom 'sturing' onder de kop norm aangegeven welke kenmerken altijd, met elke ontwikkeling, gerespecteerd en versterkt dient te worden, omdat ze gerekend worden tot het provinciale belang. Onder de kop richting is een manier van omgang met kenmerken weergegeven, die de provincie zeer wenselijk vindt. Hier mag van worden afgeweken. Onder de kop inspiratie staan ontwikkelingen vermeld die denkbaar zijn in het betreffende gebiedstype met respect voor de gebiedskenmerken. Op de betreffende percelen gelegen in de gemeente Ommen ten zuid-oosten van de kern Lemele zijn de volgende lagen met de daarbijbehorende gebiedskenmerken uit de omgevingsvisie van toepassing.

Natuurlijke laag: Dekzandvlakte en ruggen

Deze natuurlijke laag komt in een groot deel van de provincie Overijssel voor. Na de ijstijd bleef er in grote delen een reliëfrijk zandlandschap achter, dat gekenmerkt wordt door relatief grote verschillen tussen hoog/droog en laag/nat gebied. Soms

liggen deze gebieden dicht bij elkaar, soms verder van elkaar.

Norm (provinciaal belang): Dekzandvlakten en ruggen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de hoofdlijnen van het huidige reliëf.

Richting (wenselijk): Als ontwikkelingen plaats vinden, dan dragen deze bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en het watersysteem. Beiden zijn tevens uitgangspunt bij (her)inrichting.

Bij ontwikkelingen is de (strekkings)richting van het landschap, gevormd door de afwisseling van beekdalen en ruggen, het uitgangspunt.

Laag van het agrarisch cultuur landschap: maten- en flierenlandschap en essenlandschap

De percelen liggen in het Maten- en flierenlandschap. Een klein deel van het perceel ligt in het essenlandschap.

Norm (provinciaal belang) Maten- en flierenlandschap: In het Maten- en Flierenlandschap is het waterpeil niet lager dan voor graslandgebruik noodzakelijk is. De Maten, Flieren en beken krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van het onbebouwde karakter, de continuïteit van de beekloop, voldoende ruimte voor water en het lineaire landschap met open 'kamers' en coulissen.

Richting (wenselijk) Maten- en flierenlandschap: Als ontwikkelingen plaats vinden in of nabij het Maten en Flierenlandschap, dan dragen deze bij aan versterking van het historische lineaire landschap met open 'kamers'en coulissen, aan accentuering van de overgang naar hogere gronden, de toegankelijkheid, de beleefbaarheid en het vasthouden van water. Inrichting van nog gave delen richt zich op het behouden van de cultuurhistorische waarden.

Inspiratie (denkbare ontwikkelingen) Maten- en flierenlandschap: Openheid behouden door gebruik als hooi- en weiland, in combinatie met natuur-, landschaps- en cultuurhistorisch beheer.

Norm (provinciaal belang) Essenlandschap: De essen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de karakteristieke openheid, de huidige bodemkwaliteit en het huidige reliëf. Op de flanken krijgen de kleinschalige landschapselementen, zoals houtwallen, bosjes, zandpaden, karakteristieke erven en beeldbepalende open ruimte daartussen, een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van dit kleinschalige patroon.

Richting (wenselijk) Essenlandschap: Als ontwikkelingen plaatsvinden in het essenlandschap, dan krijgen deze in de flanken een plaats, met respect voor en bijdragend aan de aanwezige bebouwingsstructuren (lint, erf) en versterking van het landschappelijke raamwerk.

Inspiratie (denkbaren ontwikkelingen) Essenlandschap: Op grote essen is ruimte voor grootschalige grondgebonden landbouw. Accentueren en zichtbaar houden van de rand van de es als groene 'mantel'.

Lust- en leisure laag:Donkerte gebied

De percelen liggen in het Donkerte gebied. Hiervoor heeft de provincie geen norm

bepaald. Richting (wenselijk) Donkerte gebied: In de donkere gebieden alleen minimaal noodzakelijke toepassing van kunstlicht. Dit vereist het selectief inzetten en 'richten' van kunstlicht. Veel aandacht voor het vermijden van onnodig kunstlicht bij ontwikkelingen in het buitengebied.

Inspiratie (denkbare ontwikkelingen) Donkerte gebied: Behoud van het rustige en onthaaste karakter van de 'donkere' gebieden.

Daarnaast loopt een landelijke fietsroute langs het perceel (aan de kant van de Glinthaar). Deze landelijke fietsroute wordt beschreven in de stedelijke laag informele trage netwerk. De normering, richting en inspiratie die door de provincie hiervoor is beschreven is niet relevant voor dit bestemmingsplan.

Uit bovenstaande gebiedskenmerken en de door de provincie beschreven norm, richting en inspiratie blijkt niet dat het initiatief met dit beleid in strijd is. Bij onderhavig initiatief is veel aandacht besteed aan de landschappelijke inpassing. Naar aanleiding van het advies van Het Oversticht heeft de initiatiefnemer de plannen aangepast zodat nog beter wordt aangesloten bij de kenmerken van het landschap. Zie voor landschappelijke inpassing paragraaf 4.3 Landschappelijke inpasbaarheid. Wat betreft de ligging in het Donkerte gebied, zal de verlichting van de stoeterij annex manege zo beperkt mogelijk worden gehouden.

In zijn geheel kan worden geconcludeerd dat geen strijdigheid is met het beleid van de provincie zoals verwoord in de omgevingsvisie.

Omgevingsverordening

Het beleid uit de omgevingsvisie is overgenomen in de omgevingsverordening. Voor onderhavig initiatief zijn met name artikel 2.1.4, 2.1.5 en 2.1.6 van belang.

In artikel 2.1.4 wordt aangegeven dat de provincie alleen andere dan stedelijke ontwikkelingen toestaat die een extra ruimtebeslag op de groene omgeving leggen als aannemelijk is gemaakt dat (her)benutting van bestaande bebouwing in de groene omgeving in redelijkheid niet mogelijk is, dat combinaties van functies op bestaande erven optimaal benut zijn.

Het gaat in dit geval om een verplaatsing van een bedrijf naar een perceel dat al in eigendom is van initiatiefnemer. Het voortzetten van het bedrijf op het oude perceel is maatschappelijk gezien ongewenst aangezien dit de uitbreidingsmogelijkheden van de begraafplaats en de voetbalvereniging beperkt. Het verplaatsen naar het perceel dat al in eigendom is van initiatiefnemer is, maar nu alleen gebruikt wordt als maisveld, ligt voor de hand. Het gaat hier om een stoeterij annex manege. Een andere locatie waar de familie Ekkelenkamp gronden bezit is afgevallen (ten oosten van de provinciale weg Lemele/Hellendoorn). Deze locatie is vanwege landschappelijke kwaliteiten afgevallen. Daarnaast zal de "oude" locatie waarop de melkveehouderij was gevestigd worden herbenut voor uitbreiding van voetbalvelden en de begraafplaats. Voor deze uitbreiding is de "oude" locatie bijzonder geschikt. Verplaatsing van de voetbalvelden naar een andere locatie is vanuit financieel oogpunt onaanvaardbaar omdat kort geleden is geinvesteerd in de locatie (een sportzaal is gerealiseerd). Vanuit het oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik is onderhavig initiatief waarbij in ruil voor herbenutting van de "oude" locatie nieuwbouw plaatsvindt, aanvaardbaar.

In artikel 2.1.5 wordt beschreven dat in de toelichting wordt onderbouwd dat de nieuwe ontwikkelingen bijdragen aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit

conform de geldende gebiedskenmerken. Hieraan voldoet onderhavig initiatief. De uitgebreide onderbouwing hiervoor is eerder in deze paragraaf gegeven.

In artikel 2.1.6. sub 2 van de Omgevingsverordening staat dat nieuwvestiging van agrarische bouwpercelen wordt toegestaan als een ondernemer zijn landbouwbedrijf verplaatst voor het realiseren van publieke belangen. In de toelichting bij de Omgevingsverordening staat dat een vestiging van nieuwe agrarische bouwpercelen ten behoeve van de verplaatsing van bestaande agrarische bedrijven die moeten wijken voor publiek belang zijn uitgezonderd van de kwaliteitsimpuls groene omgeving. In de regeling voor verplaatsing van agrarische bedrijven wordt de eis gesteld dat de uitplaatsingslocatie wordt opgeheven.

Het onderhavig initiatief voldoet hier aan. Door de verplaatsing van het agrarische bedrijf wordt uitbreiding van de voetbalvelden en de begraafplaats mogelijk gemaakt. Het agrarisch bouwperceel op de uitplaatsingslocatie wordt opgeheven. Ten aanzien van de kwaliteitsimpuls wordt opgemerkt (hoewel hier niet aan hoeft te worden getoetst) dat door het initiatief de bebouwing wel toeneemt, maar dat daarnaast geïnvesteerd wordt door iniatiefnemer in het herstellen van het oude cultuurlandschap door middel van het versterken van de houtwallen en singels. Door deze versterking wordt extra leefgebied geboden aan vogels en kleine zoogdieren.

Geconcludeerd kan worden dat het initiatief niet in strijd is met de omgevingsverordening.

2.3 Gemeentelijk beleid

Vigerend bestemmingsplan en ontwerp Bestemmingsplan Buitengebied

Het plangebied waar initiatiefnemer voornemens is een stoeterij annex manege te vestigen, heeft in het vigerend bestemmingsplan de bestemming Agrarisch doeleinden (agrarisch gebied).

In 2005 is een voorontwerp bestemmingsplan voor het Buitengebied opgesteld. In het 4e kwartaal van 2009 wordt het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. In de planregels van onderhavig bestemmingsplan wordt aangesloten bij de bouwvoorschriften uit dit ontwerp bestemmingsplan.

Welstandsplan Ommens & omgeving

De gemeente Ommen heeft haar welstandsbeleid beschreven in het Welstandsplan Ommens & omgeving. De relatie tussen het welstandsplan en het bestemmingsplan is als volgt. Het bestemmingsplan regelt onder meer de functie en het ruimtebeslag van bouwwerken voorzover dat nodig is voor een goede ruimtelijke ordening. Mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kunnen niet door de welstandscommissie worden tegengehouden. Het bestemmingsplan regelt echter niets over de architectonische vormgeving van bouwwerken. In het welstandsplan zijn hiervoor welstandscriteria geformuleerd. De gemeente Ommen heeft er voor gekozen om alle vergunningplichtige bouwwerken aan welstand te toetsen.

Het geformuleerde welstandsbeleid is er op gericht de bebouwingskarakteristieken per gebied te behouden en waar mogelijk te versterken. De gemeente is in het welstandsplan onderverdeeld in 20 deelgebieden. Het plangebied van de stoeterij annex manege ligt in het deelgebied Essen-Kampenlandschap. Het welstandsbeleid voor dit gebied is er op gericht de bebouwingskarakteristieken in het gebied te behouden en/of te versterken door afwijkende bebouwing geheel of gedeeltelijk in overeenstemming te brengen met de aanwezige bebouwingskarakteristieken. Nieuwe en eigentijdse ontwikkelingen zijn mogelijk mits deze niet conflicteren met de aanwezige bebouwingskarakteristieken. Het gebruik van natuurlijke materialen heeft de voorkeur.

Het welstandsbeleid staat vestiging van een stoeterij annex paardenhouderij in het plangebied niet in de weg. De bouwplannen dienen wel te voldoen aan de in de welstandsnota opgenomen welstandscriteria. De toetsing hiervan zal plaatsvinden bij de bouwaanvraag.

Erfgoednota "Toekomst voor erfgoed Ommen"

In deze op 18 december 2008 door de gemeenteraad vastgestelde nota is het beleid inzake archeologie en monumentenzorg beschreven. In de nota is in kaart gebracht welke archeologische waarden er in de gemeente zijn en hoe hier mee omgegaan moet worden. De vertaling naar het bestemmingsplan vindt plaats door het opnemen van voorbeeld bestemmingsplanregels. In de nota worden 8 gebiedstypen onderscheiden. Voor het plangebied zijn de volgende gebieden relevant: Gebied of terrein met (deel)bestemming hoge archeologische verwachting en Gebied of terrein met (deel)bestemming lage archeologische verwachting.

Voor een gebied of terrein met (deel)bestemming hoge archeologische verwachting is opgenomen dat op deze terreinen een aanlegvergunning geldt. Het vrijstellingscriterium voor bodemingrepen en te bebouwen oppervlakten is 2.500 m^2 en 50 cm diepte. Bij ingrepen groter dan 2.500 m^2 en dieper dan 50 cm is vooronderzoek verplicht.

Voor een gebied of terrein met (deel)bestemming lage archeologische verwachting is opgenomen dat op deze terreinen een aanlegvergunning geldt. Het vrijstellingscriterium voor bodemingrepen en te bebouwen oppervlakten is 10.000 m^2 en 50 cm diepte. Bij ingrepen groter dan 10.000 m^2 en dieper dan 50 cm is vooronderzoek verplicht.

In het plangebied is ter plaatse van het bestemmingsvlak Agrarisch-paardenhouderij archeologisch onderzoek gedaan. Hieruit blijkt dat het plangebied niet behoudenswaardig wordt geacht. Eventuele archeologische waarden op de dekzandrug zijn reeds vernietigd. De wetenschappelijke waarde van eventueel bewaard gebleven, mogelijk aanwezige diepere grondsporen rechtvaardigen niet de kosten van archeologisch vervolgonderzoek. In het archeologisch onderzoek is aanbevolen om het plangebied vrij te geven. Een regeling voor de bescherming van archeologische waarden in de vorm van een aanlegvergunning of een dubbelbestemming is dan ook niet nodig.

Hoofdstuk 3 Onderzoek

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op aspecten die relevant zijn voor het opstellen van het voorliggend bestemmingsplan. Nadat aandacht wordt besteed aan de huidige en de gewenste situatie, zoals deze wordt voorgestaan door de initiatiefnemer, wordt ingegaan op milieuaspecten, de watertoets en op de waarden van natuur, archeologie en cultuurhistorie.

3.2 Huidige en gewenste situatie

De beoogde percelen waar de initiatiefnemer de stoeterij annex manege wil vestigen, liggen in het buitengebied van de gemeente Ommen, ten zuidoosten van de kern Lemele. De percelen hebben nu een agrarische bestemming en zijn in gebruik als maïsveld. Het plan is om op het noordelijk gelegen perceel (R297) een stoeterij annex manege te vestigen met bedrijfswoning, bijgebouw, tredmolen, parkeerplaatsen, buitenbak en mestplaat. Op het zuidelijk gelegen perceel zal maïs worden verbouwd.

3.3 Milieuaspecten

Bij het opstellen van een bestemmingsplan is het van belang te onderzoeken in hoeverre milieuhygiënische factoren belemmeringen opleveren voor de voorgestane ontwikkeling. In deze paragraaf wordt daarom ingegaan op (in willekeurige volgorde): milieuzonering, bodem, geluid vanwege het wegverkeer, externe veiligheid en luchtkwaliteit.

Milieuzonering

Besluit landbouw milieubeheer

De in het plangebied te vestigen stoeterij annex manege valt onder het Besluit landbouw milieubeheer. Volgens het bedrijfsplan worden er namelijk 25 paarden gestald. Het toe te kennen bouwblok voor de stoeterij annex manege moet op de volgende afstanden liggen van de bouwblokgrenzen van omwonenden:

- 100 meter tot objecten categorie I en II (bebouwde kom en lintbebouwing);
- 50 meter tot objecten categorie III, IV en V (verspreide burgerwoning, agrarische bedrijfswoning, bedrijfswoning bij intensieve veehouderij).

Aan deze afstanden wordt voldaan. Deze afstanden zijn opgenomen om geurhinder te voorkomen. Daarnaast is in de VNG brochure bedrijven en milieuzonering een hinderafstand voor geur van 50 meter opgenomen voor een manege. Het betreft hier in dit geval een stoeterij annex manege. Dit is echter qua geurbelasting vergelijkbaar met een manege.

Aan de geluidsvoorschriften van het Besluit landbouw kan worden voldaan, mits de ontsluiting van de inrichting op de Hellendoornseweg plaatsvindt.Uitgaande van een bedrijfsituatie met laat in de avond vertrekkende lawaaiige voertuigen wordt op de dichtstbijzijnde woning Hellendoornseweg 22 een piekgeluidsniveau LAmax van circa 55 dB(A). Daarmee wordt nog ruim voldaan aan de maximale toegestane niveau LAmax van 65 dB(A) in avondperiode. Het ligt niet in de verwachting dat er 's avonds laat nog vertrekkende lawaaiige voertuigen zijn, maar voor de berekening is

hier wel vanuit gegaan.Groot transport is er niet. Zie voor de berekening de Bijlage 2 Bijlage geluidsonderzoek. In de VNG brochure bedrijven en milieuzonering is een hinderafstand voor geluid van 30 meter opgenomen voor een manege. Hieraan wordt ruimschoots voldaan. Daarnaast is lesgeven niet de doelstelling en zeker niet met geluidsapparatuur.

Afstandsnormen VNG bedrijven en milieuzonering

Bij het opstellen van een bestemmingsplan dient de invloed van bestaande (of nieuw te vestigen) bedrijvigheid op de leefomgeving afgewogen te worden. Om milieuhinder als gevolg van bedrijfsactiviteiten al in het ruimtelijk spoor te voorkomen, kunnen in een bestemmingsplan grenzen worden gesteld aan de toelaatbaarheid van bedrijfsactiviteiten. Het instrument hiervoor is milieuzonering. Hiermee wordt een ruimtelijke scheiding aangebracht tussen milieubelastende functies (zoals bedrijven of industrie) en milieugevoelige functies zoals wonen. De afstanden uit deze brochure dienen gemotiveerd te worden toegepast.

Op de Hellendoornseweg 24 is een autobedrijf met werkplaats gevestigd. Dit bedrijf heeft een grootste afstand voor geluid en deze bedraagt 30 meter. De afstand van het autobedrijf tot de bedrijfswoning is ongeveer 150 meter. Dit vormt dus geen belemmering voor het initiatief.

Activiteitenbesluit

De Wet milieubeheer bevat het algemene kader van de milieuwetgeving. Onderdelen kunnen in algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) of ministeriële regelingen verder worden uitgewerkt. Het Activiteitenbesluit is zo'n AMvB.

Aan de Hellendoornseweg 24 is een autobedrijf met werkplaats gevestigd op circa 150 meter afstand van de toekomstige stoeterij annex manege met bedrijfswoning. Dit bedrijf valt onder het Activiteitenbesluit milieubeheer. Door de vestiging van de nieuwe bedrijfswoning bij de stoeterij annex manege zal het bedrijf niet belemmerd worden in zijn bedrijfsvoering. Gezien de afstand kan ruim aan de geluidsvoorschriften van het Activiteitenbesluit worden voldaan.

Bodem

Voor het noordelijk gelegen perceel waar initiatiefnemer de stoeterij annex manege wil bouwen is in juli 2009 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd naar eventuele aanwezigheid van verontreiniging van grond en grondwater. De conclusies zijn als volgt:

- De bovengrond op het perceel is plaatselijk licht verontreinigd met PAK. In de ondergrond is geen verontreiniging in de bodem vastgesteld.
- Op het terrein is in het grondwater een lichte verontreiniging met nikkel en zink vastgesteld.

Volgens de wet bodembescherming is het niet noodzakelijk om naar aanleiding van deze onderzoeksresultaten van de grond en het grondwater een nader onderzoek te verrichten. De milieuhygiënische bodemkwaliteit op de locatie vormt dan ook geen belemmering voor de voorgenomen nieuwbouw. In Bijlage 3 Bodemonderzoeksrapport is het volledige bodemonderzoek opgenomen.

Geluid vanwege het wegverkeer

De Wet geluidhinder (Wgh) heeft tot doel de mensen te beschermen tegen geluidsoverlast. Op basis van deze wet dient bij het wijzigen van het bestemmingsplan dan ook aandacht te worden besteed aan het aspect geluid. Het bouwplan is door de gemeente getoetst aan de geluidscontouren voor het jaar 2020

van het milieumodel. De geluidsbelasting op de bedrijfswoning zal uitkomen op de Lden 48 dB-contour en voldoet daarmee aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder.

Externe veiligheid

Op 28 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. In dit besluit zijn regels gesteld teneinde de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld door activiteiten met gevaarlijke stoffen tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Bedrijven die onder dit besluit vallen zijn onder meer grote chemische bedrijven, lpg-tankstations en bedrijven die 10.000 kilo of meer aan chemicaliën opslaan. Het besluit verplicht gemeenten en provincies voortaan met veiligheidsnormen rekening te houden. Op basis van de "Risicokaart provincie Overijssel" blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied geen risicovolle bedrijven gevestigd zijn die vallen onder het Bevi.

De basis voor de risicobenadering bij het vervoer van gevaarlijke stoffen (over weg, water en spoor) ligt in "Omgaan met risico's". De algemene uitgangspunten zijn uitgewerkt in de "Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen" (RNVGS). Sinds augustus 2004 is er sprake van een "Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen". Met deze circulaire wordt het beleid als vervat in de RNVGS verder geoperationaliseerd en verduidelijkt. Als verplichte route voor het vervoer van gevaarlijke stoffen kunnen rijks-, provinciale en gemeentewegen worden aangewezen. In de directe omgeving van het plangebied komen geen routes gevaarlijke stoffen voor.

Verder dient voor wat betreft het aspect externe veiligheid rekening te worden gehouden met buisleidingen. In en in de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen aardgastransportleidingen. Uit het voorgaande kan daarom geconcludeerd worden dat het aspect externe veiligheid geen beperkingen oplegt aan het bouwen van de stoeterij annex manege.

Luchtverontreiniging

Luchtverontreiniging

Met betrekking tot luchtkwaliteit moet rekening worden gehouden met het gestelde in de Wet Milieubeheer, hoofdstuk 5, titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen en de bijbehorende bijlagen. Op basis van artikel 5.16 Wm kan, samengevat, een bestemmingsplan of bestemmingsplan worden vastgesteld, indien:

a. aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan of bestemmingsplan biedt, niet leiden tot het overschrijden van een in bijlage 2 opgenomen grenswaarde, of
b. aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan of bestemmingsplan biedt, leiden tot een verbetering per saldo van de concentratie in de buitenlucht van de desbetreffende stof dan wel, bij een beperkte toename van de concentratie van de desbetreffende stof, de luchtkwaliteit per saldo verbetert door een samenhangende maatregel of een optredend effect, of
c. aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan of bestemmingsplan biedt niet in betekenende mate bijdragen aan de concentratie in de buitenlucht van een stof waarvoor in bijlage 2 een grenswaarde is opgenomen of
d. het project is genoemd of beschreven dan wel past binnen een programma van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.

Van een verslechtering van de luchtkwaliteit “in betekenende mate” als bedoeld

onder c is sprake indien zich één van de volgende ontwikkelingen voordoet:

- woningbouw: 1.500 woningen netto bij 1 ontsluitende weg of 3.000 woningen bij 2 ontsluitende wegen;
- infrastructuur: 3% concentratiebijdrage (verkeerseffecten gecorrigeerd voor minder congestie);
- kantoorlocaties: 100.000 m^2 brutovloeroppervlak bij 1 ontsluitende weg, 200.000 m^2 brutovloeroppervlak bij 2 ontsluitende wegen.

Het criterium “niet in betekenende mate” kan pas worden toegepast als het NSL en de (nieuwe) regionale programma's zijn vastgesteld en dat is nog niet het geval. Daarom kan nog niet van de 3%-regeling gebruik gemaakt worden (het percentage van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van PM_{10} of NO_2, waarmee de luchtkwaliteit verslechtert als gevolg van het project), maar geldt de 1%-grens. Daarbij moeten de hierbovenstaande aantallen door 3 worden gedeeld. Voor woningbouw betekent dat bijvoorbeeld dat de luchtkwaliteit “niet in betekenende mate” verslechtert zolang het aantal niet boven de 500 uitkomt.

Dit bestemmingsplan bevat niet een van deze ontwikkelingen. Daarom is alsnog een berekening gemaakt om de invloed op de luchtkwaliteit na te gaan.

Luchtkwaliteitsberekening

De concentraties van NO_2 en PM_{10} voor het huidige jaar 2009 en de toekomstige situatie (2015 en 2020) zijn berekend voor dat deel van de Hellendoornseweg, dat gelegen is tussen de kruising met de Glinthaar/Zandeinde en de aansluiting op de N347. Daar komt in eerste instantie het extra verkeer op als gevolg van de voorgestane ontwikkeling. Om voor dit bestemmingsplan na te gaan of er overschrijding van de grenswaarden plaatsvindt, is gebruik gemaakt van het door de gemeente Ommen gehanteerde prognosemodel met betrekking tot de intensiteiten. De laatste prognose dateert van dit jaar en in de berekeningen is rekening gehouden met een jaarlijkse toename van het verkeer (inclusief vrachtverkeer) van 3%. De berekeningen zijn uitgevoerd met behulp van het CAR II-model versie 8.0.

Voor de overige invoer voor de CAR II-berekeningen wordt verwezen naar Bijlage 4 Luchtkwaliteitsberekening

In onderstaande tabel zijn de resultaten van de luchtkwaliteitsberekeningen weergegeven.

	Verkeers intensiteit	Jaargemiddel-de concentratie NO_2 in ìg/m^3	Jaargemiddelde concentratie PM_{10} in ìg/m^3	Aantal overschrij-dingen van 24-uursgemiddel-de norm PM_{10} van 50 ìg/m^3
Grenswaarde		40	40	35
Hellendoornseweg				
2009	960	14,3	22,9	6
2015 (inclusief uitvoering plan)	1.200	11,4	21,8	4
2020 (inclusief uitvoering plan)	1.700	9,2	20,5	2

Waarden voor PM_{10} zijn zonder aftrek voor zeezout.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat zowel de huidige situatie als de toekomstige na realisatie van de plannen niet leidt tot een overschrijding van de grenswaarden uit de Wet milieubeheer.

3.4 Watertoets

Onderdeel van "Waterbeheer 21e eeuw" is de invoering van de watertoets. De watertoets moet ervoor zorgen dat alle wateraspecten expliciet worden betrokken bij alle waterhuishoudkundige relevante ruimtelijke plannen en besluiten van het rijk, provincies en gemeenten. In 2003 is de watertoets verankerd in het Besluit op de ruimtelijke ordening. Het is verplicht om een waterparagraaf op te nemen in de toelichting van ruimtelijke plannen. De waterparagraaf moet de manier beschrijven waarop het plan rekening houdt met de waterhuishouding.

Door het Waterschap Regge en Dinkel is aangegeven dat de volgende wateraspecten van belang zijn bij onderhavig initiatief:

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit mag door de ontwikkeling van het gebied niet nadelig beïnvloed worden (schoon houden wat schoon is).

Afvoer van hemelwater en afvalwater

Schoon hemelwater moet volledig worden gescheiden van afvalwater. Aandachtspunt bij dit aspect vormt de erfverharding. Het afstromende hemelwater van dit oppervlak mag uit waterkwaliteitsoverwegingen niet rechtstreeks op het oppervlaktewater worden geloosd, omdat dit water te veel verontreinigingen bevat. Er zijn mogelijkheden om dit water bijvoorbeeld via een bodempassage (wadi) te lozen op het oppervlaktewater.

Geen afwenteling van het waterbezwaar

Een voorziening dient getroffen te worden om het afstromende hemelwater van de verharde oppervlakken (daken en (erf)verhardingen) te bergen of vast te houden, zodat de afvoer uit het plangebied bij de maatgevende neerslaghoeveelheid (40 mm in 75 minuten) niet groter is dan de oorspronkelijke landelijke maximum-afvoer van 2,4 l/s/ha. De voorzieningen hiervoor dienen getroffen te worden binnen het bouwblok c.q. de bestemming Agrarisch - Paardenhouderij of direct aansluitend daarop.

Voorkomen van wateroverlast

Het waterschap adviseert om een bouwpeil van minimaal 6,0 m + N.A.P. aan te houden om te voldoen aan een beschermingsniveau tegen wateroverlast van tenminste 1/100 jaar.

Voorkomen grondwateroverlast en verdroging

Om te kunnen bouwen is een bepaalde ontwateringsdiepte nodig. Deze kan bereikt worden door drainage, ophoging of een combinatie van beide. Het beleid van het waterschap is erop gericht om de huidige grondwaterstanden zo min mogelijk te beïnvloeden. Het verlagen van de grondwaterstanden door middel van drainage verdient derhalve niet de voorkeur. Omdat de grondwaterstanden tot aan het maaiveld kunnen komen, dient het zuidelijke gedeelte van het terrein naar verwachting te worden opgehoogd.

Initiatiefnemer heeft in zijn bouwplannen met bovenstaande aspecten rekening gehouden. De nadelige effecten op het watersysteem worden zo goed mogelijk ondervangen.

Langs het bestemmingsplan (zuid-westelijke punt, ca. 20 meter) ligt de waterloop 1-0-1, waarop de Keur van het watschap Regge en Dinkel van toepassing is.

De waterloop is van essentieel belang voor het waterbeheer in het stroomgebied en dient toegankelijk te zijn voor (groot) onderhoud. Voor het aanbrengen van werken, inclusief afrasteringen hoger dan 0,90 meter, in de beschermingszones langs de waterloop van 5 meter breed (vanaf de insteek), is daarom watervergunning nodig van het waterschap Regge en Dinkel

In het kader van het vooroverleg is het voorontwerpbestemmingsplan aan het Waterschap Regge en Dinkel voorgelegd. Het Waterschap kan instemmen met het plan.

3.5 Natuur, archeologie en cultuurhistorie

Ecologische waarden

Bij ruimtelijke planvorming moet aandacht worden besteed aan de natuurwetgeving. Bij de natuurwetgeving kan een tweedeling worden gemaakt in soort- en gebiedsbescherming. Soortbescherming vindt plaats via de Flora- en faunawet, de gebiedsbescherming gebeurt via de Vogel- en Habitatrichtlijn. Ook komt de ecologische hoofdstructuur in beeld. Voor dit plangebied is in juni 2009 een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Dit onderzoek is als Bijlage 5 Quickscan Ecologie bij deze toelichting gevoegd.

Soortbescherming

Sinds 1 april 2002 regelt de "Flora- en faunawet" de bescherming van in het wild voorkomende inheemse planten en dieren. Deze wet heeft tot doel om beschermde flora- en faunasoorten te beschermen. Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen tot gevolg hebben dat beschermde soorten in het geding komen. Indien dergelijke soorten aanwezig zijn en door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling bedreigd worden, moet een ontheffing aangevraagd worden.

Uit de uitgevoerde natuurtoets blijkt dat door de bouw van de stoeterij annex manege mogelijk het leefgebied kan worden beïnvloeden van een aantal beschermde diersoorten. Om dit te voorkomen moeten de in het ecologisch protocol genoemde maatregelen strikt worden opgevolgd. Deze maatregelen en uitvoeringsvoorschriften voorkomen zoveel mogelijk de negatieve gevolgen voor in het wild voorkomende beschermde soorten planten en dieren.

- Schade aan broedvogels dient altijd te worden voorkomen. De werkzaamheden dienen minimaal buiten het broedseizoen van vogels (dus vóór half maart en na half juli) te worden gestart. Deze periode is een indicatie. Sommige soorten broeden ook buiten deze periode. Er kan alleen onder voorwaarden - mits er geen broedvogels worden verstoord - in het broedseizoen worden doorgewerkt.
- Als gewerkt moet worden tijdens het broedseizoen, maak het plangebied dan vooraf ongeschikt voor alle soorten broedvogels. Plaats stokken met zwarte plastic zakken om broeden van pioniers tegen te gaan.
- Bij grondwerkzaamheden wordt er één kant op gewerkt, om het voor dieren mogelijk te maken de werkzaamheden te ontvluchten. Daarnaast worden deze werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd.

- Het aantal werkpaden en de breedte van de paden wordt zo beperkt mogelijk gehouden, opdat zo min mogelijk holen en dieren vernield worden.
- Terreindelen die gehandhaafd blijven, worden zoveel mogelijk met rust gelaten.
- Er vinden ***geen*** werkzaamheden plaats aan houtwallen. Dit om te voorkomen dat de daar aanwezige diersoorten verstoord worden.
- Verstoring van vleermuizen kan vermeden worden door geen werkzaamheden uit te voeren na zonsondergang en voor zonsopgang. Verlichting dient zo beperkt mogelijk gehouden te worden.
- Verlichting van de manege mag niet uitstralen naar de omgeving. Dit om te voorkomen dat vleermuizen negatieve gevolgen ondervinden.
- Er vinden ***geen*** werkzaamheden plaats aan watergangen en poelen. Deze moeten onaangetast blijven in verband met het mogelijke voorkomen van beschermde amfibieën.
- De waterkwaliteit van de watergangen en poelen in en in de omgeving van het gebied moet onveranderd blijven. Dit om te voorkomen dat voortplantings- en leefgebied van soorten wordt aangetast.
- De werkzaamheden moeten plaatsvinden buiten het overwinteringsseizoen van de rugstreeppad. Deze periode loopt van oktober tot en met eind maart.
- Alvorens de werkzaamheden beginnen zal een amfibiewerende strip worden geplaatst langs het gehele plangebied. Hierdoor kan de rugstreeppad het gebied niet betreden en wordt schade aan de soort voorkomen.
- Vanuit de algemene zorgplicht dient tijdens de werkzaamheden continu te worden gelet op aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood of verwond c.q. (bij planten) onnodige aangetast worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, worden passende maatregelen genomen of er wordt naar een andere oplossing gezocht.

Indien het niet mogelijk is om deze maatregelen strikt op te volgen, is een herziening van de conclusies noodzakelijk en is wellicht nader onderzoek en een ontheffingsaanvraag voor een aantal soorten noodzakelijk.

Onderstaand is een tabel opgenomen met daarin beschermde soorten waarvoor de Flora- en faunawet (mogelijk) van toepassing is.

Beschermde soorten	Verbodsbepaling Flora- en faunawet
Broedvogels	Verstoring van broed- en verblijfplaatsen (art. 11) Verontrusten van dieren (art.10)
Veldmuis, mol, haas,	Vernietigen van holen en/of verblijfplaatsen (art. 11) Doden en/of verontrusten van dieren (art. 9 en 10)
Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis	Verontrusten van dieren (art. 10)
Bastaardkikker, kamsalamander, rugstreeppad, poelkikker, hazelworm, levendbarende hagedis, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, rugstreeppad	Vernietigen van verblijfplaatsen (art. 11) Doden en/of verontrusten van dieren (art. 9 en 10)

Gebiedsbescherming

Vanaf oktober 2005 vindt de gebiedsbescherming in Nederland plaats via de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. De natuurbeschermingswet kent de volgende beschermde gebieden:

- De Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden).
- Beschermde natuurmonumenten (voorheen (staats)natuurmonumenten).
- De Ecologische Hoofdstructuur.

Het plangebied ligt op 700 meter afstand van het Natura 2000-gebied Vecht- en beneden-Reggegebied. Er valt niet op voorhand uit te sluiten dat er geen negatieve effecten optreden in dit gebied als gevolg van de paardenhouderij (in het bijzonder vermesting). De kans op significante effecten is aanwezig. Daarom dient een Passende Beoordeling opgesteld te worden. Op grond van artikel 7.2a lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm) moet een milieueffectrapport worden opgesteld als bij de voorbereiding van een bestemmingngsplan een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet vereist is. Op de uitkomsten van deze plan-MER wordt in 3.6 Samenvatting plan-MER afzonderlijk ingegaan.

Archeologische waarden

De gemeente Ommen heeft een eigen archeologische beleids- en advieskaart. Het plangebied ligt overwegend in een zone met een lage archeologische verwachting. Een klein deel van het plangebied heeft een hoge verwachting.

Het bouwplan voor de stoeterij annex manege gaat gepaard met bodemverstoring, waardoor eventueel in de bodem aanwezige archeologische waarden verstoord kunnen raken. Om de archeologische potentie van het gebied nader te kunnen bepalen is een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd. Het inventariserend veldonderzoek (IVO-verkennende fase) bestaat uit een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek. Het onderzoeksdoel van het booronderzoek is het toetsen en aanvullen van het verwachtingsmodel uit de bureaustudie. Het verkennend booronderzoek is gericht op het aanwijzen van kansarme en kansrijke zones binnen het plangebied.

Op basis van het uitgevoerde archeologisch onderzoek kan worden geconcludeerd dat het plangebied niet behoudenswaardig wordt geacht. Eventuele archeologische waarden op de dekzandrug zijn reeds vernietigd. De wetenschappelijke waarde van eventueel bewaard gebleven, mogelijk aanwezige diepere grondsporen rechtvaardigen niet de kosten van archeologisch vervolgonderzoek. Er wordt in het archeologisch onderzoek aanbevolen geen nader onderzoek uit te voeren en het plangebied vrij te geven. Het gehele rapport is als Bijlage 6 Archeologisch onderzoek bij deze toelichting gevoegd.

Landschappelijke en cultuurhistorische waarden

Het plangebied is gelegen in het beekdallandschap (maten- en flierenlandschap) van de Regge. Het gebied ligt ten zuidoosten van de kern Lemele. Lemele is een esdorp aan de rand van de stuwwal (essen-kampenlandschap). Het landschap van het plangebied is vrij open. Oorspronkelijk waren de perceelsscheidingen van de maten (wei- en hooilanden) beplant met singels. In het huidige landschap zijn enkele singels overgebleven. Karakteristiek voor het landschap en de erfensembles in het maten- en flierenlandschap zijn:

- De regelmatigheid van de percelen (maten), oorspronkelijk beplant met singels.
- De oost-west gerichte lineaire structuur in tegenstelling tot de meer noord-zuid gerichte structuur van het esdorp Lemele aan de voet van de stuwwal.

- De openheid van het landschap, oorspronkelijk de openheid van de maten tussen de singels, zichten oostwest.

Na overleg met Het Oversticht zijn de bouwplannen van initiatiefnemer aangepast. Het initiatief bouwt nu voort op bovenstaande karakteristieken. Onderstaand een schets van het Oversticht.

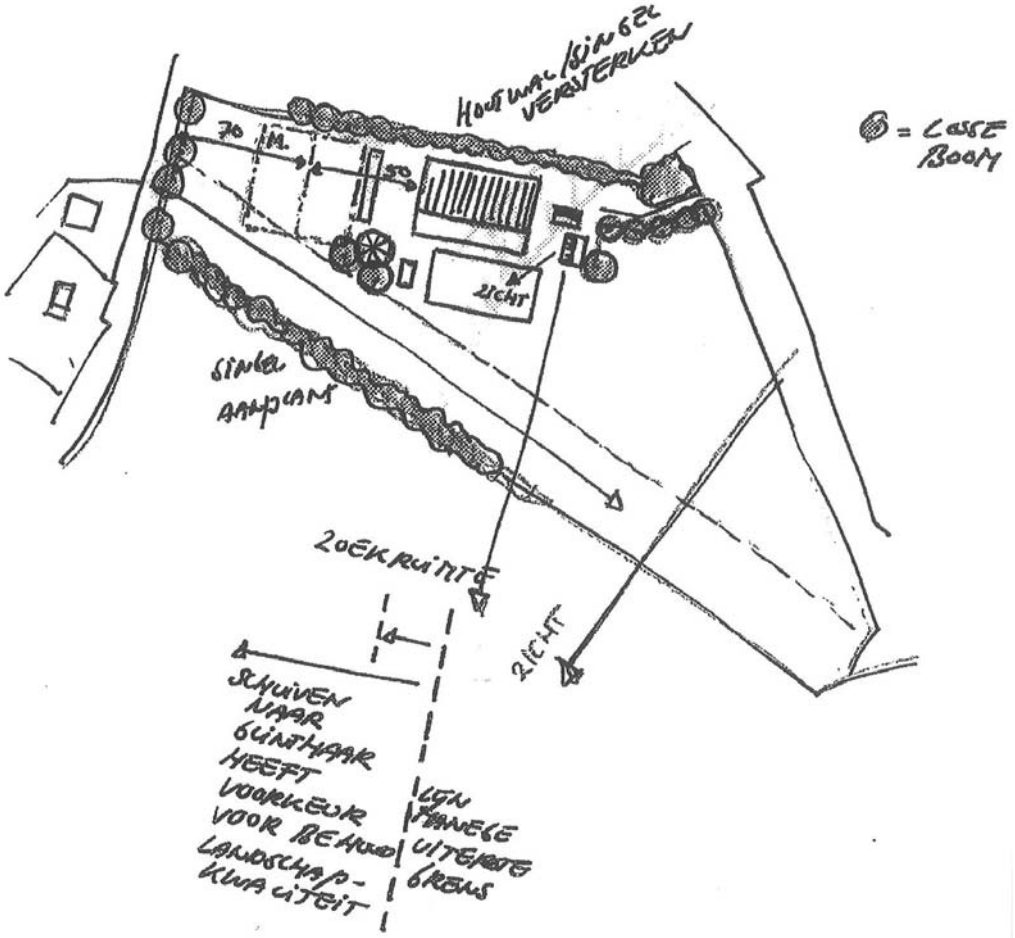

3.6 Samenvatting plan-MER

Het plan-MER is opgesteld voor het voornemen dat de gemeente Ommen heeft om in Lemele de bestaande begraafplaats en de sportvelden ten behoeve van de voetbalvereniging uit te breiden. Hiervoor is het noodzakelijk dat een bestaande melkveehouderij gelegen aan de Bulemansteeg wordt verplaatst naar een locatie aan de Hellendoornseweg. De huidige bedrijfsvoering op de nieuwe locatie zal wijzigen van melkveebedrijf naar een paardenhouderij annex manege. In het voorontwerpbestemmingsplan zijn alle relevante milieuaspecten beoordeeld. Met uitzondering van het aspect natuur, worden geen negatieve milieueffecten verwacht.

Vanwege de beperkte afstand tot het stikstofgevoelige Natura 2000-gebied Vecht- en beneden- Regge en de verandering in ammoniakemissie die het plan met zich meebrengt, staan in deze rapportage de effecten van het voornemen op het natuurgebied centraal. Deze effecten worden getoetst middels een passende beoordeling. Daarnaast zijn eventuele effecten op de Ecologische Hoofdstructuur en beschermde soorten bepaald.

Uitkomst van dit onderzoek is dat er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied worden verwacht. Dit komt doordat het aantal dieren vermindert en de ligging verandert; het bedrijf komt verder van gevoelige gebieden af te liggen. Negatieve effecten op verzuringsgevoelige Ecologische Hoofdstructuur zijn eveneens niet aan de orde. Effecten op beschermde soorten kunnen voorkomen worden door een aantal maatregelen in acht te nemen. Deze maatregelen zijn in de plan-MER opgenomen en zijn ook te lezen in 3.5 Natuur, archeologie en cultuurhistorie. De volledige plan-MER is als Bijlage 7 Plan-MER bij dit bestemmingsplan gesloten.

Hoofdstuk 4 Het plan

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt een planologische afweging gemaakt op basis van het in hoofdstuk 2 beschreven beleidskader en het uitgevoerde onderzoek. Ook wordt de planopzet beschreven en wordt ingegaan op de uitvoerbaarheid van het plan.

4.2 Planologische afweging

Initiatiefnemer is voornemens om in het plangebied een stoeterij annex manege te vestigen. In het bedrijfsplan is te lezen dat de volgende vier activiteiten zullen worden verricht door initiatiefnemer:

- Paardenpension (in beginsel 12 paarden).
- Het trainen van eigen paarden (in beginsel 13 paarden).
- Het geven van rijles.
- Het verbouwen van ruwvoer (mais).

Het geven van rijles wordt niet de hoofdactiviteit.

Om deze activiteiten te faciliteren zullen een manege, tredmolen, bedrijfswoning en bijgebouw en mestplaat worden gebouwd of aangelegd. Ook zullen parkeerplaatsen worden aangelegd. Op het terrein van de manege is ook een buitenbak aanwezig. De ontsluiting zal plaatsvinden via de Hellendoornseweg.

Op dit moment is het plangebied in gebruik als maïsveld. Het bedrijf dat zich hier gaat vestigen wordt verplaatst van de Bulemansteeg naar deze nieuwe locatie. De bedrijfsvoering wordt gewijzigd van melkveehouderij naar paardenhouderij/manege.

Op basis van de omgevingsvisie is deze ontwikkeling mogelijk. Deze verplaatsing is aanvaardbaar omdat hiermee een maatschappelijk doel wordt gediend. Door de verplaatsing is uitbreiding van de begraafplaats en de voetbalvereniging mogelijk. Het plangebied is geschikt voor vestiging van een stoeterij annex manege. Het gaat hier namelijk om een de kernrandzone. Het toegekende bouwblok is kleiner dan 1 hectare. Binnen het bouwblok moeten alle gebouwen en bouwwerken worden gerealiseerd. Dit geldt ook voor de ondersteunende voorzieningen zoals een tredmolen, paddock, paardenbak en mestplaat.

In Bijlage 8 Terreininrichtingstekening is de terreininrichtingstekening opgenomen.

De stoeterij annex manege wordt zorgvuldig ingepast in haar omgeving. Het advies van Het Oversticht is overgenomen in de bouwplannen. Uit onderzoek blijkt dat de waarden in en rondom het plangebied niet geschaad worden. Dit wordt ook nog eens bevestigd door de uitgevoerde plan-MER (zie 3.6 Samenvatting plan-MER).

Geconcludeerd kan worden dat het initiatief in het plangebied gerealiseerd kan worden.

4.3 Landschappelijke inpasbaarheid

Veel inspanning is geleverd om het initiatief landschappelijk in te passen. Advies is gevraagd aan Het Oversticht. Het initiatief moet passen binnen de karakteristieken van het Maten- en flierenlandschap. Op advies van Het Oversticht zijn de bouwplannen aangepast.

Het erf en de gebouwen worden gesitueerd tegen de bestaande houtwal. Zo blijven de noord-zuid zichtlijnen vanaf de Hellendoornseweg behouden. De oost-west oriëntatie van het erf en de gebouwen ondersteunt de landschappelijke structuur. De bestaande houtwal zorgt (deels) voor een goede landschappelijke inpassing.

Door het erf zo dicht mogelijk tegen de Glinthaar te ontwikkelen ontstaat er een relatie met het bestaande bebouwingslint en komt het erf niet los in het landschap te liggen. Het behouden van een open ruimte in gebruik als weiland/uitloop tussen de Glinthaar en de manege is passend. Het erf zal niet ontsloten worden op de Glinthaar.

De buitenbak is in relatie met de manege gesitueerd. De bak kan wordt ingepast met een lage graswal.

De bestaande singel aan de noordzijde wordt aangevuld en de zuidelijke grens van het eigendomsperceel wordt met een nieuwe singel ingeplant. Op het erf worden enkele streekeigen losse bomen of struiken aangeplant.

Het initiatief is hiermee goed ingepast in het landschap. Het advies van Het Oversticht is te lezen in Bijlage 9 Advies Het Oversticht.

4.4 Planopzet

Voor wat betreft de planopzet voor dit bestemmingsplan is aangesloten bij het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied en de RO-standaarden en regels. In het plangebied zijn twee bestemmingen opgenomen. De bestemming Agrarisch-paardenhouderij en de bestemming Agrarisch.

Agrarisch-paardenhouderij

Gekozen is voor de bestemming Agrarisch-Paardenhouderij omdat uit het bedrijfsplan is gebleken dat de hoofdactiviteit het stallen en trainen van paarden is en het lesgeven aan derden hieraan ondergeschikt is. In de bestemmingsomschrijving is vervolgens het lesgeven aan derden mogelijk gemaakt. Het volgende is toegestaan in het bestemmingsvlak. Er mogen bedrijfsgebouwen en een bedrijfswoning met daarbij behorende bijgebouwen worden gebouwd. De goothoogte van bedrijfsgebouwen mag niet meer dan 5,50 meter bedragen en de bouwhoogte niet meer dan 12 meter. Voor de bedrijfswoning geldt een maximale inhoud van 750 m^3. De oppervlakte aan bijgebouwen bij de bedrijfswoning mag niet meer dan 150 m^2 bedragen. Binnen deze bestemming mogen lichtmasten met een hoogte van niet meer dan 6 meter worden opgericht.

Omdat het vanuit landschappelijk oogpunt ongewenst is dat verder nog in het gebied wordt gebouwd, is het overige deel van het plangebied bestemd als Agrarisch waarin geen bouwmogelijkheden in op zijn genomen. In de bestemming Agrarisch is het wel mogelijk om een ontsluitingsweg aan te leggen. Expliciet is opgenomen dat deze weg aan moet takken aan de Hellendoornseweg.

Voor erf- en terrein afscheidingen geldt een maximale hoogte van 2 meter.

4.5 Uitvoerbaarheid

Bij de voorbereiding van een bestemmingsplan dient een onderzoek te worden ingesteld naar de uitvoerbaarheid van het plan. Het betreft hier een particulier initiatief. De initiatiefnemer heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat het hier gaat om een economisch uitvoerbaar plan. Met de initiatiefnemer wordt een exploitatieovereenkomst gesloten.

Hoofdstuk 5 Overleg en maatschappelijke betrokkenheid

5.1 Overleg

Met relevante instanties is overleg gevoerd. De resultaten hiervan zijn in een afzonderlijke nota opgenomen. Deze is als bijlage toegevoegd aan dit bestemmingsplan (.Bijlage 10 Vooroverlegnota).

5.2 Maatschappelijke betrokkenheid

Op grond van het bepaalde in artikel 3.1.6. van het Besluit ruimtelijke ordening wordt beschreven op welke wijze burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn betrokken. Het voorontwerp bestemmingsplan heeft van 17 september 2009 tot en met 28 oktober 2009 ter inzage gelegen. De resultaten van de inspraak zijn in een afzonderlijke nota opgenomen. Deze is als Bijlage 11 Inspraaknota toegevoegd aan dit bestemmingsplan.

mei 2010.

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1 Situering plangebied

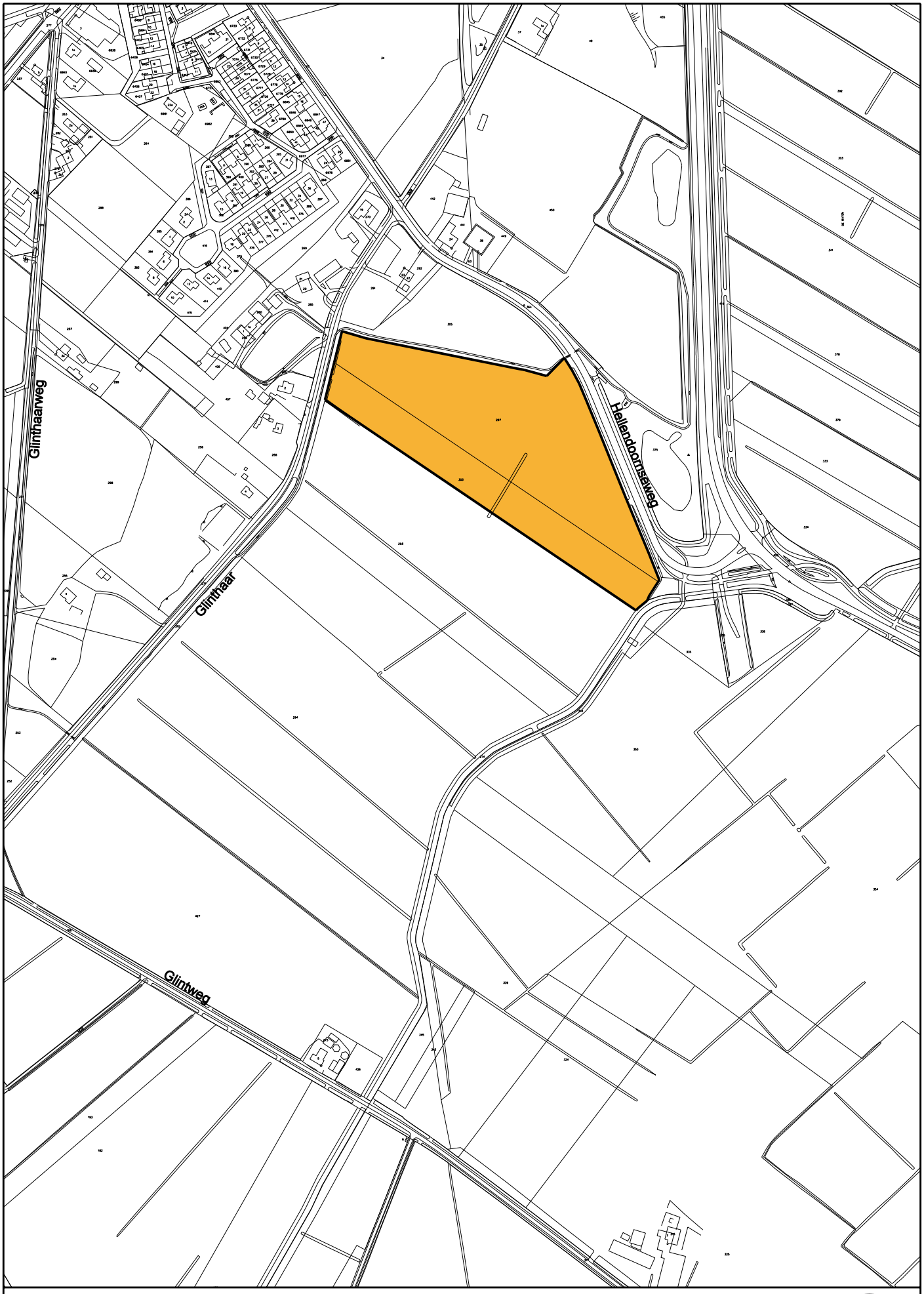

SITUERING PLANGEBIED

schaal 1 : 10.000

Bijlage 2 Bijlage geluidsonderzoek

AANLEIDING

Aanleiding
Omwonenden hebben per brief van 26 okt. 2009 een inspraakreactie ingediend tegen het voorontwerp bestemmingsplan. Een van de onderwerpen betreft het geluid.

Geluidshinder
Ten aanzien van het aspect geluid ontbreekt een geluidsonderzoek.
Belanghebbenden verwachten geluidhinder te ondervinden van af- en aanrijdende auto's en afscheidnemende/begroetende ouders en kinders in verband met geven van rijles en pensionstalling. Voorts vrezen zij geluidshinder betreffennde de noodzakelijke bevoorrading (krachtvoer, hooi enstro) en mestafvoer.

Vraag:
Is een geluidsonderzoek noodzakelijk?

Advies (Milieu, Henk Jansen)

Wettelijk kader, Besluit Landbouw milieubeheer, geluidvoorschriften
Indien de te vestigen inrichting uitsluitend een stoeterij en manege betreft en in de inrichting niet meer dan 50 paarden worden gehouden is het Besluit Landbouw milieubeheer van toepassing. Voldaan dient te worden aan de geluidvoorschriften van betreffend Besluit.

Langetijd gemiddelde beoordelingsniveau (LA, RTT) (voorschrift 1.1.1)
Het Langetijd gemiddelde beoordelingsniveau (LA,rt) van geluid afkomstig van vaste toestellen en installaties mogen op de de gevels van omliggende woningen of andere geluidsgevoelige bestemmingen niet meer bedragen dan 45, 40 en 35 dB(A) voor respectievelijk dag-, avond- en nachtperiode. Mobiele bronnen worden niet meegenomen in de beoordeling van het langetijd gemiddelde beoordelingsniveau (LA,rt).

Piekgeluidsniveaus (LAmax)(voorschrift 1.1.3)
Voor piekgeluidsniveaus (LAmax) bedragen deze 70, 65 en 60 dB(A) voor respectievelijk dag-, avond- en nachtperiode. Bij de beoordeling van piekgeluidsniveaus(LA,max) wordt naast het geluid van vast opgestelde installaties en toestellen, tevens het geluid van verrichte werkzaamheden en activiteiten meegerekend. De piekgeluidsniveaus zijn niet van toepassing op laad- en losbewegingen, alsmede het in en uit de inrichting rijden van motorrijtuigen met beperkte snelheid in de dagperiode

Geluid van bezoekers (voorschrift 1.1.8)
Bij het bepalen van de piekniveaus, bedoeld in voorschrift 1.1.3, blijft buiten beschouwing het geluid als gevolg van:
a. het komen en gaan van bezoekers;
b. het verrichten in de open lucht van sportactiviteiten of activiteiten die hiermee in nauw verband staan;
c. bezoekers op een onverwarmd en onoverdekt terrein, dat onderdeel is van de inrichting, tenzij dit terrein kan worden aangemerkt als een binnenterrein;
d. bezoekers op het open terrein van een sportinrichting of recreatie-inrichting

Omgeving.
De dichtstbijzijnde woning betreft woning Hellendoornseweg 22 ten noorden van plan op 75 meter van de grens van bouwblok/ inrichting
De dichtstbijzijnde woningen aan westzijde betreffen de woningen Glinthaar 2, 3 en 4. Deze woningen bevinden zich op een afstand van respectievelijk 120, 125 en 165 m van de grens van bouwblok/inrichting

Geluidbronnen
Vaste bronnen: Er zijn binnen de manege en stoeterij geen vaste installaties en toestellen die relevant zijn voor langetijd gemiddelde beoordelingsniveaus (LArt) op omliggende woningen.

Hierbij ga ik er van uit dat er geen vaste muziek en-omroepinstallatie op buitenterrein zijn en de paardenstallen niet mechanisch worden geventileerd

Mobiele bronnen Mobiele bronnen binnen de inrichting zijn tractoren en komende en vertrekkend voertuigen van gasten al- dan niet met paardentrailer. Vrachtwagenbewegingen zijn incidenteel. Mobiele bronnen zijn in het Besluit Landbouw uitgezonderd van beoordeling voor het langetijdgemiddelde beoordelingsniveau (LA,rt) (voorschrift 1.1.1.).
Wel dienen ze te worden meegenomen bij beoordeling piekgeluidsniveaus (LAmax) (voorschrift 1.1.3) Echter geldt ook daarvoor in dagperiode (6.00-19.00 uur) een uitzondering voor laad- en losbewegingen alsmede het in en uit de inrichting rijden van motorrijtuigen met beperkte snelheid in de dagperiode.
In de avondperiode (19.00-22-00 uur)moeten ze wel worden meegenomen.

Beoordeling geluid
Gezien de afstanden en de aard van de inrichting is het niet aannemelijk dat inrichting niet kan voldoen aan geluidvoorschriften van het Besluit Landbouw.
Geluid van vaste toestellen en installaties is verwaarloosbaar.
Geluid van mobiele bronnen , waaronder komende en gaande voertuigen, en laad- en losbewegingen zijn in het Besluit uitgezonderd van beoordeling voor Langetijd beoordelingsniveaus (LA,rt) . Wel gelden voor deze bronnen piekgeluidsniveaus,
Uitgaande van een bedrijfsituatie met laat in avond vertrekkende lawaaiige voertuigen bereken ik op de dichtstbijzijnde woning Hellendoornseweg 22 een piekgeluidsniveau LAmax van circa 55 dB(A) Daarmee wordt nog ruim voldaan aan de maximale toegestane niveau LAmax van 65 dB(A) in avondperiode

Dit is als volgt berekend :
Overdrachtsformule van eenvoudige rekenmethode methode I uit Handleiding meten en rekenen industrielawaai 1999 (pagina 84)
$Li = Lwr – D_0 - Ds$
Brongeluid Lwr vertrekkende voertuigen inclusief kortstondige piekverhoging= 103 dB(A)
Ds (scherm) = 0
Overdrachtsberekening voor zachte bodem
$D_0 = 20 \log(ri) + 0{,}01ri + 10{,}1Li = LWR$
Ri = 75 meter (afstand naar woning Hellendoornseweg 22)
Li = 55 dB(A)
De overdrachts formule methode I kan indicatief gebruik worden bij eenvoudige situaties met geluidspreiding in vrije veld met afstand ri < 150 m(paragraaf 2.4.3)
De maximale onnauwkeurigheid van gebruik van deze formule is 2 dB en valt binnen de marge tussen immissie niveau Li en te toetsen voorschriften.

Bijlage 3 Bodemonderzoeksrapport

VERKENNEND BODEMONDERZOEK HELLENDOORNSEWEG TE LEMELE

FAMILIE EKKELKAMP

12 augustus 2009
B01033/OF9/002/175302/jbp

ARCADIS

Inhoud

1 **Inleiding** 3
- **1.1** Aanleiding 3
- **1.2** Doel 3
- **1.3** Afbakening 3
- **1.4** Werkzaamheden 3
- **1.5** Leeswijzer 3

2 **Vooronderzoek** 4
- **2.1** Huidige situatie 4
- **2.2** Historie en uitgevoerde bodemonderzoeken 4
- **2.3** Bodemopbouw en grondwater 5
  - 2.3.1 Bodemopbouw 5
  - 2.3.2 Grondwater 5

3 **Opzet en uitvoering** 6
- **3.1** Hypothese 6
- **3.2** Opzet 6
- **3.3** Uitvoering veldwerk 6
- **3.4** Kwaliteitsborging 7

4 **Resultaten** 8
- **4.1** Bodemopbouw en grondwater 8
- **4.2** Veldwaarnemingen 8
- **4.3** Laboratoriumonderzoek 8
- **4.4** Uitgevoerde analyses 9
  - 4.4.1 Grond 9
  - 4.4.2 Grondwater 9
- **4.5** Interpretatie analyseresultaten 10
  - 4.5.1 Grond 10
  - 4.5.2 Grondwater 11

5 **Samenvatting, conclusie en aanbevelingen** 12
- **5.1** Conclusies 12
- **5.2** Aanbevelingen 12

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

In opdracht van de heer Ekkelkamp heeft ARCADIS te Apeldoorn in juli 2009 een verkennend milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie stoeterij annex manege aan de Hellendoornseweg te Lemele, gemeente Ommen. In bijlage 1 is een kaart opgenomen waarop de regionale ligging van de locatie staat weergegeven. Aanleiding voor het verkennend milieukundig bodemonderzoek is de voorgenomen bouw van de paardenhouderij van de familie Ekkelkamp te Lemele op de genoemde locatie.

1.2 DOEL

Doel van het onderzoek is het aantonen dat op de locatie redelijkerwijs gesproken geen verontreinigende stoffen aanwezig zijn in de grond, de waterbodem of in het freatisch grondwater in gehalten boven de streefwaarde of achtergrondwaarde.

1.3 AFBAKENING

Het onderzoek is niet gericht op het onderzoeken van de mogelijkheden voor hergebruik van de in een later stadium af te voeren grond. Op hergebruik van grond is het Besluit Bodemkwaliteit van toepassing en gelden andere onderzoeksprotocollen.

1.4 WERKZAAMHEDEN

In het kader van het verkennend onderzoek zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- beperkt vooronderzoek conform NEN 5725;
- veldonderzoek;
- laboratoriumonderzoek;
- toetsing en interpretatie van de analyseresultaten.

1.5 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 beschrijft de resultaten van het vooronderzoek. De opzet van het veld- en laboratoriumonderzoek volgen in hoofdstuk 3. De resultaten van het onderzoek staan beschreven in hoofdstuk 4. Ten slotte volgen in hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen en wordt het hele onderzoek kort samengevat.

HOOFDSTUK 2 Vooronderzoek

Voorafgaand aan de uitvoering van de veldwerkzaamheden is een beperkt vooronderzoek conform de NEN-5725 (Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek) uitgevoerd. Hierbij is de beschikbare historische informatie met betrekking tot de locatie en de omgeving opgevraagd en geverifieerd bij de gemeente Ommen.

2.1 HUIDIGE SITUATIE

De onderzoekslocatie is gelegen ten zuiden van Lemele, tussen de Hellendoornseweg en de Glinthaar. De locatie is kadastraal bekend als nummer 297 en 303, sectie R, gemeente Ommen. Het gebied wordt momenteel gebruikt voor het verbouwen van maïs en wordt omgeven door houtwallen. (zie foto's in bijlage 9). Ten westen van het plangebied bevinden zich huizen in een bosrijke omgeving.

2.2 HISTORIE EN UITGEVOERDE BODEMONDERZOEKEN

Bij dit vooronderzoek is informatie uit relevante gemeentelijke milieu- en bodemarchieven opgevraagd, evenals gegevens uit het historisch bodembestand en door de opdrachtgever ter beschikking gestelde relevante informatie. De volgende informatie is naar voren gekomen:

De onderzoekslocatie is in agrarisch gebruik en onbebouwd. Voor zover bekend zijn op de locatie en in de directe omliggende omgeving geen bodemonderzoeken uitgevoerd. In het gemeentelijke archief zijn geen gegevens bekend van de aanwezigheid van een bedrijf of een ondergrondse tank. Daarnaast komt dit adres niet voor op de lijst met historisch verontreinigde locaties en niet in het bestand met NAVOS-stortplaatslocaties.

Er zijn geen gegevens bekend waaruit blijkt dat er ophogingen of slootdempingen hebben plaatsgevonden. Ook zijn er geen gegevens bekend over gebruik van asbest of asbesthoudende materialen op en rond de onderzoekslocatie.

Volgens de geraadpleegde bronnen hebben zich op of in de nabijheid van de andere percelen op de onderzoekslocatie geen calamiteiten voorgedaan die een verontreiniging van grond en/of grondwater veroorzaakt kunnen hebben.

2.3 BODEMOPBOUW EN GRONDWATER

2.3.1 BODEMOPBOUW

De locatie is op de Bodemkaart van Nederland (kaartblad 28 West) gekarteerd als een Veldpodzolgrond bestaande uit leemarm en zwak lemig fijn zand. Uit het Dinoloket van TNO blijkt dat onder een matig grof zanddek met een dikte van circa 25 meter, een klei- en leempakket aanwezig is als scheidende laag.

De onderzoekslocatie bevindt zich globaal op 8-10 meter boven NAP-niveau. De regionale bodemopbouw ter plaatse van de onderzoekslocatie wordt als volgt beschreven.

Tabel 2.1

Schematische weergave van regionale bodemopbouw

Geohydrologische eenheid		Samenstelling	Diepte (m t.o.v NAP)
Deklaag	Holoceen	Zanden leemafzettingen van beken; veen	+6,5 - 0
1e Watervoerend Pakket	Twente Kreftenheye	Fijnzandige afzettingen	0 – 7,5
2e watervoerend pakket	Urk	Grove zanden	12,5-25
Scheidende laag	Tegelen klei	Kleiige afzettingen	25-40

2.3.2 GRONDWATER

Het grondwater is op de Bodemkaart gekarteerd als grondwatertrap VI. Dit betekent dat de GHG (Gemiddelde Hoogste Grondwaterstand) tussen 0,4 en 0,8 m-mv aanwezig is. De GLG (Gemiddelde Laagste Grondwaterstand) is dieper dan 1,2 m-mv.
De locatie is niet gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied.

Volgens de grondwaterkaart van Nederland stroomt het freatisch grondwater in oostelijke richting.

HOOFDSTUK 3 Opzet en uitvoering

3.1 HYPOTHESE

Als hypothese is gesteld dat het gehele onderzoekslocatie onverdacht is met betrekking tot het voorkomen van bodemverontreinigingen. De hypothese onverdachte locatie is opgesteld na het uitvoeren van het vooronderzoek.

3.2 OPZET

Op basis van de hypothese onverdacht en de totale oppervlakte van circa 10100 m^2 dienen conform de richtlijnen in de NEN 5740 norm de in Tabel 3.2 weergegeven boringen en chemische analyses verricht te worden.

Tabel 3.2
Samenvatting veldwerkzaamheden en chemische analyses

Locatie	Opper vlakte in ha	Aantal boringen			Chemische analyses		
		tot 0,5 m-mv	tot grond-water	met Peilbuis	Boven grond (0,0-0,5 m)	Onder grond (0,5-2,0 m)	Grond water
Gehele terrein	1,01	14	4	2	2 x standaard pakket grond*	2 x standaard pakket grond*	2x standaard pakket grondwater **

* Standaardpakket grond: zware metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, molybdeen, nikkel, lood en zink), polychloorbifenylen (PCB), minerale olie (GC) en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK). Ieder monster dat op een standaard pakket grond wordt geanalyseerd, wordt tevens op het percentage lutum en organische stof geanalyseerd.

** Standaardpakket grondwater: zware metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), vluchtige aromatische koolwaterstoffen (BTEXN), vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen (VOCl), minerale olie (GC), styreen, VC, 1,1-Dichlooretheen, 1,1-Dichloorpropaan, 1,2-Dichloorpropaan, 1,3-Dichloorpropaan en bromoform.

3.3 UITVOERING VELDWERK

Het veldwerk is op 13 juli 2009, volgens de VKB protocol 2001 uitgevoerd, door de door Senternovem erkende VCMI- medewerker R. Milder.
In het veld is de vrijgekomen grond beoordeeld op de bodemkundige samenstelling. Hierbij zijn eveneens de percentages lutum en organische stof geschat.

Daarnaast is gelet op het voorkomen van puin, asbest, slakken, kolengruis en dergelijke en op afwijkingen van geur en kleur, die kunnen duiden op de aanwezigheid van bodemverontreiniging. De grond uit de boringen is met behulp van de oliedetectiepan beoordeeld op de aanwezigheid van olieachtige en oppervlakteactieve stoffen.

Van de uitgeboorde grond van elke boring is een bovengrondmonster (0,0-0,5 m–mv.) genomen. Uit elke boring doorgezet tot het grondwater zijn van de lagen onder 0,5 m-mv grondmonsters genomen in trajecten van ten hoogste 0,5 m. Afhankelijk van de bodemopbouw en de zintuiglijke waarneming is hiervan afgeweken. Op basis van de bodemkundige en zintuiglijke waarnemingen zijn per boring een of meerdere extra grondmonsters genomen.

Van zowel de boven- en ondergrond zijn ten behoeve van het laboratoriumonderzoek grondmengmonsters samengesteld. Een week na plaatsing van de peilbuizen zijn (20 juli 2009) conform de VBK protocol 2002, door de door Senternovem erkende VCMI-medewerker M. Meegens de grondwatermonsters genomen. In deze periode heeft zich het evenwicht tussen de grond en het grondwater kunnen herstellen. Om een indruk te krijgen van de grondwaterkwaliteit is in het veld de zuurgraad (pH) en het elektrische geleidingsvermogen (EC) bepaald.

Om aan te tonen dat het veldwerk op de beschreven data conform de BRL-SIKB 2000 is verricht is in bijlage 7 van elke veldwerker een ondertekende verklaring opgenomen.

3.4 KWALITEITSBORGING

De genoemde werkzaamheden zijn uitgevoerd in overeenstemming met de regelgeving die bekend is onder de naam Kwalibo (=kwaliteitsborging in het bodembeheer). ARCADIS Nederland BV, vestiging Apeldoorn is gecertificeerd en erkend voor de genoemde werkzaamheden. Dit houdt in dat:

- de werkzaamheden conform BRL SIKB 2000 zijn uitgevoerd door een gecertificeerd en door VROM erkend bedrijf;
- de veldwerkzaamheden zijn uitgevoerd door VROM erkende medewerkers;
- de grond- en grondwatermonsters zijn (voor)behandeld middels de AS3000 methode in een door de Raad voor de Accreditatie erkend laboratorium.

Conform de eisen uit de BRL SIKB 2000 melden wij het volgende:

- De werkzaamheden zijn conform de BRL SIKB 2000 uitgevoerd. ARCADIS Nederland BV, vestiging Apeldoorn is hiervoor gecertificeerd en erkend. Dit rapport draagt daarom het keurmerk ‘kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB’.
- De werkzaamheden waarop deze rapportage betrekking heeft, zijn conform BRL SIKB 2000 getoetst op partijdigheid. Daarom vermelden wij dat de uitvoerder van het veldwerk voor milieuhygiënisch bodemonderzoek een ander is dan de eigenaar van het terrein waarop het veldwerk betrekking heeft.

HOOFDSTUK 4 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veld- en laboratoriumonderzoek besproken. Voor meer gedetailleerde gegevens wordt verwezen naar de diverse bijlagen.

4.1 BODEMOPBOUW EN GRONDWATER

De bodemopbouw is afgeleid van de boorbeschrijvingen en is in tabel 4.1 geschematiseerd weergegeven. In bijlage 2 zijn de geschematiseerde boorprofielen conform de NEN 5104 opgenomen. De locatie van de boringen en de peilbuizen is weergegeven op de tekening zoals opgenomen in bijlage 8.

Tabel 4.1
Locale bodemopbouw

Diepte (m -mv.)	Omschrijving
0,0 – 0,5	Zwak tot matig siltig, zwak tot matig humeus, zeer fijn zand.
0,5 – 2,5	Zwak tot matig grindig, zwak tot matig siltig, zeer fijn zand

Het grondwater fluctueert tussen 0,7 en 1,7 m-mv.

4.2 VELDWAARNEMINGEN

In het veld is de opgeboorde grond laagsgewijs bemonsterd en zijn de waargenomen bodemeigenschappen en zintuiglijk waarneembare verontreinigingkenmerken laagsgewijs beschreven.

De gegevens zijn weergegeven op de boorstaten opgenomen in bijlage 2. De locatie van de geplaatste boringen en peilbuizen is weergegeven op de situatieschets in bijlage 8. Ter plaatse van de boringen zijn in het veld geen waarnemingen gedaan die duiden op een mogelijke bodemverontreiniging.

In de opgeboorde grond alsmede op het maaiveld is zintuiglijk geen asbest of asbestverdacht materiaal aangetroffen.

4.3 LABORATORIUMONDERZOEK

De chemische analyses van de grond(meng)monsters en de grondwatermonsters geven informatie over de feitelijke aanwezigheid en de gehalten van onderzochte stoffen of groepen stoffen. De chemische analyses zijn uitgevoerd door het Raad voor Accreditatie (RvA) erkend laboratorium Eurofins Analytico te Barneveld, volgens de geldende protocollen en richtlijnen.

4.4 UITGEVOERDE ANALYSES

4.4.1 GROND

In de onderstaande tabel 4.3 is weergegeven welke grond(meng)monsters geanalyseerd zijn en wat de samenstelling hiervan is. Daarnaast zijn het dieptetraject en de veldwaarnemingen per mengmonster weergegeven.

Tabel 4.3
Samenstelling grondmengmonsters

Monster-code	diepte (m -mv.)	samenstelling	veldwaarnemingen
MM01	0,0-0,5	1-1, 3-1, 7-1, 9-1, 17-1, 18-1, 19-1, 20-1	geen
MM02	0,0-0,5	2-1, 4-1, 11-1, 12-1, 13-1, 14-1, 15-1	geen
MM03	0,5-2,5	1-2, 1-3, 1-5, 3-2, 6-2	geen
MM04	0,5-2,5	2-2, 2-3, 2-4, 4-2, 5-2,	geen

De grond(meng)monsters zijn onderzocht op het standaard analysepakket voor grond. Dit pakket bestaat uit de volgende parameters:

- Metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, molybdeen, nikkel, lood, zink).
- Minerale Olie (GC) (C10 - C40).
- Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (10 afzonderlijke verbindingen, VROM-reeks).
- PCB (7).
- Lutum en organische stof.

Op basis van de percentages lutum en organische stof zijn de streef- en interventiewaarden voor de betreffende bodemtypes gecorrigeerd.

4.4.2 GRONDWATER

Het grondwatermonster uit de peilbuizen is geanalyseerd op het standaardpakket voor grondwater bestaande uit:

- Metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, molybdeen, nikkel, lood, zink).
- Aromaten (BTEXN) en styreen.
- VOCL (17 parameters inclusief vinylchloride en bromoform).
- Minerale Olie (GC) (C10 - C40).

In het veld zijn van de watermonsters het elektrisch geleidingsvermogen (EC) en de zuurgraad (pH) bepaald. In tabel 4.4 is aangegeven welke peilbuizen zijn geanalyseerd. Tevens zijn de resultaten van de veldmetingen weergegeven.

Tabel 4.4
Veldbepalingen grondwater

peilbuis	datum bemonstering	filterstelling (m -mv.)	grondwaterstand tijdens monstername (m-mv)	EC (µs/cm)	pH (-)
Pb01	20-7-2009	1,5 – 2,5	1,37	779	6,8
Pb02	20-7-2009	1,3 – 2,3	1,63	388	6,6

De zuurgraad (pH) en het geleidingsvermogen van het grondwater (EC) zijn normaal te noemen voor dit type bodem.

Extreem verhoogde waarden kunnen een indicatie zijn van verontreiniging. De gemeten waarden geven hiervoor geen aanleiding aan te nemen dat sprake is van een dergelijke situatie.

4.5 INTERPRETATIE ANALYSERESULTATEN

De analysecertificaten zijn opgenomen in bijlage 3. De analyseresultaten van de onderzochte grond- en grondwatermonsters zijn opgenomen in bijlage 4 en 5.
De resultaten zijn getoetst aan het kader uit de Regeling Bodemkwaliteit en de per 1 april 2009 geldende Circulaire bodemsanering 2009.
De toetswaarden voor grond zijn afhankelijk van het humus- en lutumpercentage. In bijlage 4 zijn tevens de berekende toetswaarden opgenomen die gelden voor de bodem op deze locatie. Een samenvatting van het toetskader is weergegeven in bijlage 6.

4.5.1 GROND

De resultaten van de toetsing van de grondmonsters aan de achtergrondwaarde- en interventiewaarden is samengevat tabel 4.5.

Tabel 4.5
Samenvatting analyseresultaten grond

Monster -code	Monster -traject (m–mv)	Veldwaarnemingen	Bepalende overschrijdingen
MM01	0,0-0,5	geen (onverdacht)	geen
MM02	0,0-0,5	geen	PAK*
MM03	0,5-2,5	geen	geen
MM04	0,5-2,5	geen	geen

geen rapportagegrens AS3000 of achtergrondwaarde is niet overschreden en voldoet daarom aan de aan de achtergrondwaarde
* boven de achtergrondwaarde
** boven de tussenwaarde
*** boven de interventiewaarde
\# voldoet aan Landelijke maximale waarde bodemfunctie klasse wonen
\#\# voldoet aan de Landelijke maximale waarde bodemfunctie klasse industrie

In de bovengrond is een lichte overschrijding aangetoond boven de achtergrondwaarde voor de parameter PAK. Voor de andere onderzochte parameters wordt de detectiegrens en/of de achtergrondwaarde niet overschreden.

De licht verhoogde concentratie PAK is waarschijnlijk gerelateerd aan de verschillende menselijke activiteiten die zich door de jaren heen op de akker en weiland hebben voorgedaan.

Opmerking 1: De somparameter PCB is in verschillende monsters overschreden boven de achtergrondwaarde. Dit komt omdat de rapportagegrens AS3000 boven de achtergrondwaarde ligt van de individuele PCB's. De som PCB wordt in de toetsing, indien de rapportagegrenzen van de individuele analyses niet worden overschreden, vermenigvuldigd met de factor 0,7. Het gehalte som-PCB kan bij een laag organisch stofgehalte de achtergrondwaarde overschrijden. Dit is bij MM03 en MM04 het geval.

Volgens de circulaire bodemsanering 2009 mag indien de rapportagegrens AS3000 van de individuele parameters niet worden overschreden de beoordelaar er van uitgaan dat de grond voor de betreffende parameter hiermee voldoet aan de achtergrondwaarde.

4.5.2 GRONDWATER

De resultaten van de toetsing van de grondwatermonsters aan de streef- en interventiewaarden is samengevat tabel 4.6.

Tabel 4.6
Samenvatting analyseresultaten grondwater

Peilbuis	Filterdiepte (m–mv)	Bepalende overschrijdingen
Pb01	1,5 – 2,5	Ni, Zn*
Pb02	1,3 - 2,3	Ni, Zn*

* boven de streefwaarde
** boven de tussenwaarde
*** boven de interventiewaarde

In de peilbuizen Pb01 en Pb02 is een streefwaardeoverschrijding voor nikkel en zink aangetoond. De lichtverhoogde gehalten zijn vermoedelijk gerelateerd aan bemesting van het landbouwgebied.

De streefwaarden voor de somparameter Xylenen en 1,2-Dichloorethenen worden in het grondwater op de hele onderzoekslocatie overschreden.
Voor de individuele parameters zijn geen gehalten boven de rapportagegrens AS3000 of de streefwaarde aangetoond. De som parameters Xylenen en 1,2-Dichloorethenen worden in de toetsing, indien de rapportagegrenzen AS3000 van de individuele analyses niet worden overschreden, vermenigvuldigd met de factor 0,7. Volgens de circulaire bodemsanering 2009 mag, indien de rapportagegrens AS3000 van de individuele parameters niet worden overschreden, de beoordelaar er van uitgaan dat het grondwater hiermee voldoet aan de streefwaarde. Omdat dit in het onderhavige onderzoek het geval is, kan worden geconcludeerd dat voor het grondwater op de onderzoekslocatie voor de geanalyseerde parameters, behalve voor barium, nikkel en zink, geen streefwaardeoverschrijding is aangetoond.

HOOFDSTUK 5 Samenvatting, conclusie en aanbevelingen

In opdracht van de heer Ekkelkamp heeft ARCADIS te Apeldoorn in juli 2009 een verkennend milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie Hellendoornseweg te Lemele in de gemeente Ommen. Aanleiding voor het verkennend milieukundig bodemonderzoek is de voorgenomen nieuwbouw van de paardenhouderij annex manege van de familie Ekkelkamp te Lemele.
Het doel van het onderzoek is het aantonen dat op de locatie redelijkerwijs gesproken geen verontreinigende stoffen aanwezig zijn in de grond, de waterbodem of in het freatisch grondwater in gehalten boven de streefwaarde of achtergrondwaarde.

5.1 CONCLUSIES

Uit de resultaten van het onderzoek concluderen wij het volgende:

- De bovengrond op het perceel is plaatselijk licht verontreinigd met PAK. In de ondergrond is geen verontreiniging in de bodem vastgesteld.
- Op het terrein is in het grondwater een lichte verontreiniging met nikkel en zink vastgesteld.

5.2 AANBEVELINGEN

Volgens de wet bodembescherming is het niet noodzakelijk om naar aanleiding van de onderzoeksresultaten van de grond en het grondwater een nader onderzoek te verrichten. De milieuhygiënische bodemkwaliteit op de locatie vormt dan ook geen belemmering voor de voorgenomen bouw van de bedrijfslocatie.

Relatie met het Besluit bodemkwaliteit
Indien grond van de eigen locatie vrijkomt, moet er rekening mee worden gehouden dat deze niet zonder meer vrij toepasbaar is. Op hergebruik van grond en baggerspecie is het Besluit Bodemkwaliteit van toepassing. Voor de bepaling van de kwaliteit van partijen grond geldt een andere onderzoeksstrategie.

Disclaimer
Hoewel het bodemonderzoek op zorgvuldige wijze is voorbereid en uitgevoerd, kan niet worden uitgesloten dat er in werkelijkheid afwijkingen optreden ten opzichte van de in dit rapport gepresenteerde gegevens. Immers, elk bodemonderzoek is gebaseerd op het nemen van een aantal steekmonsters, welke representatief worden geacht voor het onderzochte gebied, maar waarbij (lokale) afwijkingen niet volledig kunnen worden uitgesloten.

BIJLAGE 1 Regionale ligging onderzoekslocatie

BIJLAGE 1 Regionale ligging onderzoekslocatie

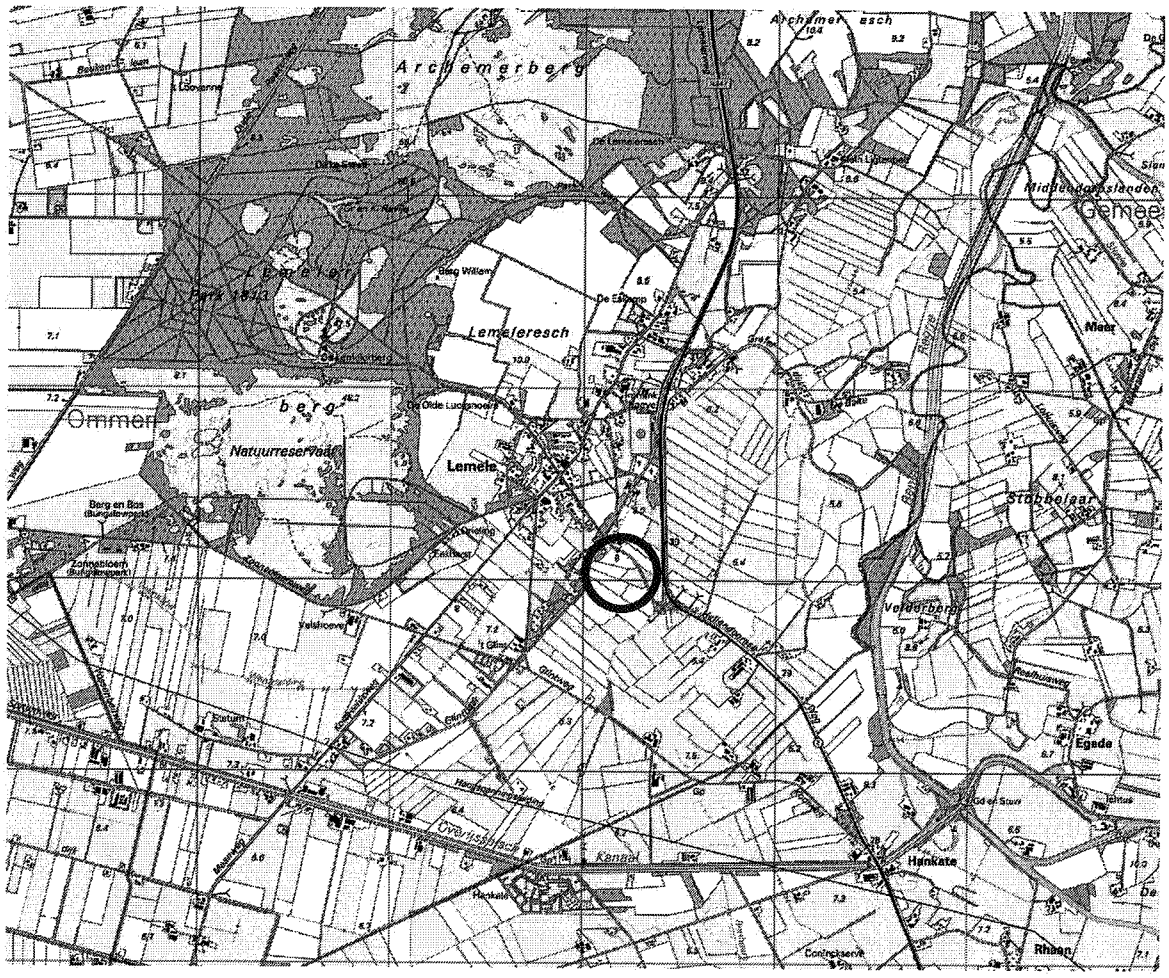

LEGENDA

LIGGING

BIJLAGE 2 Boorstaten

Boring: 01

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS: 100
GHG:
GLG:
Opmerking:

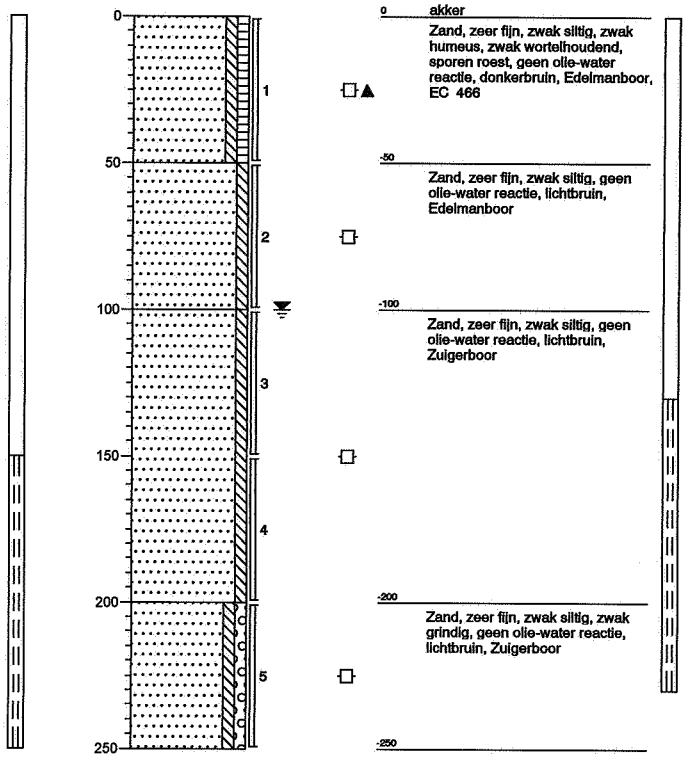

0 akker

Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak wortelhoudend, sporen roest, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor, EC 466

-50

Zand, zeer fijn, zwak siltig, geen olie-water reactie, lichtbruin, Edelmanboor

-100

Zand, zeer fijn, zwak siltig, geen olie-water reactie, lichtbruin, Zuigerboor

-200

Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak grindig, geen olie-water reactie, lichtbruin, Zuigerboor

-250

Boring: 02

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS: 80
GHG:
GLG:
Opmerking:

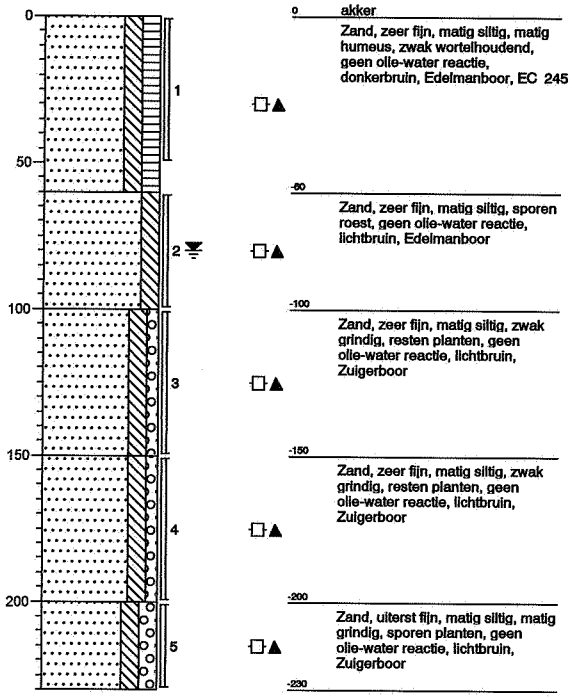

0 akker

Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor, EC 245

-80

Zand, zeer fijn, matig siltig, sporen roest, geen olie-water reactie, lichtbruin, Edelmanboor

-100

Zand, zeer fijn, matig siltig, zwak grindig, resten planten, geen olie-water reactie, lichtbruin, Zuigerboor

-150

Zand, zeer fijn, matig siltig, zwak grindig, resten planten, geen olie-water reactie, lichtbruin, Zuigerboor

-200

Zand, uiterst fijn, matig siltig, matig grindig, sporen planten, geen olie-water reactie, lichtbruin, Zuigerboor

-230

Boring: 03

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS: 80
GHG:
GLG:
Opmerking:

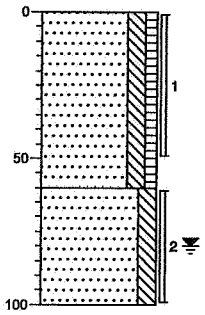

0 akker

Zand, zeer fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-60

Zand, zeer fijn, matig siltig, geen olie-water reactie, lichtgrijs, Edelmanboor

-100

Boring: 04

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS: 70
GHG:
GLG:
Opmerking:

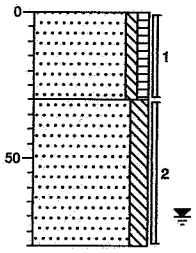

0 akker

Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-30

Zand, zeer fijn, matig siltig, sporen roest, geen olie-water reactie, lichtbruin, Edelmanboor

-80

Boring: 05

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS: 80
GHG:
GLG:
Opmerking:

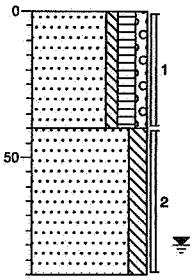

0 akker

Zand, zeer fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak grindig, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-40

Zand, uiterst fijn, matig siltig, zwak roesthoudend, geen olie-water reactie, lichtbruin, Edelmanboor

-90

Boring: 06

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS: 80
GHG:
GLG:
Opmerking:

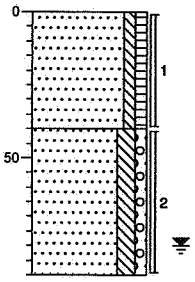

0 akker

Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-40

Zand, zeer fijn, matig siltig, zwak grindig, sporen roest, geen olie-water reactie, lichtbruin, Edelmanboor

-90

Boring: 07

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

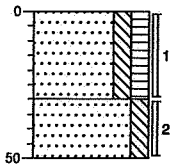

0 akker

Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, sporen roest, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-30

Zand, zeer fijn, matig siltig, zwak roesthoudend, geen olie-water reactie, lichtgrijs, Edelmanboor

-50

Boring: 08

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

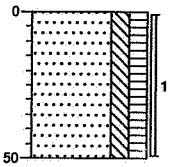

0 akker

Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, sporen roest, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-50

Boring: 09

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

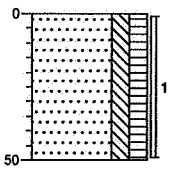

0 akker

Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, sporen roest, geen olie-water reactie, donker bruinbruin, Edelmanboor

-50

Boring: 10

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

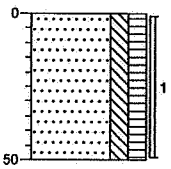

0 akker

Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-50

Boring: 11

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

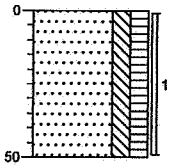

0 akker

Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-50

Boring: 12

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

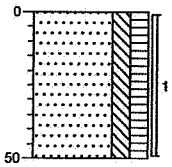

0 akker

Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-50

Boring: 13

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

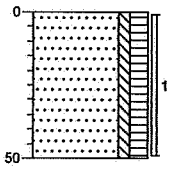

0 akker

Zand, zeer fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-50

Boring: 14

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

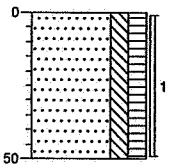

0 akker

Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-50

Boring: 15

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

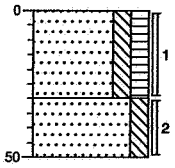

0 akker

Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, matig wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-30

Zand, zeer fijn, matig siltig, sporen roest, geen olie-water reactie, lichtbruin, Edelmanboor

-50

Boring: 16

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

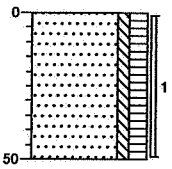

0 akker

Zand, zeer fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, zwak roesthoudend, geen olie-water reactie, donker roodbruin, Edelmanboor

-50

Boring: 17

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

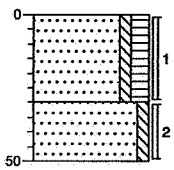

0 akker

Zand, zeer fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, sporen roest, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-30

Zand, zeer fijn, zwak siltig, sterk roesthoudend, geen olie-water reactie, bruinrood, Edelmanboor

-50

Boring: 18

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

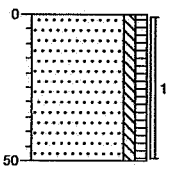

0 akker

Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak wortelhoudend, zwak roesthoudend, donker roodbruin, Edelmanboor, 0

-50

Boring: 19

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

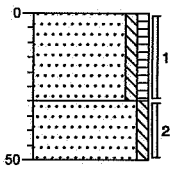

0 akker

Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-30

Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak roesthoudend, geen olie-water reactie, licht roodbruin, Edelmanboor

-50

Boring: 20

X:
Y:
Datum: 13-07-2009
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

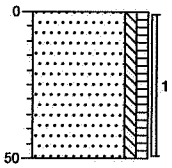

0 akker

Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak wortelhoudend, geen olie-water reactie, donkerbruin, Edelmanboor

-50

Legenda (conform NEN 5104)

grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

zand

- Zand, kleiig
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

veen

- Veen, mineraalarm
- Veen, zwak kleiig
- Veen, sterk kleiig
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus
- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

- geroerd monster
- ongeroerd monster

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand
- slib
- water

peilbuis

- blinde buis
- casing
- hoogste grondwaterstand
- gemiddelde grondwaterstand
- laagste grondwaterstand
- bentoniet afdichting
- filter

BIJLAGE 3 Analysecertificaten

eurofins | analytico®

Arcadis Apeldoorn
T.a.v. F. Steffen
Postbus 673
7300 AR APELDOORN

Analysecertificaat

Datum: 23-07-2009

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer	2009113772
Uw projectnummer	B01033175302
Uw projectnaam	OMMEN
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	20-07-2009

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Aanvullende informatie behorend bij dit analysecertificaat kunt U vinden in het overzicht "Specificaties Analysemethoden". Extra exemplaren zijn verkrijgbaar bij de afdeling Verkoop en Advies.

De grondmonsters worden tot 6 weken na datum ontvangst gekoeld bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 week voor afloop van de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:
Datum: Naam: Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Laboratoriummanager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
VAT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk en Luxemburg (MEV).

eurofins — analytico®

Analysecertificaat

Uw projectnummer	B01033175302	Certificaatnummer	2009113772
Uw projectnaam	OMMEN	Startdatum	20-07-2009
Uw ordernummer		Rapportagedatum	23-07-2009/16:15
Datum monstername	20-07-2009	Bijlage	A,C
Monsternemer		Pagina	1/2

	Analyse	Eenheid	1	2
	Metalen			
S	Barium (Ba)	µg/L	320	220
S	Cadmium (Cd)	µg/L	<0.80	<0.80
S	Kobalt (Co)	µg/L	<5.0	<5.0
S	Koper (Cu)	µg/L	<15	<15
S	Kwik (Hg)	µg/L	<0.050	<0.050
S	Molybdeen (Mo)	µg/L	<3.6	<3.6
S	Nikkel (Ni)	µg/L	19	19
S	Lood (Pb)	µg/L	<15	<15
S	Zink (Zn)	µg/L	130	170
	Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen			
S	Benzeen	µg/L	<0.20	<0.20
S	Tolueen	µg/L	<0.30	<0.30
S	Ethylbenzeen	µg/L	<0.30	<0.30
S	o-Xyleen	µg/L	<0.10	<0.10
S	m,p-Xyleen	µg/L	<0.20	<0.20
S	Xylenen (som) factor 0,7	µg/L	0.21	0.21
	BTEX (som)	µg/L	<1.1	<1.1
S	Naftaleen	µg/L	<0.050	<0.050
S	Styreen	µg/L	<0.30	<0.30
	Vluchtige organische chloorkoolwaterstoffen			
S	Dichloormethaan	µg/L	<0.20	<0.20
S	Trichloormethaan	µg/L	<0.60	<0.60
S	Tetrachloormethaan	µg/L	<0.10	<0.10
S	Trichlooretheen	µg/L	<0.60	<0.60
S	Tetrachlooretheen	µg/L	<0.10	<0.10
S	1,1-Dichloorethaan	µg/L	<0.60	<0.60
S	1,2-Dichloorethaan	µg/L	<0.60	<0.60
S	1,1,1-Trichloorethaan	µg/L	<0.10	<0.10
S	1,1,2-Trichloorethaan	µg/L	<0.10	<0.10
S	cis 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0.10	<0.10

Nr.	Monsteromschrijving	Analytico-nr.
1	01-1-1	4819845
2	02-1-1	4819846

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS 3000 erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
VAT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk en Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

eurofins — analytico®

Analysecertificaat

Uw projectnummer	B01033175302	Certificaatnummer	2009113772
Uw projectnaam	OMMEN	Startdatum	20-07-2009
Uw ordernummer		Rapportagedatum	23-07-2009/16:15
Datum monstername	20-07-2009	Bijlage	A,C
Monsternemer		Pagina	2/2

	Analyse	Eenheid	1	2
S	trans 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0.10	<0.10
	CKW (som)	µg/L	<3.2	<3.2
S	1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0.10	<0.10
S	Dichloorpropanen som factor 0.7	µg/L	0.52	0.52
S	1,2-Dichloorethenen (Som) factor 0,7	µg/L	0.14	0.14
S	Vinylchloride	µg/L	<0.10	<0.10
S	1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0.25	<0.25
S	1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0.25	<0.25
S	1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0.25	<0.25
S	Tribroommethaan	µg/L	<2.0	<2.0
	Minerale olie			
	Minerale olie (C10-C12)	µg/L	--	--
	Minerale olie (C12-C16)	µg/L	--	--
	Minerale olie (C16-C21)	µg/L	--	--
	Minerale olie (C21-C30)	µg/L	--	--
	Minerale olie (C30-C35)	µg/L	--	--
	Minerale olie (C35-C40)	µg/L	--	--
S	Minerale olie totaal (C10-C40)	µg/L	<100	<100

Nr.	Monsteromschrijving	Analytico-nr.
1	01-1-1	4819845
2	02-1-1	4819846

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS 3000 erkende verrichting
Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Akkoord
Pr.coörd.
MP

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
VAT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk en Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

eurofins | analytico®

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2009113772

Analytico-n	Boornr	Deelmonster	Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monsteromschrijving
4819845	01	1	1	150	250	0700483043	01-1-1
4819845	01	2	2	150	250	0690900227	
4819846	02	1	1	130	230	0700483036	02-1-1
4819846	02	2	2	130	230	0690734413	

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
VAT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk en Luxemburg (MEV).

eurofins — analytico®

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2009113772

Analyse		Methode	Techniek	Referentiemethode
ICP-MS Barium		W0420	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-
ICP-MS Cadmium		W0420	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-
ICP-MS Kobalt (Co)		W0420	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-
ICP-MS Koper		W0420	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-
ICP-MS Kwik		W0420	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-
ICP-MS Molybdeen (Mo)		W0420	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-
ICP-MS Nikkel		W0420	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-
ICP-MS Lood		W0420	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-
ICP-MS Zink		W0420	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-
Aromaten (BTEXN)		W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1/2 en gw. NEN EN ISO 15680
Styreen		W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1/2 en gw. NEN EN ISO 15680
Gechl. koolwaterstoffen (CKW)		W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1/2 en gw. NEN EN ISO 15680
CKW : 1,1-Dichlooretheen	H	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1/2 en gw. NEN EN ISO 15680
DiChlprop. som AS300		W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1/2 en gw. NEN EN ISO 15680
CKW : Vinylchloride		W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1/2 en gw. NEN EN ISO 15680
1,1-dichloorpropaan		W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1/2 en gw. NEN EN ISO 15680
1,2-Dichloorpropaan		W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1/2 en gw. NEN EN ISO 15680
1,3-dichloorpropaan		W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1/2 en gw. NEN EN ISO 15680
tribroommethaan		W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1/2 en gw. NEN EN ISO 15680
Minerale Olie (GC)		W0215	LVI-GC-FID	Cf. pb 3110-5

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie september 2008.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
VAT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk en Luxemburg (MEV).

eurofins | analytico®

Arcadis Apeldoorn
T.a.v. F. Steffen
Postbus 673
7300 AR APELDOORN

Analysecertificaat

Datum: 22-07-2009

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer	2009111107
Uw projectnummer	B01033175302
Uw projectnaam	OMMEN
Uw ordernummer	B01033/NA/9111876.0030
Monster(s) ontvangen	13-07-2009

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Aanvullende informatie behorend bij dit analysecertificaat kunt U vinden in het overzicht "Specificaties Analysemethoden". Extra exemplaren zijn verkrijgbaar bij de afdeling Verkoop en Advies.

De grondmonsters worden tot 6 weken na datum ontvangst gekoeld bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 week voor afloop van de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:
Datum: Naam: Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Laboratoriummanager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
VAT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk en Luxemburg (MEV).

eurofins — analytico®

Analysecertificaat

Uw projectnummer	B01033175302	Certificaatnummer	2009111107
Uw projectnaam	OMMEN	Startdatum	15-07-2009
Uw ordernummer	B01033/NA/9111876.0030	Rapportagedatum	22-07-2009/16:23
Datum monstername	13-07-2009	Bijlage	A,C
Monsternemer		Pagina	1/2

	Analyse	Eenheid	1	2	3	4
	Voorbehandeling					
S	Cryogeen maler AS3000		Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd
	Bodemkundige analyses					
S	Droge stof	% (m/m)	84.0	83.5	84.1	85.0
S	Organische stof	% (m/m) ds	3.7	3.4	<0.5	0.6
S	Gloeirest	% (m/m) ds	95.8	96.1	99.5	99.1
S	Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	6.7	7.3	4.3	4.7
	Metalen					
S	Barium (Ba)	mg/kg ds	18	23	<15	<15
S	Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0.19	<0.17	<0.17	<0.17
S	Kobalt (Co)	mg/kg ds	<4.0	<4.0	<4.0	<4.0
S	Koper (Cu)	mg/kg ds	8.0	7.2	<5.0	<5.0
S	Kwik (Hg)	mg/kg ds	0.10	0.052	<0.050	<0.050
S	Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1.5	<1.5	<1.5	<1.5
S	Nikkel (Ni)	mg/kg ds	<3.0	<3.0	<3.0	<3.0
S	Lood (Pb)	mg/kg ds	<13	<13	<13	<13
S	Zink (Zn)	mg/kg ds	24	22	<17	<17
	Minerale olie					
	Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	--	--	--	--
	Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	--	--	--	--
	Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	--	--	--	--
	Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	--	--	--	--
	Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	--	--	--	--
	Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	--	--	--	--
S	Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<38	<38	<38	<38
	Polychloorbifenylen, PCB					
S	PCB 28	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 52	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 101	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 118	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 138	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010

Nr.	Monsteromschrijving	Analytico-nr.
1	MM01	4809897
2	MM02	4809898
3	MM03	4809899
4	MM04	4809900

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS 3000 erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
VAT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk en Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

eurofins | analytico®

Analysecertificaat

Uw projectnummer	B01033175302	Certificaatnummer	2009111107
Uw projectnaam	OMMEN	Startdatum	15-07-2009
Uw ordernummer	B01033/NA/9111876.0030	Rapportagedatum	22-07-2009/16:23
Datum monstername	13-07-2009	Bijlage	A,C
Monsternemer		Pagina	2/2

	Analyse	Eenheid	1	2	3	4
S	PCB 153	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 180	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0049	0.0049	0.0049	0.0049
	Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK					
S	Naftaleen	mg/kg ds	0.010	0.039	<0.010	<0.010
S	Fenanthreen	mg/kg ds	0.043	0.92	<0.010	0.020
S	Anthraceen	mg/kg ds	0.0068	0.30	<0.0050	<0.0050
S	Fluorantheen	mg/kg ds	0.096	1.0	<0.010	0.024
S	Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0.053	0.40	<0.010	0.012
S	Chryseen	mg/kg ds	0.057	0.33	0.014	<0.010
S	Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0.028	0.11	<0.010	<0.010
S	Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0.054	0.25	<0.010	<0.010
S	Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0.042	0.15	<0.010	<0.010
S	Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0.033	0.17	<0.010	<0.010
S	PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.42	3.7	0.073	0.10

Nr.	Monsteromschrijving	Analytico-nr.
1	MM01	4809897
2	MM02	4809898
3	MM03	4809899
4	MM04	4809900

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS 3000 erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Akkoord
Pr.coörd.
MP

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
VAT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk en Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

eurofins | analytico®

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2009111107

Analytico-n	Boornr	Deelmonster	Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monsteromschrijving
4809897	01	1	1	0	50	0504373255	MM01
4809897	03	1	1	0	50	0504637182	
4809897	07	1	1	0	30	0504637184	
4809897	09	1	1	0	50	0504637072	
4809897	17	1	1	0	30	0504373263	
4809897	18	1	1	0	50	0504800926	
4809897	19	1	1	0	30	0504637478	
4809897	20	1	1	0	50	0504637481	
4809898	02	1	1	0	50	0504637087	MM02
4809898	04	1	1	0	30	0504637181	
4809898	11	1	1	0	50	0504637016	
4809898	12	1	1	0	50	0504637060	
4809898	13	1	1	0	50	0504637122	
4809898	14	1	1	0	50	0504794464	
4809898	15	1	1	0	30	0504794562	
4809899	01	2	2	50	100	0504794473	MM03
4809899	03	2	2	60	100	0504637183	
4809899	06	2	2	40	90	0504638223	
4809899	01	3	3	100	150	0504794474	
4809899	01	5	5	200	250	0504800917	
4809900	02	2	2	60	100	0504637108	MM04
4809900	04	2	2	30	80	0504637129	
4809900	05	2	2	40	90	0504637185	
4809900	02	4	4	150	200	0504637139	
4809900	02	5	5	200	230	0504637098	

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
VAT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk en Luxemburg (MEV).

eurofins | analytico®

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2009111107

Analyse	Methode	Techniek	Referentiemethode
Cryogeen malen AS3000	W0106	Voorbehandeling	Cf. AS3000
Droge stof	W0104	Gravimetrie	Cf. pb 3010-2 en Gw. NEN-ISO 11465
Organische stof	W0109	Gravimetrie	Cf. NEN 5754
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	W0173	Sedimentatie	Cf. pb 3010-6 en cf. NEN 5753
AES/ICP Barium (Ba)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-5/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Cadmium (Cd)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-5/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Cobalt (Co)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-5/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Koper (Cu)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-5/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Kwik (Hg)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-5/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Molybdeen (Mo)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-5/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Nikkel (Ni)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-5/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Lood (Pb)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-5/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Zink (Zn)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-5/NEN-EN-ISO 17294-2
Minerale Olie (GC)	W0202	GC-FID	Cf. pb 3010-7 en cf. NEN 6978
Polychloorbifenylen (PCB)	W0266	GC-MS	Cf. pb 3010-8 en gw. NEN 6980
PAK som AS3000	W0301	HPLC	Cf. pb 3010-6 en cf. NEN 6977
PAK (VROM)	W0301	HPLC	Cf. pb 3010-6 en cf. NEN 6977

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie september 2008.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
VAT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk en Luxemburg (MEV).

BIJLAGE 4 Getoetste analyseresultaten grond

Toetsing	**S&I waarden 2009**		
Certificaatnummer	2009111107	Rapportagedatum	22-7-2009
Projectnummer	B01033175302	Bemonsteringsdatum	13-7-2009

	Ordernummer	4809897	4809898	4809899	4809900
	Monsteromschr.	MM01	MM02	MM03	MM04
Analyse	**Eenheid**	**1**	**2**	**3**	**4**
Organische stof	% (m/m) ds	3.7	3.4	0.5	0.6
Lutum < 2 um	% (m/m) ds	6.7	7.3	4.3	4.7
Voorbehandeling					
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd
Bodemkundige analyses					
Droge stof	% (m/m)	84	83,5	84,1	85
Organische stof	% (m/m) ds	3,7	3,4	<0,5	0,6
Gloeirest	% (m/m) ds	95,8	96,1	99,5	99,1
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	6,7	7,3	4,3	4,7
Metalen					
Barium (Ba)	mg/kg ds	18	23	<15	<15
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0,19 -	<0,17 -	<0,17 -	<0,17 -
Kobalt (Co)	mg/kg ds	<4,0 -	<4,0 -	<4,0 -	<4,0 -
Koper (Cu)	mg/kg ds	8 -	7,2 -	<5,0 -	<5,0 -
Kwik (Hg)	mg/kg ds	0,1 -	0,052 -	<0,050 -	<0,050 -
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5 -	<1,5 -	<1,5 -	<1,5 -
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	<3,0 -	<3,0 -	<3,0 -	<3,0 -
Lood (Pb)	mg/kg ds	<13 -	<13 -	<13 -	<13 -
Zink (Zn)	mg/kg ds	24 -	22 -	<17 -	<17 -
Minerale olie					
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	--	--	--	--
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	--	--	--	--
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	--	--	--	--
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	--	--	--	--
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	--	--	--	--
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	--	--	--	--
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<38 -	<38 -	<38 -	<38 -
Polychloorbifenylen, PCB					
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	<0,0010	<0,0010	<0,0010
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	<0,0010	<0,0010	<0,0010
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	<0,0010	<0,0010	<0,0010
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	<0,0010	<0,0010	<0,0010
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	<0,0010	<0,0010	<0,0010
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	<0,0010	<0,0010	<0,0010
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	<0,0010	<0,0010	<0,0010
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049 -	0,0049 -	0,0049 *	0,0049 *
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK					
Naftaleen	mg/kg ds	0,01	0,039	<0,010	<0,010
Fenanthreen	mg/kg ds	0,043	0,92	<0,010	0,02
Anthraceen	mg/kg ds	0,0068	0,3	<0,0050	<0,0050
Fluorantheen	mg/kg ds	0,096	1	<0,010	0,024
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,053	0,4	<0,010	0,012
Chryseen	mg/kg ds	0,057	0,33	0,014	<0,010
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,028	0,11	<0,010	<0,010
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,054	0,25	<0,010	<0,010
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0,042	0,15	<0,010	<0,010
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0,033	0,17	<0,010	<0,010
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,42 -	3,7 *	0,073 -	0,1 -

Legenda	**Toetsing met gemeten org.stof en lutum**
	Niet getoetst
#	Aangenomen waarde
-	<= Achtergrondwaarde
*	> Achtergrondwaarde
**	> Tussenwaarde
***	> Interventiewaarde

BIJLAGE 5 Getoetste analyseresultaten grondwater

Toetsing	**S&I waarden 2009**		
Certificaatnummer	2009113772	Rapportagedatum	23-7-2009
Projectnummer	B01033175302	Bemonsteringsdatum	20-7-2009

	Ordernummer	4819845	4819846			
	Monsteromschr.	01-1-1	02-1-1			
Analyse	**Eenheid**	**1**	**2**	**efw./AW2000**	**Tussenw.**	**Interventiew.**
Metalen						
Barium (Ba)	µg/L	320 *	220 *	50	340	630
Cadmium (Cd)	µg/L	<0,80 -	<0,80 -	0,4	3,2	6
Kobalt (Co)	µg/L	<5,0 -	<5,0 -	20	60	100
Koper (Cu)	µg/L	<15 -	<15 -	15	45	75
Kwik (Hg)	µg/L	<0,050 -	<0,050 -	0,05	0,18	0,3
Molybdeen (Mo)	µg/L	<3,6 -	<3,6 -	5	150	300
Nikkel (Ni)	µg/L	19 *	19 *	15	45	75
Lood (Pb)	µg/L	<15 -	<15 -	15	45	75
Zink (Zn)	µg/L	130 *	170 *	65	430	800
Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen						
Benzeen	µg/L	<0,20 -	<0,20 -	0,2	15	30
Tolueen	µg/L	<0,30 -	<0,30 -	7	500	1000
Ethylbenzeen	µg/L	<0,30 -	<0,30 -	4	77	150
o-Xyleen	µg/L	<0,10	<0,10			
m,p-Xyleen	µg/L	<0,20	<0,20			
Xylenen (som) factor 0,7	µg/L	0,21 *	0,21 *	0,2	35	70
BTEX (som)	µg/L	<1,1	<1,1			
Naftaleen	µg/L	<0,050 -	<0,050 -	0,01	35	70
Styreen	µg/L	<0,30 -	<0,30 -	6	150	300
Vluchtige organische chloorkoolwaterstoffen						
Dichloormethaan	µg/L	<0,20 -	<0,20 -	0,01	500	1000
Trichloormethaan	µg/L	<0,60 -	<0,60 -	6	200	400
Tetrachloormethaan	µg/L	<0,10 -	<0,10 -	0,01	5	10
Trichlooretheen	µg/L	<0,60 -	<0,60 -	24	260	500
Tetrachlooretheen	µg/L	<0,10 -	<0,10 -	0,01	20	40
1,1-Dichloorethaan	µg/L	<0,60 -	<0,60 -	7	450	900
1,2-Dichloorethaan	µg/L	<0,60 -	<0,60 -	7	200	400
1,1,1-Trichloorethaan	µg/L	<0,10 -	<0,10 -	0,01	150	300
1,1,2-Trichloorethaan	µg/L	<0,10 -	<0,10 -	0,01	65	130
cis 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	<0,10			
trans 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	<0,10			
CKW (som)	µg/L	<3,2	<3,2			
1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0,10 -	<0,10 -	0,01	5	10
Dichloorpropanen som facto	µg/L	0,52	0,52			
1,2-Dichloorethenen (Som) f	µg/L	0,14 *	0,14 *	0,01	10	20
Vinylchloride	µg/L	<0,10 -	<0,10 -	0,01	2,5	5
1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0,25	<0,25			
1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0,25	<0,25			
1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0,25	<0,25			
Tribroommethaan	µg/L	<2,0	<2,0			630
Minerale olie						
Minerale olie (C10-C12)	µg/L	--	--			
Minerale olie (C12-C16)	µg/L	--	--			
Minerale olie (C16-C21)	µg/L	--	--			
Minerale olie (C21-C30)	µg/L	--	--			
Minerale olie (C30-C35)	µg/L	--	--			
Minerale olie (C35-C40)	µg/L	--	--			
Minerale olie totaal (C10-C4	µg/L	<100 -	<100 -	50	330	600

Legenda

	Niet getoetst
#	Aangenomen waarde
-	<= Achtergrondwaarde
*	> Achtergrondwaarde
**	> Tussenwaarde
***	> Interventiewaarde

BIJLAGE 6 Samenvatting toetsingskader

Wet Bodembescherming

Toetsing van de analyseresultaten van grond- en grondwater heeft plaatsgevonden aan de hand van het toetsingskader zoals gedefinieerd in de bijlage 1 van de per 1 april 2009 geldende Circulaire bodemsanering 2009. Voor een deel van het toetsingskader (met name voor grond) verwijst de Circulaire naar de Regeling Bodemkwaliteit (Staatscourant 2007, nummer 247) en de wijziging hierop van 1 april 2009.
Onderstaande toetswaarden worden gehanteerd om de mate van bodemverontreiniging weer te geven. De toetswaarden zijn gebaseerd op humaan-toxicologische en ecotoxicologische uitgangspunten (RIVM studies) en beleidsmatige overwegingen (NOBO rapport).

- Interventiewaarden (I)
  De interventiewaarden bodemsanering geven het concentratieniveau voor verontreinigingen in grond en grondwater aan waarboven ernstige vermindering of dreigende vermindering optreedt van de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor mens, plant en dier. Bij gehalten boven de interventiewaarde is mogelijk sprake van (een geval van) ernstige verontreiniging en is er mogelijk een saneringsnoodzaak.

- Streefwaarden grondwater (S)
  De streefwaarden gelden als referentiewaarden en hebben betrekking op de in de natuur voorkomende achtergrondwaarden in het grondwater of op detectiegrenzen bij stoffen die niet in natuurlijk milieu voorkomen.

- Achtergrondwaarden grond (AW)
  De achtergrondwaarden gelden als referentiewaarden waar relatief onbelaste gebieden (natuur en landbouwgebieden) voor 95 % aan voldoen. Grond die aan de AW voldoet is blijvend geschikt voor alle bodemfuncties (waaronder moestuin, natuur en landbouw).

- Tussenwaarde (½ (AW+I)) resp. (½ (S+I))
  De tussenwaarde is een grens die aan geeft dat er een nader onderzoek noodzakelijk is.

- Maximale waarde voor wonen (mwW)
  Grond die aan de mwW voldoet is blijvend geschikt voor de bodemfuncties: wonen met tuin, plaats waar kinderen spelen en groen met natuurwaarden.

- Maximale waarde voor industrie (mwI)
  Grond die aan de mwI voldoet is blijvend geschikt voor de bodemfuncties: overig groen, bebouwing, infrastructuur en industrie.

De genoemde toetswaarden voor grond zijn afhankelijk van het bodemtype. De toetswaarden worden op basis van het percentages organische stof en lutum berekend. Naast het generieke (landelijke) toetsingkader is er ook beleidsruimte voor lokale maximale waarden.

BIJLAGE 7 Verklaringen veldwerkmedewerkers

Verklaring

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Hellendoornseweg te Lemele
Projectnummer	B1033.175302

Hierbij verklaart

Naam	Rob Milder
Functie	veldmedewerker
Werkgever	VCMi BV

dat

het veldwerk onafhankelijk van de opdrachtgever is uitgevoerd conform de eisen van BRL SIKB 2000 en de daarbij behorende protocollen.

Ondertekening,

... ...

Datum,

11 augustus 2009... ... ...

Verklaring

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Hellendoornseweg te Lemele
Projectnummer	B1033.175302

Hierbij verklaart

Naam	Marcel Megens
Functie	veldmedewerker
Werkgever	VCMi BV

dat

het veldwerk onafhankelijk van de opdrachtgever is uitgevoerd conform de eisen van BRL SIKB 2000 en de daarbij behorende protocollen.

Ondertekening,

... ...

Datum,

11 augustus 2009... ... ...

BIJLAGE 8 Tekening met situering boringen en peilbuizen

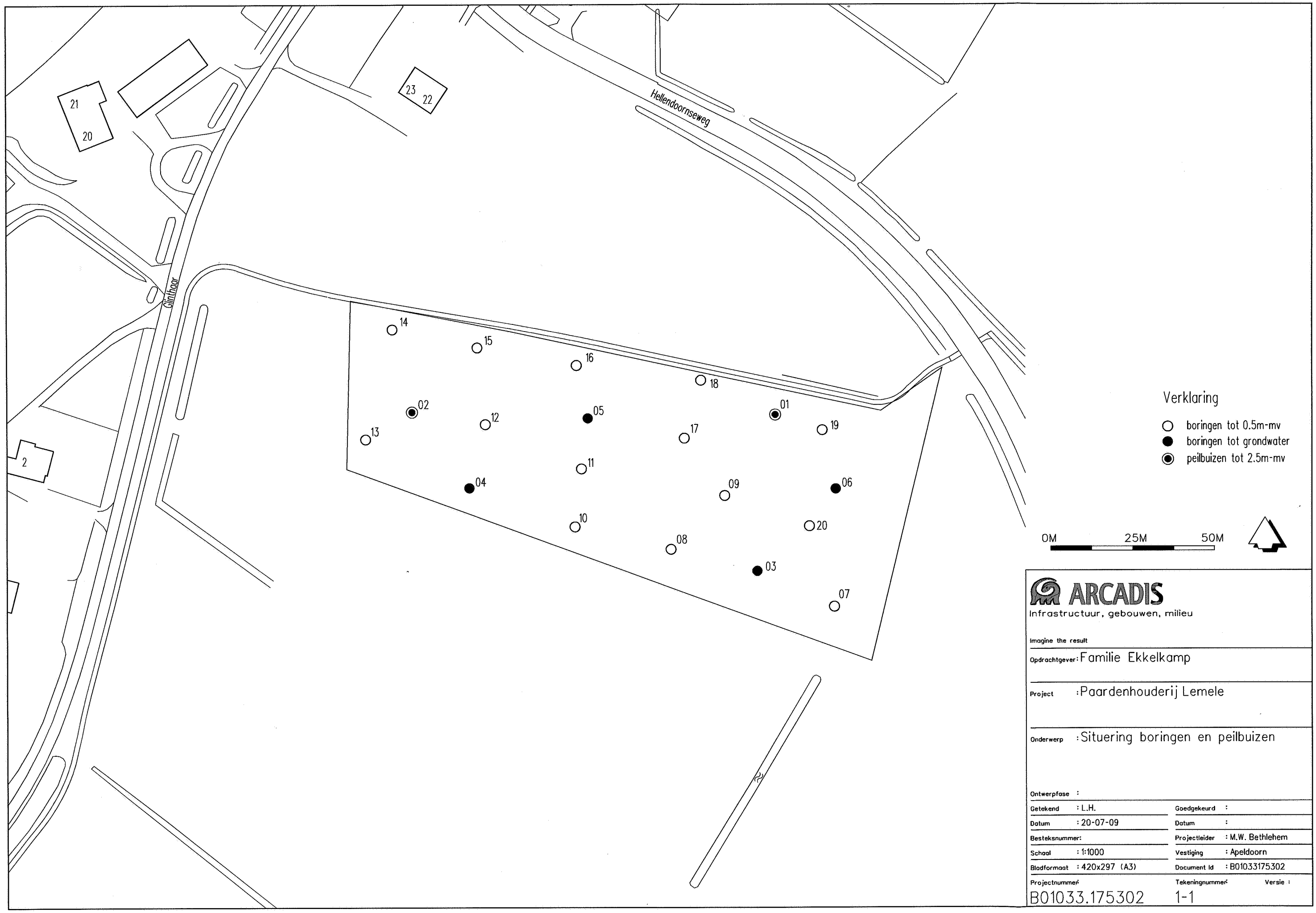
Hellendoornseweg
Glinthoor
21
20
23
22
2
14
15
16
18
02
12
05
01
13
17
19
11
04
09
06
10
20
08
03
07
Verklaring
boringen tot 0.5m-mv
boringen tot grondwater
peilbuizen tot 2.5m-mv
0M
25M
50M
ARCADIS
Infrastructuur, gebouwen, milieu
Imagine the result
Opdrachtgever: Familie Ekkelkamp
Project : Paardenhouderij Lemele
Onderwerp : Situering boringen en peilbuizen
Ontwerpfase :
Getekend : L.H.
Datum : 20-07-09
Besteksnummer:
Schaal : 1:1000
Bladformaat : 420x297 (A3)
Goedgekeurd :
Datum :
Projectleider : M.W. Bethlehem
Vestiging : Apeldoorn
Document Id : B01033175302
Projectnummer:
B01033.175302
Tekeningnummer:
1-1
Versie :

BIJLAGE 9 Foto's van de onderzoekslocatie

Bijlage 4 Luchtkwaliteitsberekening

Plaats	Straat naam	X(m)	Y(m)	Intensiteit (mvt/etm)	Fractie licht	Fractie middel	Fractie zwaar
Lemele	Hellendoornseweg	225200	496100	960	0,9	0,07	0,03

Fractie autobus	Parkeer bewegingen	Snelheids type	Weg type	Bomen factor	Afstand tot wegas	Fractie stagnatie
0	50	Buitenweg algemeen	weg door open terrein...	1	50	0

Rapportage AlleStoffen	
Naam	PJM v an Rossenberg
Versie	8.0
Stratenbestand	Bp "B", herz. Hellendoornseweg
Jaartal	2009
Meteorologische conditie	Meerjarige meteorologie
Resultaten inclusief zeezoutcorrectie	6 dagen
Resultaten inclusief zeezoutcorrectie	0 µg/m^3
Schalingsfactor emissiefactoren	
Personeneauto's	1
Middelzwaar verkeer	1
Zwaar verkeer	1
Autobussen	1

Plaats	Straatnaam	X	Y	NO_2 (µg/m^3) Jaargemiddelde	NO_2 (µg/m^3) Jm achtergrond	NO_2 (µg/m^3) Overschrijdingen grenswaarde	NO_2 (µg/m^3) Overschrijdingen plandrempel
Lemele	Hellendoornseweg	225200	496100	14,3	14,2	0	0

PM_{10} (µg/m^3) Jaargemiddelde	PM_{10} (µg/m^3) Jm achtergrond	PM_{10} (µg/m^3) Overschrijdingen grenswaarde	PM_{10} (µg/m^3) Overschrijdingen plandrempel
22,9	22,9	6	0

Plaats	Straat naam	X(m)	Y(m)	Intensiteit (mvt/etm)	Fractie licht	Fractie middel	Fractie zwaar
Lemele	Hellendoornseweg	225200	496100	1200	0,9	0,07	0,03

Fractie autobus	Parkeer bewegingen	Snelheids type	Weg type	Bomen factor	Afstand tot wegas	Fractie stagnatie
0	50	Buitenweg algemeen	weg door open terrein...	1	50	0

Rapportage AlleStoffen	
Naam	PJM van Rossenberg
Versie	8.0
Stratenbestand	Bp "B", herz. Hellendoornseweg
Jaartal	2015
Meteorologische conditie	Meerjarige meteorologie
Resultaten inclusief zeezoutcorrectie	6 dagen
Resultaten inclusief zeezoutcorrectie	0 µg/m^3
Schalingsfactor emissiefactoren	
Personeneauto's	1
Middelzwaar verkeer	1
Zwaar verkeer	1
Autobussen	1

				NO_2 (µg/m^3)	NO_2 (µg/m^3)	NO_2 (µg/m^3)	NO_2 (µg/m^3)
Plaats	**Straatnaam**	**X**	**Y**	**Jaargemiddelde**	**Jm achtergrond**	**Overschrijdingen grenswaarde**	**Overschrijdingen plandrempel**
Lemele	Hellendoornseweg	225200	496100	11,4	11,3	0	0

PM_{10} (µg/m^3)	PM_{10} (µg/m^3)	PM_{10} (µg/m^3)	PM_{10} (µg/m^3)
Jaargemiddelde	**Jm achtergrond**	**Overschrijdingen grenswaarde**	**Overschrijdingen plandrempel**
21,8	21,8	4	0

Plaats	Straat naam	X(m)	Y(m)	Intensiteit (mvt/etm)	Fractie licht	Fractie middel	Fractie zwaar
Lemele	Hellendoornseweg	225200	496100	1700	0,9	0,07	0,03

Fractie autobus	Parkeer bewegingen	Snelheids type	Weg type	Bomen factor	Afstand tot wegas	Fractie stagnatie
0	50	Buitenweg algemeen	weg door open terrein...	1	50	0

Rapportage AlleStoffen	
Naam	PJM van Rossenberg
Versie	8.0
Stratenbestand	Bp "B", herz. Hellendoornseweg
Jaartal	2020
Meteorologische conditie	Meerjarige meteorologie
Resultaten inclusief zeezoutcorrectie	6 dagen
Resultaten inclusief zeezoutcorrectie	0 µg/m^3
Schalingsfactor emissiefactoren	
Personeneauto's	1
Middelzwaar verkeer	1
Zwaar verkeer	1
Autobussen	1

				NO_2 (µg/m^3)	NO_2 (µg/m^3)	NO_2 (µg/m^3)	NO_2 (µg/m^3)
Plaats	**Straatnaam**	**X**	**Y**	**Jaargemiddelde**	**Jm achtergrond**	**Overschrijdingen grenswaarde**	**Overschrijdingen plandrempel**
Lemele	Hellendoornseweg	225200	496100	9,2	9,1	0	0

PM_{10} (µg/m^3)	PM_{10} (µg/m^3)	PM_{10} (µg/m^3)	PM_{10} (µg/m^3)
Jaargemiddelde	**Jm achtergrond**	**Overschrijdingen grenswaarde**	**Overschrijdingen plandrempel**
20,5	20,5	2	0

Bijlage 5 Quickscan Ecologie

QUICK SCAN ECOLOGIE PAARDENHOUDERIJ ANNEX MANEGE LEMELE

GEMEENTE OMMEN

September 2009
B01033.175302

ARCADIS

Inhoud

1 Inleiding 3
1.1 Aanleiding en doel 3
1.2 Gevolgde werkwijze 3

2 Wettelijk kader 5
2.1 Natuurbescherming in Nederland 5
2.2 Flora- en faunawet 5
2.3 Natuurbeschermingswet 1998 6

3 Soortenbescherming 8
3.1 Gebiedsbeschrijving 8
3.2 Beschermde soorten 9
3.2.1 Vaatplanten 9
3.2.2 Broedvogels 9
3.2.3 Grondgebonden zoogdieren 9
3.2.4 Vleermuizen 9
3.2.5 Amfibieen en reptielen 9
3.2.6 Vissen 10
3.2.7 Insecten en overige ongewervelden 10
3.3 Mogelijke gevolgen voor beschermde soorten 10
3.4 Toetsing aan de Flora- en faunawet 11
3.4.1 Voorkomen en beperken van schade 11
3.4.2 Mogelijkheden voor vrijstelling en ontheffing 12

4 Gebiedsbescherming 13
4.1 Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied 13
4.1.1 Plangebied en begrenzing 14

5 Conclusies en aanbevelingen 18
5.1 Conclusies 18
5.1.1 Conclusie soortenbescherming 18
5.1.2 Conclusie gebiedenbescherming 18
5.2 Aanbevelingen 18

Bijlage 1 Literatuurlijst 20

Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen 21

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De gemeente Ommen onderzoekt de verplaatsing van een paardenhouderij annex manege naar een nieuwe locatie in Lemele. Deze locatie heeft nu nog de bestemming 'agrarisch gebied', voor de verplaatsing is een herziening van het vigerende bestemmingsplan nodig. De locatie van de paardenhouderij annex manege (in het vervolg verkort weergegeven als paardenhouderij) is weergegeven in Afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1

Plangebied paardenhouderij annex manege te Lemele. Plangebied is aangegeven in het rood.

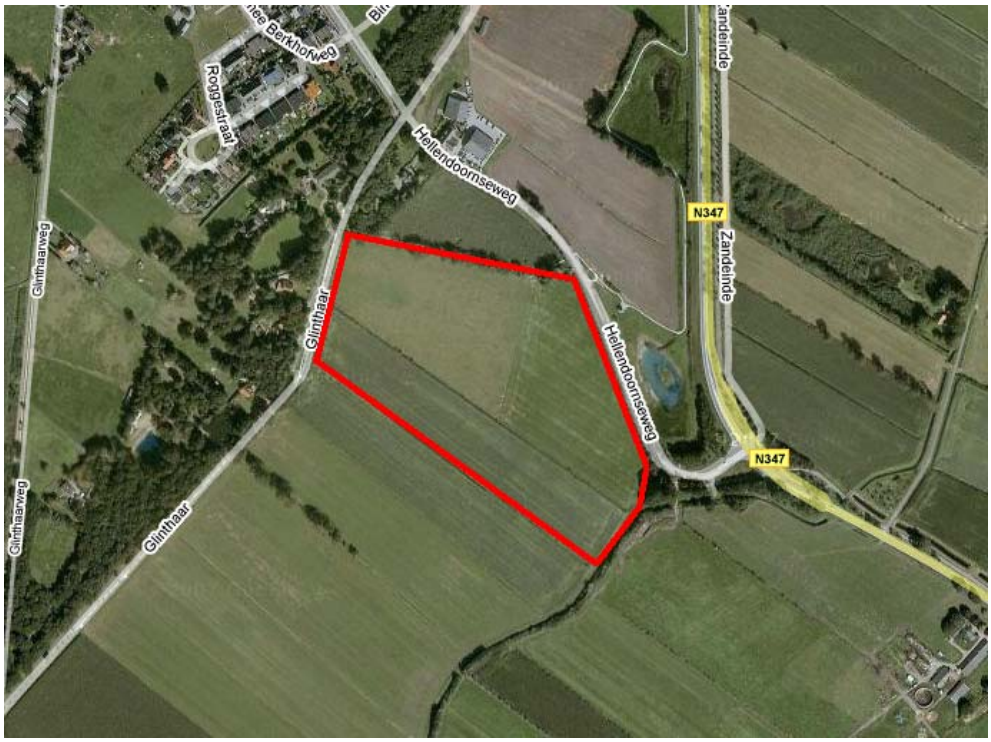

Elke ruimtelijke ingreep vraagt een zorgvuldige ruimtelijke afweging waarbij onder andere de natuurwaarden meewegen. Gemeente Ommen heeft ARCADIS gevraagd om deze afweging te maken en wel in de vorm van een toetsing aan de vigerende natuurwetgeving (Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998).

1.2 GEVOLGDE WERKWIJZE

Het plangebied ligt op ongeveer 700 meter vanaf het Natura 2000-gebied Vecht- en beneden-Reggegebied. Hierdoor is het noodzakelijk een risico-inschatting te maken van mogelijke negatieve effecten van de geplande activiteiten op de ecologische waarden binnen dit gebied. In deze oriëntatiefase wordt aangegeven of significante negatieve effecten bij

voorbaat uitgesloten kunnen worden of dat aanvullend onderzoek nodig is om dit vast te stellen.

Daarnaast ligt het plangebied nabij de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Ondanks de nabijheid van het plangebied bij de PEHS vindt er geen fysieke aantasting plaats. Uit overleg met het Groenloket Provincie Overijssel (Kristianne van der Put) blijkt dat hierdoor geen toetsing nodig is.

Het is wel noodzakelijk het plan te toetsen aan de Flora- en faunawet. Deze wet regelt de bescherming van in het wild voorkomende inheemse planten en dieren.

Het onderzoek bestaat uit een veldbezoek en uit literatuurstudie. Het veldbezoek vond plaats op 17 juni 2009 in de vorm van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Een habitatgeschiktheidsbeoordeling is een veldonderzoek waarbij op grond van fysieke kenmerken van het terrein een indicatie verkregen wordt van het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Het veldonderzoek vormt samen met de vrij beschikbare gegevens van het Natuurloket en beschikbare literatuur de basis van deze quick scan.

HOOFDSTUK 2 Wettelijk kader

2.1 NATUURBESCHERMING IN NEDERLAND

De juridische bescherming van de Nederlandse natuur is in hoofdlijn geregeld via twee sporen. De soortenbescherming, welke landelijk is geregeld onder de Flora- en faunawet en de gebiedbescherming waarbinnen de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur de belangrijke kaders zijn.

In onderstaande paragraaf wordt nader ingegaan op de wettelijke en beleidsmatige kaders voor natuurbescherming, die relevant zijn voor dit project.

2.2 FLORA- EN FAUNAWET

Sinds 1 april 2002 regelt de Flora- en faunawet de bescherming van in het wild voorkomende inheemse planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren (zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen.

Mogelijkheid voor vrijstellingen en ontheffingen

Bij ruimtelijke plannen met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dit het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.
Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen drie groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen sluiten aan bij de indeling in tabellen van de AMvB Flora- en faunawet.

Groep 1: Algemene soorten waarvoor een vrijstelling geldt (Tabel 1 AMvB)

Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft ook voor deze soorten de zorgplicht van kracht.

Groep 2: Overige soorten waarvoor een vrijstelling geldt wanneer volgens een gedragscode gewerkt wordt (Tabel 2 AMvB; vogels)

Voor een aantal soorten geldt een vrijstelling mits volgens een door het ministerie goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Wanneer een dergelijke gedragscode (nog) niet beschikbaar is, kan een ontheffing worden aangevraagd. Deze kan worden verleend indien de beoogde ruimtelijke ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort(en). Eventueel moeten hiertoe mitigerende en compenserende maatregelen genomen worden. Voor vogels geldt echter een uitgebreide toets voor een ontheffing (zie onder groep 3).

Groep 3: Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten en in AMvB aanvullend aangewezen soorten (streng beschermde soorten) (Tabel 3 AMvB)

Voor soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en voor de door het ministerie van LNV per algemene maatregel van bestuur nog aanvullend aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Een ontheffing kan alleen worden verleend wanneer:

- Er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- Er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten (geldt alleen voor de soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn);
- Er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort(en);
- Er aantoonbaar zorgvuldig wordt gehandeld.

2.3 NATUURBESCHERMINGSWET 1998

Een belangrijk deel van deze wetgeving geeft uitvoering aan Europese richtlijnen. Daarbij gaat het om de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992). Natura 2000-gebieden vallen onder het beschermingsregime dat is opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998.[1]

NATURA 2000

Onder Natura2000 worden de gebieden verstaan die op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn worden aangewezen. De gebieden zijn van grote betekenis voor de bescherming van de Europese biodiversiteit en dienen gezamenlijk met alle andere aangewezen gebieden in Europa een ecologisch netwerk te vormen. In de loop van 2009/2010 worden alle Natura 2000-gebieden in Nederland (opnieuw) aangewezen en worden voor deze gebieden instandhoudingsdoelen geformuleerd.

BESCHERMINGSREGIME

Om de instandhoudingsdoelen te waarborgen geldt er een vergunningplicht voor alle plannen en projecten die mogelijkerwijs (significante) gevolgen kunnen hebben voor het beschermde natuurgebied. Een vergunning voor een project kan alleen worden verleend indien vooraf zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast en de instandhoudingsdoelen niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken èn

[1] Andere gebieden die een beschermde status op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 hebben gekregen zijn de beschermde natuurmonumenten, en de gebieden die de minister van LNV aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen (met uitzondering van de Natura 2000-gebieden).

wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen).

RODE LIJST SOORTEN

De Flora- en faunawet maakt onderscheid tussen actieve bescherming en passieve bescherming van soorten. De actieve bescherming gaat via Rode Lijsten (art. 7): Dit zijn lijsten waarvoor actief maatregelen genomen (kunnen) worden om leefgebieden en populaties in stand te houden. De passieve bescherming beschermt de soorten tegen "bedreigingen" van buiten. Hier spitst de FF-wet zich verder op toe via aanwijzing beschermde soorten, algemenen verbodsbepalingen en vrijstellingen/ontheffingen. Al deze regelgeving geldt expliciet niet voor Rode Lijst-soorten die niet tevens als beschermde soort zijn aangewezen. De toetsing van plannen aan de FF-wet richt zich daarom altijd op de aangewezen beschermde soorten. Er is dus geen wettelijke basis voor de toetsing van Rode Lijstsoorten.

HOOFDSTUK 3 Soortenbescherming

3.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het plangebied is gelegen ten zuiden van Lemele, tussen de Hellendoornseweg en de Glinthaar (kilometerhokken 225;495 en 225:496). Het gebied wordt momenteel gebruikt voor het verbouwen van maïs. Daarnaast is het aangewezen als weidevogelgebied. Rondom het plangebied liggen houtwallen. Er zijn drie sloten aanwezig in het plangebied, daarnaast is het plangebied omgeven door sloten. Ten noorden van het plangebied ligt een gebied met dicht struweel en een akker. Ten oosten van het plangebied ligt een kruidenrijk weiland met een poel. Ten zuiden van het plangebied ligt weiland. Ten westen van het plangebied bevinden zich huizen in een bosrijke omgeving.

Afbeelding 3.2

De oostelijke zijde van het plangebied.

Afbeelding 3.3

Het huidige gebruik op de planlocatie is het verbouwen van maïs.

3.2 BESCHERMDE SOORTEN

3.2.1 VAATPLANTEN

Bij het Natuurloket is in de betreffende kilometerhokken (X:225/ Y:495 en X:225 / Y=496) één soort bekend van tabel 1 en één soort van tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet. Daarnaast is er een soort van de Rode Lijst aanwezig in het gebied. In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek echter geen beschermde of Rode Lijstsoorten aangetroffen. In het gebied zijn algemene soorten aangetroffen zoals gele lis, kattenstaart, gewone waterbies, wilgenroosje, vingerhoedskruid, hoefblad en grote wederik. Ook worden er geen beschermde soorten verwacht gezien het huidige gebruik waarbij meststoffen worden gebruikt.

3.2.2 BROEDVOGELS

Bij het Natuurloket is in het betreffende kilometerhok één broedvogelsoort bekend. Ten noorden en ten zuidoosten van het plangebied ligt struweel waar vogels kunnen broeden, zoals heggenmus en koolmees. Ook zijn er waarnemingen gedaan van de gaai, kieviet en scholekster. Het plangebied is ook door de provincie aangewezen als weidevogelgebied. De houtwallen om het gebied heen kunnen eventueel holtebewonende vogels bevatten, deze vallen echter buiten het plangebied.

3.2.3 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Bij het Natuurloket zijn drie soorten zoogdieren bekend van tabel 1. Dit zijn waarschijnlijk soorten zoals haas, mol en veldmuis. Tijdens veldbezoek zijn muizenholen aangetroffen, waarschijnlijk van de veldmuis.

3.2.4 VLEERMUIZEN

De houtwallen rondom het plangebied bestaan uit oudere bomen (met name eik, els, lijsterbes). Een aantal van deze bomen hebben holten welke mogelijk gebruikt worden door vleermuizen. Zo zouden hier soorten als de grootoorvleermuis en de ruige dwergvleermuis voor kunnen komen. Ook kunnen diverse soorten vleermuizen de houtwallen gebruiken als vliegroute, zoals de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. De houtwallen vallen echter buiten het plangebied. Aan de houtwallen vinden geen werkzaamheden plaats. Het maïsveld zelf heeft geen belangrijke functie als leefgebied voor vleermuizen.

3.2.5 AMFIBIEEN EN REPTIELEN

Amfibieën

Natuurloket geeft aan dat het gebied niet is onderzocht op het voorkomen van amfibieën. Volgens de site van RAVON kunnen beschermde amfibieën als de kamsalamander, de knoflookpad, rugstreeppad, heikikker en poelkikker (allen tabel 3) voorkomen in (de omgeving van) het plangebied. Ook algemenere soorten zoals de kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker (allen tabel 1) kunnen hier voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn kikkers gehoord, waarschijnlijk de bastaardkikker (tabel 1). In de sloot aan de rand ten zuidoosten van het plangebied kan mogelijk de kamsalamander voorkomen gezien de begroeiing in het water, de diepte en de ligging in het cultuurlandschap. Ook bieden de sloten in het plangebied habitat voorde algemenere soorten zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, soorten die voor kunnen komen in een breed scala van habitattypen. De knoflookpad wordt niet verwacht in

het plangebied aangezien hier geen open rulle zandgronden voorkomen die goed vergraafbaar zijn. De rugstreeppad kan wel voorkomen in het gebied al is het mogelijk niet dynamisch genoeg voor deze soort. Ook dient rekening gehouden te worden met de mogelijkheid dat deze soort zich vestigt tijdens de werkzaamheden. De soort is een typische pionierssoort en de kans bestaat dat de soort zich vestigt in een dergelijk gebied als het vergraven wordt. De heikikker kan mogelijk voorkomen in de poel aan de overzijde van de Hellendoornseweg. De soort wordt niet verwacht in de sloten in het plangebied zelf in verband met de overgroeiing en de voedselrijkheid. De poelkikker kan wel voorkomen in het plangebied al wordt de kans kleiner geacht vanwege de voedselrijkheid van de sloot. In het bouwland zal deze soort niet voorkomen.

Reptielen

Natuurloket geeft aan dat het gebied niet is onderzocht op het voorkomen van reptielen. Daarnaast kunnen volgens het RAVON streng beschermde reptielen, zoals hazelworm (tabel 3), zandhagedis (tabel 3), levendbarende hagedis (tabel 2) voorkomen in (de omgeving van) het plangebied. In de houtwallen en wegberm kan hazelworm voorkomen. De zandhagedis wordt hier niet verwacht vanwege een tekort aan open plekken in het plangebied. De levendbarende hagedis kan mogelijk voorkomen in de houtwallen. Op basis van het veldbezoek wordt de locatie waar de werkzaamheden worden uitgevoerd niet geschikt geacht voor beschermde reptielensoorten. Bouwland vormt geen geschikt biotoop voor deze soorten.

3.2.6 VISSEN

Uitgangspunt is dat tijdens de werkzaamheden geen sloten worden aangetast. Volgens RAVON komen geen soorten voor welke beschermd worden door de Flora- en faunawet. Op basis van het veldbezoek en beschikbare verspreidingsgegevens wordt geconcludeerd dat beschermde vissoorten niet in het gebied voorkomen omdat de aanwezige sloten niet geschikt zijn als leefgebied.

3.2.7 INSECTEN EN OVERIGE ONGEWERVELDEN

Bij Natuurloket zijn geen beschermde insecten en overige ongewervelden bekend in dit gebied. Ook zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde insecten en overige ongewervelden aangetroffen. Het habitat wordt ook niet geschikt geacht voor beschermde insecten en overige ongewervelden, onder andere vanwege de afwezigheid van kruidenrijke bermen en dood hout.

3.3 MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR BESCHERMDE SOORTEN

De belangrijkste ingrepen met mogelijke gevolgen voor beschermde soorten zijn:

- Grond- en graafwerkzaamheden;
- Aanbrengen van verhardingen;
- Bouwwerkzaamheden;
- Toename recreatie;
- Toename verlichting;
- Kap van enkele boom voor oprit;

De mogelijke gevolgen voor beschermde soorten door de ingrepen zijn:

- Door graafwerkzaamheden kunnen holen en/of schuilplaatsen verstoord of vernietigd worden, individuele dieren kunnen daarbij worden verstoord of omkomen. Ook het groeigebied van plantensoorten wordt aangetast.

- Broedende vogels en hun nesten kunnen worden verstoord wanneer de werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden. Bij het kappen van bomen en/of verwijderen van beplanting gaan geschikte nestplaatsen verloren. Daarnaast kan de manege zelf het weidevogelgebied verstoren indien hier geen rekening mee gehouden wordt.
- Tijdens de uitvoering kan de fysieke aanwezigheid van machines en mensen leiden tot verstoring van dieren.
- De bouw van de manege kan zorgen voor extra verlichting waardoor mogelijk foerageergebied van vleermuizen aangetast wordt.

Afhankelijk van de inrichting van het plangebied kunnen enkele soorten zoals vleermuizen, vogels, muizen, mollen en egels terugkeren.

3.4 TOETSING AAN DE FLORA- EN FAUNAWET

Tabel 3.1

Beschermde soorten waarvoor de Flora- en faunawet (mogelijk) van toepassing is

Beschermde soorten	Verbodsbepaling Flora- en faunawet
Broedvogels	Verstoring van broed- en verblijfplaatsen (art. 11) Verontrusten van dieren (art.10)
Veldmuis, mol, haas,	Vernietigen van holen en/of verblijfplaatsen (art. 11) Doden en/of verontrusten van dieren (art. 9 en 10)
Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis	Verontrusten van dieren (art. 10)
Bastaardkikker, kamsalamander, rugstreeppad, poelkikker, hazelworm, levendbarende hagedis, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, rugstreeppad	Vernietigen van verblijfplaatsen (art. 11) Doden en/of verontrusten van dieren (art. 9 en 10)

3.4.1 VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN SCHADE

In onderstaand ecologisch protocol is een aantal maatregelen en uitvoeringsvoorschriften opgenomen waarmee de negatieve gevolgen voor in het wild voorkomende beschermde soorten planten en dieren zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen.

- Schade aan broedvogels dient altijd te worden voorkomen. De werkzaamheden dienen minimaal buiten het broedseizoen van vogels (dus vóór half maart en na half juli) te worden gestart. Deze periode is een indicatie. Sommige soorten broeden ook buiten deze periode. Er kan alleen onder voorwaarden - mits er geen broedvogels worden verstoord - in het broedseizoen worden doorgewerkt.
- Als gewerkt moet worden tijdens het broedseizoen, maak het plangebied dan vooraf ongeschikt voor alle soorten broedvogels. Plaats stokken met zwarte plastic zakken om broeden van pioniers tegen te gaan.
- Bij grondwerkzaamheden wordt er één kant op gewerkt, om het voor dieren mogelijk te maken de werkzaamheden te ontvluchten. Daarnaast worden deze werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd.
- Het aantal werkpaden en de breedte van de paden wordt zo beperkt mogelijk gehouden, opdat zo min mogelijk holen en dieren vernield worden.
- Terreindelen die gehandhaafd blijven, worden zoveel mogelijk met rust gelaten.
- Er vinden ***geen*** werkzaamheden plaats aan houtwallen. Dit om te voorkomen dat de daar aanwezige diersoorten verstoord worden.

- Verstoring van vleermuizen kan vermeden worden door geen werkzaamheden uit te voeren na zonsondergang en voor zonsopgang. Verlichting dient zo beperkt mogelijk gehouden te worden.
- Verlichting van de manege mag niet uitstralen naar de omgeving. Dit om te voorkomen dat vleermuizen negatieve gevolgen ondervinden.
- Er vinden ***geen*** werkzaamheden plaats aan watergangen en poelen. Deze moeten onaangetast blijven in verband met het mogelijke voorkomen van beschermde amfibieën.
- De waterkwaliteit van de watergangen en poelen in en in de omgeving van het gebied moet onveranderd blijven. Dit om te voorkomen dat voorplantings- en leefgebied van soorten wordt aangetast.
- De werkzaamheden moeten plaatsvinden buiten het overwinteringsseizoen van de rugstreeppad. Deze periode loopt van oktober tot en met eind maart.
- Alvorens de werkzaamheden beginnen zal een amfibiewerende strip worden geplaatst langs het gehele plangebied. Hierdoor kan de rugstreeppad het gebied niet betreden en wordt schade aan de soort voorkomen;
- Vanuit de algemene zorgplicht dient tijdens de werkzaamheden continu te worden gelet op aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood of verwond c.q. (bij planten) onnodige aangetast worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, worden passende maatregelen genomen of er wordt naar een andere oplossing gezocht.

3.4.2 MOGELIJKHEDEN VOOR VRIJSTELLING EN ONTHEFFING

Door de uitvoering te laten plaatsvinden volgens bovenstaand ecologische protocol kan een deel van de negatieve gevolgen voor beschermde soorten voorkomen of beperkt worden. Echter niet alle schade is te vermijden, waardoor voor een aantal soorten mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden. De Flora- en faunawet biedt mogelijkheden om uitzonderingen te maken op de verbodsbepalingen in de vorm van vrijstellingen en ontheffingen. Deze vrijstelling geldt voor alle aanwezige soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor overige soorten geldt dat er geen sprake is van negatieve effecten mits men zich houdt aan het ecologisch protocol.

Indien niet aan alle genoemde voorwaarden in het ecologisch protocol kan worden voldaan, is een herziening van de in dit rapport genoemde conclusies noodzakelijk.

HOOFDSTUK 4 Gebiedsbescherming

4.1 NATURA 2000-GEBIED VECHT- EN BENEDEN-REGGEGEBIED

Op ongeveer 700 meter vanaf het plangebied is het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied gelegen. Dit Natura2000gebied bestaat uit twee verschillende landschappen: in het rivierengebied (uiterwaarden van de Vecht en de Beneden-Regge) en in de hogere zandgronden (Boswachterij Ommen, Beerze, het landgoed Eerde en de Archermer- en Lemelerberg). De bodem van de hogere zandgronden is van oorsprong zuur en voedselarm, langs de Vecht en Regge komen voedselrijkere bodemtypes voor. De Overijsselse Vecht is een kleine rivier waarin veel transport van zand plaatsvindt door erosie en sedimentatie. De rivier is hier niet bedijkt en er zijn reliëfrijke rivierduinen, hoge oeverwallen en oude meanders. De rivier is, onder andere bij de koelanden van Junne en Arriën, rechtgetrokken, er zijn stuwen in aangebracht en het zomerbed is verbreed. Inundaties met rivierwater zijn daardoor afgenomen evenals nieuwe zandafzettingen. De Regge is een kleine laaglandrivier in het oostelijk zandgebied.
Langs de Vecht bevinden zich oude meanders in verschillende stadia van verlanding, rivierduinen, natte en droge schraalgraslanden (waaronder stroomdalgraslanden), ruigten, struwelen gedomineerd door sleedoorn, heiderestanten met jeneverbesstruweel en loofbos. In de ongestoorde kronkelwaarden is een grote verscheidenheid aan milieuomstandigheden die worden bepaald door hoogteligging, vochtigheid, voedselrijkdom, kalkgehalte, expositie en microklimaat. Het dekzandgebied is een groot complex van naald- en loofbossen, heiden, stuifzanden en vennen. Het grootste deel van de heiden bestaat uit droge struikheibegroeiingen. In laagten komen natte heiden met dophei en soms veenmossen voor. Plaatselijk komen vochtige, schrale graslanden voor waarin klokjesgentiaan en borstelgras kenmerkend zijn. In Beerze liggen daarnaast een mooi kamduin en uitgebreide veenputtencomplexen. Op de hogere gronden ten oosten van de Regge komen goede voorbeelden van zure vennen voor. Landgoed Eerde bestaat uit oud kampenlandschap en jongere heideontginningen met heiderestanten en jeneverbessen. De Archemer en Lemelerberg bestaan uit gestuwde rivierzanden en dekzanden. Hier komt droge heiden, jeneverbesstruweel, een hellingveentje en stuifzand voor.

De aangewezen soorten voor het Natura 2000-gebied Vecht- en beneden-Reggegebied zijn weergegeven in onderstaande tabellen.

Tabel 4.2
Aangewezen soorten en habitats voor Natura 2000-gebied Vecht- en beneden-Reggegebied. (Bron: Ontwerpbesluit Vecht- en beneden-Reggegebied)

Habitattype	
H2310	Psammofiele heide met Calluna en Genista
H2330	Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen
H3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren
H4010	Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix
H4030	Droge Europese heide
H5130	Juniperus communis-formaties in heide of kalkgrasland

H6120	*Kalkminnend grasland op dorre zandbodem
H6230	*Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
H6430	Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
H7140	Overgangs- en trilvenen
H7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion
H9190	Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Quercus robur
H91E0	*Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)
Habitatrichtlijnsoorten	
H1134	Bittervoorn
H1145	Grote modderkruiper
H1149	Kleine modderkruiper
H1163	Rivierdonderpad
H1166	Kamsalamander
H1318	Meervleermuis

4.1.1 PLANGEBIED EN BEGRENZING

De bouw van de paardenhouderij kan negatieve invloed hebben op het Natura 2000-gebied Vecht- en beneden-Reggegebied. De effecten zijn zowel van toepassing op de aangewezen habitattypen als de aangewezen soorten.

Afbeelding 4.4

Natura 2000-gebied Vecht- en beneden-Reggegebied (geel). Hierop is de voorkeurslocatie aangegeven (rood). (Afbeelding: www.minlnv.nl)

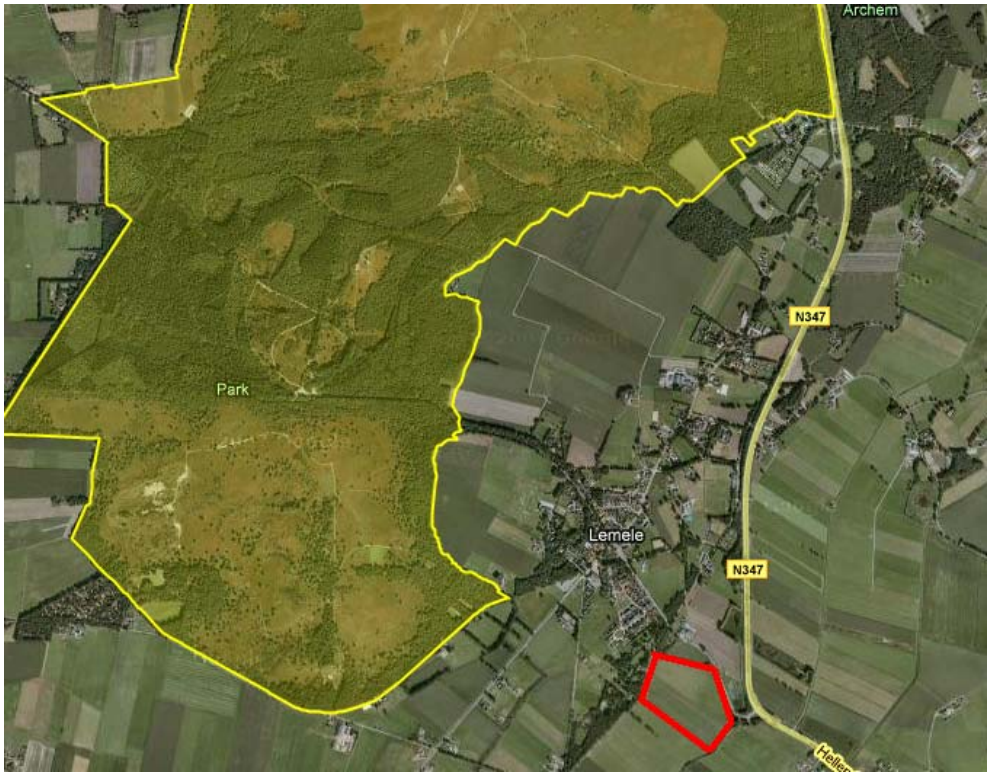

4.1.2 EFFECTBEOORDELING

De specifieke effecten op de habitattypen en soorten zijn weergegeven in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**. Hierbij is gebruik gemaakt van de effectenindicator van het Ministerie van LNV.

Tabel 4.3

Effecten op Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied. (www.minlnv.nl)

Storingsfactor	1	2	4	7	8	13	14	15	16	17
Bittervoorn	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	...	...	...	...	zeer gevoelig
Grote modderkruiper	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	...	...	...	...	zeer gevoelig
Kamsalamander	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	...	...	...	...	gevoelig
Kleine modderkruiper	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	...	...	...	...	zeer gevoelig
Meervleermuis	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	...
Rivierdonderpad	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	...	...	...	...	zeer gevoelig
Habitattype 2310	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 2330	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 3160	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 4010	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 4030	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 5130	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 6120	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 6230	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 6430	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 7140	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 7150	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 9190	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Habitattype 91E0	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig

zeer gevoelig
gevoelig
niet gevoelig
n.v.t.
... onbekend

1	Oppervlakteverlies
2	Versnippering
4	Vermesting
7	Verontreiniging
8	Verdroging
13	Verstoring door geluid
14	Verstoring door licht
15	Verstoring door trilling
16	Optische verstoring
17	Verstoring door mechanische effecten

Beoordeling per effect

- Oppervlakteverlies
  Van verlies van oppervlakte van het Natura 2000-gebied is geen sprake. Het plan vindt niet plaats binnen het Natura 2000-gebied.
- Versnippering
  Directe versnippering lijkt niet aan de orde omdat geen extra infrastructuur wordt aangelegd.
- Verstoring door licht
  Verstoring door licht wordt niet waarschijnlijk geacht. Effecten van licht reiken enkele honderden meters ver. Het plangebied ligt op een afstand van ruim 700 meter van de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Wanneer de maatregelen ten behoeve van de Flora- en faunawet in acht worden genomen, zal geen sprake zijn van verstoring door licht.
- Verstoring door geluid
  Verstoring door geluid lijkt niet waarschijnlijk gezien de afstand tot het gebied. Wellicht dat bij heiwerkzaamheden geluidverstoring op kan treden. De aangewezen soorten zijn niet zeer gevoelig voor verstoring door geluid. Verstoring door geluid is een zeer tijdelijk effect, dat naar verwachting niet van invloed is op de aangewezen soorten.
- Optische verstoring
  Optische verstoring is gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de beperkte hoogte van het gebouw niet waarschijnlijk.

- Verstoring door trillingen
  Over verstoring door trillingen is weinig bekend. Of de effecten van trillingen ook daadwerkelijk 700 meter ver zullen rijken is niet aan te geven. Het lijkt echter niet waarschijnlijk dat verstoring door trillingen aan de orde zal zijn.
- Verontreiniging / verontreiniging
  Verontreiniging is mogelijk als gevolg van een toename in stikstofdepositie.
- Verdroging
  Mogelijk is sprake van verdroging. Echter indien aan de randvoorwaarden wordt voldaan zoal omschreven door het waterschap ten behoeve van dit project, lijkt het niet waarschijnlijk dat effecten als gevolg van verdroging op zullen treden.

4.1.3 EFFECT PER INSTANDHOUDINGSDOELSTELLING

De effecten van de bouw van de paardenhouderij in het plangebied kan invloed hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Dit is weergegeven in onderstaande tabel. Uit deze tabel is af te lezen dat er effecten op kunnen treden bij de bouw. Er kunnen mogelijk problemen ontstaan als gevolg van verdroging. Gezien de afstand tot het plangebied en de grootte van de ingreep wordt hier geen effect verwacht. Wel kan een toename van stikstofdepositie invloed hebben op het Natura 2000-gebied.

Tabel 4.4
Vergelijking van de instandhoudingsdoelen met de effecten van bouw op de voorkeurslocatie

Habitattype/soort	Instandhoudingdoelstelling	Effecten van bebouwing op plangebied op instandhoudingsdoelstellingen
H2310 Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H2330 Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, hogere zandgronden (subtype A).	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H4030 Droge Europese heide	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H5130 *Juniperus communis*-formaties in heide of kalkgrasland	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H6120 *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.

H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones	Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, moerasspirea (subtype A).	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie.
H7140 Overgangs- en trilvenen	Behoud oppervlak en behoud kwaliteit overgangs- en trilvenen, trilvenen (subtype A).	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*	Behoud oppervlakte en kwaliteit.	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met *Quercus robur*	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H91E0*Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen (subtype C).	Geen tot gering effect: geen uitbreidlocatie. Mogelijk effect door vermesting.
H1134 Bittervoorn	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.	Geen effect, komt niet voor in plangebied.
H1145 Grote modderkruiper	Uitbreiding verspreiding, omvang leefgebied en behoud kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.	Geen effect, komt niet voor in plangebied.
H1149 Kleine modderkruiper	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.	Geen effect, komt niet voor in plangebied.
H1163 Rivierdonderpad	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.	Geen effect, komt niet voor in plangebied.
H1166 Kamsalamander	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.	Geen effect, komt niet voor in planlocatie.
H1318 Meervleermuis	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.	Geen tot gering effect, zeer tijdelijke verstoring van foerageergebied als gevolg van geluid. Lichteffecten worden voorkomen door de maatregelen in het ecologisch protocol op te volgen

HOOFDSTUK 5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 CONCLUSIES

In opdracht van de gemeente Ommen is gekeken naar de mogelijke effecten op natuurwaarden als gevolg van een bestemmingsplanwijziging van een weiland naar een paardenhouderij in Lemele. Hierbij is gekeken in hoeverre de uitvoering van het project in strijd is met de geldende natuurwetgeving in en nabij de planlocatie. Hierbij is getoetst aan de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

5.1.1 CONCLUSIE SOORTENBESCHERMING

De bouw van de paardenhouderij kan mogelijk het leefgebied beïnvloeden van een aantal beschermde diersoorten. Om dit te voorkomen moeten de in het ecologisch protocol genoemde maatregelen strikt worden opgevolgd. Indien dit niet mogelijk is, is een herziening van de conclusies noodzakelijk en is wellicht nader onderzoek en een ontheffingsaanvraag voor een aantal soorten noodzakelijk.

5.1.2 CONCLUSIE GEBIEDENBESCHERMING

Het voorkeursgebied ligt op 700 meter afstand van het Natura 2000-gebied Vecht- en beneden-Reggegebied. Er valt niet op voorhand uit te sluiten dat er negatieve effecten optreden in dit gebied als gevolg van de paardenhouderij (in het bijzonder vermesting). De kans op significante effecten is aanwezig. Daarom dient in principe een Passende Beoordeling opgesteld te worden. Voordat hiertoe overgegaan wordt, kunnen ook, als uitbreiding van de quick scan of oriëntatiefase, ammoniakberekeningen uitgevoerd worden om te bepalen of sprake is van een netto toename van ammoniakdepositie binnen het Natura 2000-gebied. Wanneer hiervan sprake is, zal een Passende Beoordeling moeten volgen.

5.2 AANBEVELINGEN

Bij uitvoering van de plannen kunnen de volgende (facultatieve) maatregelen worden uitgevoerd:

- Voor de uitvoering van de werkzaamheden kan een gedetailleerd ecologisch werkprotocol worden opgesteld. Hierin wordt exact weergegeven hoe de werkzaamheden uit te voeren en in welke periode.
- Bij de inrichting van het plangebied kan met de ecologische waarden rekening gehouden worden door de bestaande begroeiingen zoveel mogelijk te integreren in het plan;
- De gebouwen kunnen vleermuisvriendelijk en vogelvriendelijk worden gebouwd. Vogels als huismus en gierzwaluw, waarvan de nestgelegenheid in Nederland afneemt, kunnen

zo profiteren van nieuwe nesten. Speciale dakpannen en/of neststenen kunnen worden aangebracht in de nieuwe gebouwen.

- Voor sommige vleermuissoorten kunnen vleermuiskasten worden opgehangen. Stootvoegen aan de bovenzijde van gemetselde muren kunnen worden opengehouden. Ook kunnen kleine openingen achter windveren (circa 2 cm) worden behouden.
- Wellicht kunnen er kruidenrijke bermen of stroken in het plangebied geïntegreerd worden. Dit levert een geschikt habitat op voor veel soorten als dagvlinders en zoogdieren.
- Door deze kleine aanpassingen kan de biodiversiteit in het gebied zoveel als mogelijk behouden blijven. De kosten van dergelijke maatregelen zijn veelal minimaal.

BIJLAGE 1 Literatuurlijst

Ministerie van LNV (2004). Ontwerpbesluit Vecht- en beneden-Reggegebied.

Websites:
www.minlnv.nl
www.natuurloket.nl
www.ravon.nl

BIJLAGE 2 Instandhoudingsdoelstellingen

Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip "instandhouding" wordt een geheel van maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied "tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat […] of van een soort […] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging". Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitattype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

Algemene doelen

• Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
• Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
• Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
• Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
• Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H2310 Psammofiele heide met Calluna en Genista

Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Mede vanwege de fauna is het van belang kleinere heideterreinen, van het habitattype stuifzandheiden met struikhei te vergroten en zoveel mogelijk onderling te verbinden. De kwaliteit kan verbeteren bij uitbreiding oppervlakte.

H2330 Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen

Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Het habitattype zandverstuivingen komt voor op de Lemelerberg en op landgoed Beerze. De afwisseling van (kleine) zandverstuivingen en habitattype H3210 stuifzandheiden met struikhei is voor een groot aantal dieren belangrijk. Beide habitattypen komen lokaal in mozaiekvorm voor. Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit worden nagestreefd wegens het landelijke doel voor dit habitattype. Uitbreiding mag niet ten koste gaan van de verjonging van het habitattype H5130 jeneverbesstruwelen.

H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren

Doel	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	De Bethermermeertjes behoren tot de beste voorbeelden van het habitattype zure vennen in ons land, mede dankzij de grote populatie van veenbloembies. Ook komt het type voor in veenputjes op Landgoed Beerze. In een ander ven (Dode Ven) komt het habitattype zure vennen in matige vorm voor en is de kwaliteit te verbeteren.

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix

Doel	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, hogere zandgronden (subtype A).
Toelichting	Het habitattype vochtige heiden, hogere zandgronden (subtype A) komt op verschillende plekken in het gebied voor.

H4030 Droge Europese heide

Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Mede vanwege de fauna is het van belang kleinere heideterreinen met het habitattype droge heiden te vergroten en zoveel mogelijk onderling te verbinden.

H5130 Juniperus communis-formaties in heide of kalkgrasland

Doel	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Het habitattype jeneverbesstruwelen is in de vorm van fraaie struwelen aanwezig, zowel op land als langs de rivier. Op het zand treedt plaatselijk verjonging op. De struwelen langs de Vecht zijn de fraaiste voorbeelden in ons land van een zeldzame plantengemeenschap (Roso-Juniperetum). Het gebied is voor dit type geselecteerd. Het habitattype komt op de Lemelerberg en in het Junner Koeland voor in de andere vorm in Nederland voor. Dit gebied levert een relatief grote bijdrage voor dit habitattype. Kwaliteitsverbetering kan optreden door verjonging van de jeneverbesstruwelen.

H6120 *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem

Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Het habitattype stroomdalgraslanden verkeert in een zeer ongunstige landelijk staat van instandhouding. Langs de Vechtwaar het habitattype voorkomt op rivierduinen en stroomruggen is de kwaliteit sterk in

kwaliteit en oppervlakte achteruitgegaan door afname van de overstromingsdynamiek. Het betreft een zeldzame vorm met zwolse anjer op betrekkelijk kalkarme bodem.

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)

Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Lokaal komt het habitattype heischrale graslanden voor in een natte vorm (Gentiano pneumonanthes-Nardetum). Bij optimalisering van de waterhuishouding kan de kwaliteit van dit sterk bedreigde habitattype verbeteren.

H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, moerasspirea (subtype A).

Toelichting: Het betreft hier met name de begroeiingen met lange ereprijs van ruigten en zomen, moerasspirea (subtype A).

H7140 Overgangs- en trilvenen

Doel: Behoud oppervlak en behoud kwaliteit overgangs- en trilvenen, trilvenen (subtype A).

Toelichting: Het habitattype overgangs- en trilvenen, trilvenen (subtype A) komt plaatselijk voor bijvoorbeeld in oude meanders van de Vecht op plaatsen waar ijzerrijk grondwater uittreedt. De Vecht is een van de weinige gebieden in het Rivierengebied waar het habitattype overgangs- en trilvenen, trilvenen (subtype A) voorkomt.

H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting: Het habitattype pioniervegetaties met snavelbiezen komt voor op plagplekken in begroeiingen van het habitattype H4010 vochtige heiden, maar zal voor een groot deel weer omvormen tot vochtige heiden. Voor behoud van de soortensamenstelling is het van belang her en der in het terrein pionierplekken te behouden.

H9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Quercus robur

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: De hogere zandgronden in het gebied zijn grotendeels begroeid met naaldbos, wat voor een deel kan worden omgevormd tot eikenbos van het habitattype oude eikenbossen. Vooral op oude bosgroeiplaatsen wordt dit beoogd.

H91E0 *Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen (subtype C).

Toelichting Het habitattype vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen (subtype C) komt in kleine oppervlakte voor langs de Vecht in de vorm van elzenbroekbos en (marginaal) vogelkers-essenbos. Het bos komt voor in een mozaïek met drogere bossen op overgangen naar rivierduinen en essen. Enige uitbreiding oppervlakte en verbetering van de kwaliteit is nodig om een meer duurzame situatie te realiseren.

Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H1134 Bittervoorn

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied maakt geen deel uit van het hoofdverspreidingsgebied van de bittervoorn. De relatieve bijdrage van het gebied voor de duurzame instandhouding van de soort wordt vooralsnog als gering ingeschat.

H1145 Grote modderkruiper

Doel Uitbreiding verspreiding, omvang leefgebied en behoud kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Om de grote modderkruiper in een gunstige staat van instandhouding te krijgen (of te behouden) wordt, voor het onderhavige gebied, beoogd het natuurlijke leefgebied (strangen en overstromingsplassen in laag dynamische situaties) te vergroten.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor. De soort deelt grotendeels zijn niche met dat van de bittervoorn en de grote modderkruiper. Bij het realiseren van de doelen voor deze soorten zullen populaties van de kleine modderkruiper zich naar verwachting duurzaam kunnen handhaven.

H1163 Rivierdonderpad

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De rivierdonderpad verkeert momenteel in een matig ongunstige staat van instandhouding in de grote rivieren. Ze komt hier veelal voor op kunstmatig substraat in de vorm van stenen beschoeiingen.

H1166 Kamsalamander

Doel Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting De soort is alleen bekend van de omgeving rond kasteel Eerde en de Eerderhooilanden langs de Beneden Regge. Afgesneden rivierarmen met weinig of geen doorstroming vormen een natuurlijk leefgebied voor de soort. Langs de Vecht komt de soort niet voor. Versterking van de populatie moet met name gezocht worden in zuidelijke richting waar in deze regio meer lokale populaties voorkomen.

H1318 Meervleermuis

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Dit gebied heeft een functie als foerageergebied voor kolonies meervleermuizen van buiten het gebied.

Bijlage 6 Archeologisch onderzoek

INVENTARISEREND VELDONDERZOEK ARCHEOLOGIE STOETERIJ LEMELE

GEMEENTE OMMEN

3 augustus 2009
B01033/BD9/006/175390
B01033.175390

ARCADIS

Inhoud

1 Inleiding en onderzoekskader 3
1.1 Aanleiding onderzoek 3
1.2 Afbakening plangebied 3
1.3 Huidige en toekomstige situatie 4
1.4 Onderzoeksdoel 4

2 Bureauonderzoek 6
2.1 Onderzoeksmethodiek bureauonderzoek 6
2.2 Bodem 6
2.3 Geomorfologie 7
2.4 Archeologisch onderzoek 8
2.4.1 Gemeentelijke Waardenbeleidskaart (GWBK) 8
2.4.2 AMK 9
2.4.3 Archis II 9
2.5 Historisch onderzoek 10
2.6 Verwachtingsmodel bureaustudie 10

3 Veldwerk 11
3.1 Opzet 11
3.2 Resultaten 11
3.2.1 Resultaten verkennend booronderzoek 11
3.3 Conclusies 12
3.4 Aanbevelingen 12

Bijlage 1 Gebruikte afkortingen

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Bijlage 3 Gebruikte bronnen

Bijlage 4 Boorpuntenkaart

Bijlage 5 Boorstaten

Colofon

HOOFDSTUK 1 Inleiding en onderzoekskader

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

Aanleiding voor het onderzoek vormt de verplaatsing van de stoeterij naar het plangebied. Hiertoe wordt nieuwbouw gepleegd. De bouw van nieuwe opstallen (woonhuis, manege en diverse faciliteiten) gaat gepaard met bodemverstoring, waardoor eventueel in de bodem aanwezige archeologische waarden verstoord kunnen raken. Dit onderzoek heeft tot doel de archeologische potentie van het plangebied te bepalen. Archeologie kan hiermee als volwaardig onderdeel van de procedure worden meegenomen.

1.2 AFBAKENING PLANGEBIED

Het plangebied ligt aan de splitsing Hellendoornseweg-Glinthaar, te Lemele (gemeente Ommen) en heeft een omvang van circa 7,5 ha. Voor het bureauonderzoek zal, voor zover van belang voor een beter begrip van de archeologie in het plangebied, een bredere zone worden bestudeerd: het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied omvat een zone van circa 1 km rond het plangebied (zie Tabel 1.1 en Afbeelding 1.1).

Tabel 1.1
Objectgegevens plangebied

Administratieve gegevens	
ARCADIS projectnummer	B01033.175390
Projectnaam	IVO archeologie Hellendoornseweg, Lemele (gem. Ommen)
Plaats	Lemele
Toponiem	Hellendoornseweg
Gemeente	Ommen
Provincie	Overijssel
Kaartblad	28A
Oppervlakte Plangebied	7,5 ha
Coördinaten	Noordwest: 225045/ 496105 Noordoost: 225275/ 496055 Oost 225370/ 495865 Zuidoost: 225335/ 495825 Zuidwest: 225035/ 496040
Onderzoeksmelding (CIS-code):	35256
Onderzoeken (gereedmelding)	27072
Archeo-regio	3, Overijssels – Gelders zandgebied
Opdrachtgever	Gemeente Ommen
Uitvoerder contactpersonen	ARCADIS Nederland BV mevr. M. Bethlehem (projectleiding) E.W. Brouwer (archeologie)

Administratieve gegevens	
Bevoegd Gezag	Gemeente Ommen
Uitvoeringsperiode	mei-juli 2009
Beheerder en plaats documentatie	ARCADIS Nederland BV, locatie Assen

Afbeelding 1.1

Locatie van het plan- en onderzoeksgebied en het bouwblok

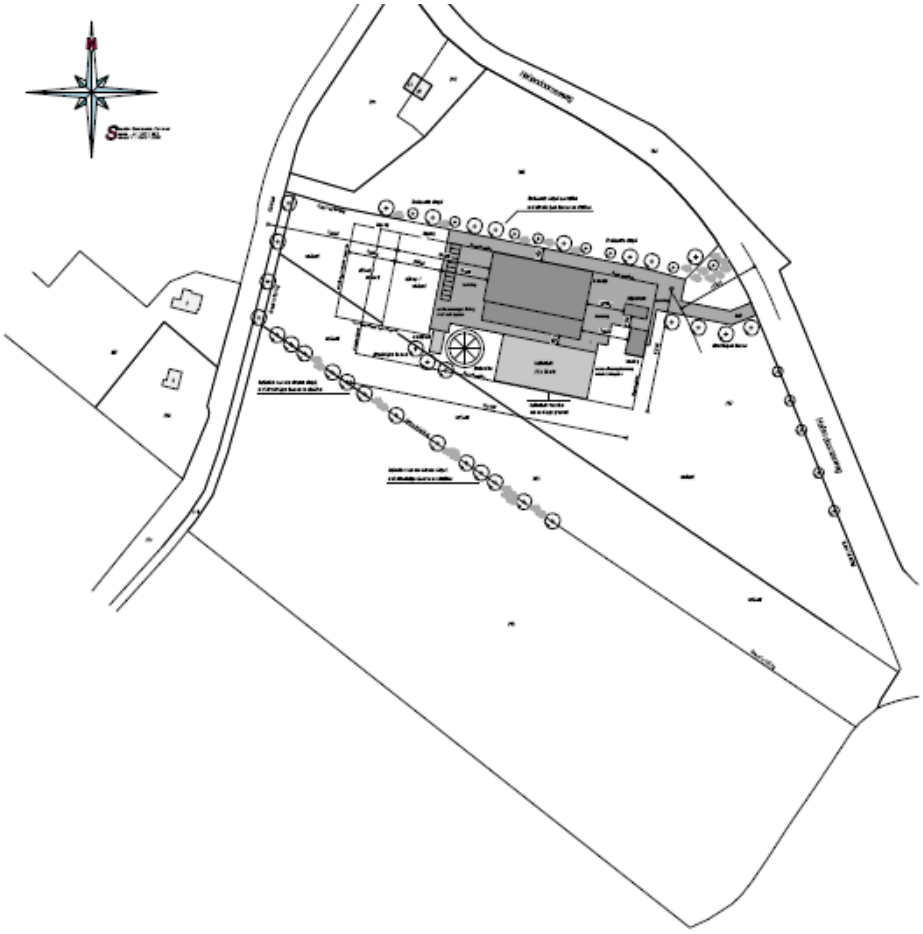

1.3 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

Het plangebied is momenteel onbebouwd en in gebruik als grasland. Enkele perceelsloten doorsnijden het terrein. Binnen het plangebied bevindt zich het bouwblok (Afbeelding 1.1) Alleen binnen het bouwblok is bodemverstoring gepland, namelijk de bouw van een woning en een manege, alsmede diverse bijbehorende faciliteiten. Ten behoeve van de ontwatering zal een drainagesloot worden aangelegd.

1.4 ONDERZOEKSDOEL

Het inventariserend veldonderzoek (IVO-verkennende fase) bestaat uit een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek. Het onderzoeksdoel van het booronderzoek is het toetsen en aanvullen van het verwachtingsmodel uit de bureaustudie. Het verkennend booronderzoek is gericht op het aanwijzen van kansarme en kansrijke zones binnen het plangebied. Hiertoe wordt gekeken of de lagen waarin archeologische resten worden verwacht aanwezig en intact zijn. Wanneer een intact bodemprofiel of

archeologische indicatoren worden aangetroffen, zal – conform het hiertoe opgestelde protocol in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.1) – als volgende stap een karterend booronderzoek worden uitgevoerd. Een karterend booronderzoek is gericht op het opsporen van eventuele vindplaatsen.
De conclusies van het IVO zijn richtinggevend voor eventueel vervolgonderzoek.

HOOFDSTUK 2 Bureauonderzoek

2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK BUREAUONDERZOEK

In het kader van het bureauonderzoek zijn diverse bronnen geraadpleegd. De belangrijkste categorieën zijn historische, geomorfologische en bodemkundige bronnen, in combinatie met archeologische waarderingskaarten, zoals gemeentelijke beleids- en advieskaarten, alsmede (digitale) databestanden zoals de Archeologische Monumentenkaart (AMK) en het ARCHeologische Informatie Systeem II (Archis II).

De gemeente Ommen heeft een eigen archeologische beleids- en advieskaart. Archis II is beschikbaar gesteld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) te Amersfoort en is het centrale databestand dat in Nederland het meest compleet voorhanden zijnde bestand inzake archeologische vondsten (waarnemingen) en monumenten is. Alle bekende behoudenswaardige archeologische terreinen/ monumenten in Nederland zijn weergegeven op de Archeologische Monumentenkaart (AMK). De AMK onderscheidt terreinen van archeologische, hoge archeologische en zeer hoge archeologische waarde, al dan niet beschermd.

2.2 BODEM

Op de bodemkaart ligt het plangebied overwegend in een zone met moerige eerdgronden met een moerige bovengrond op zand (legenda-eenheid vWz), zie Afbeelding 2.2. Moerige eerdgronden zijn gronden met een dunne veenbovengrond. Dit bodemtype komt vooral voor in venige beekdalen en vormen de overgang van veengronden naar de wat hoger gelegen niet-venige beekeerdgronden. Meestal zijn deze gronden reeds lang in gebruik als grasland (Steur *et al.*, 1972: p. 26).

Afbeelding 2.2

Bodemkaart met het plangebied in rood. Bron: Archis II.

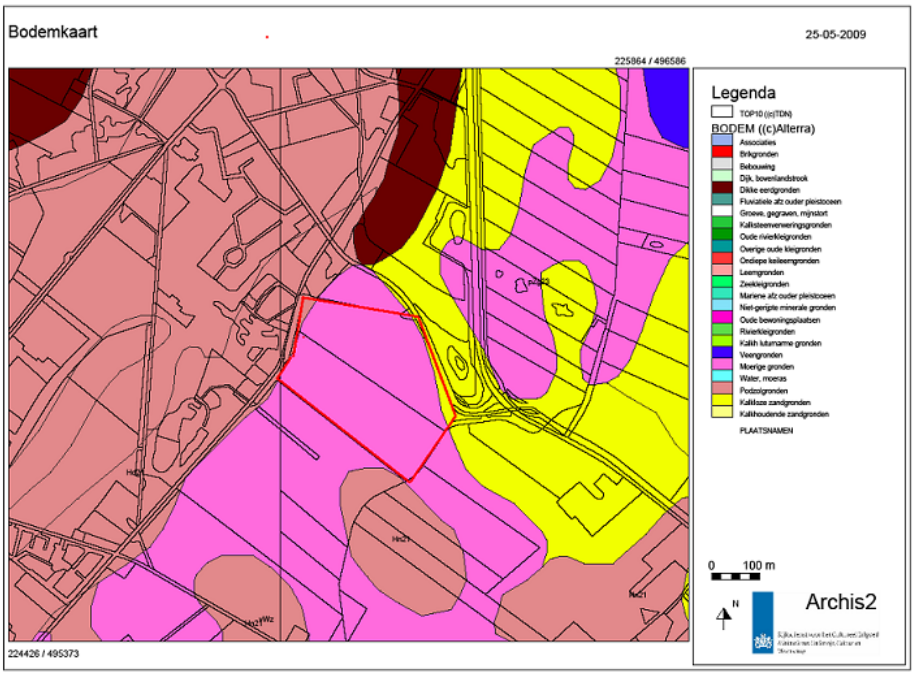

Het noordwestelijke deel bestaat uit een veldpodzolbodem (Hn21). In het zuidoostelijke deel van het plangebied grenst een veldpodzol aan het plangebied. Met de benaming “veld” werden tot aan het eind van de 19e eeuw de nog woeste heidevelden aangeduid, welke tussen de ontginningen en de boerennederzettingen lagen. Veldpodzolen zijn ontwikkeld in zanden met een relatief lage natuurlijke bodemvruchtbaarheid, maar met een hoge vochtigheid.
Het noordelijke deel van het plangebied grenst aan een zone met beekeerdgronden (pZg23). Deze gronden bestaan uit een zandige (minerale bovengrond) en worden gekenmerkt door een sterk fluctuerend grondwaterregime en een sterke invloed van kwelwater. Dit bodemtype komt meestal voor nabij (voormalige) beeklopen. Buiten het plangebied, op ongeveer 100 m ten noorden van het plangebied, bevindt zich een es.

2.3 GEOMORFOLOGIE

Op de geomorfologische kaart (Afbeelding 2.3) ligt het plangebied grotendeels op een beekoverstromingsvlakte (2M24). De ligging (binnen het plangebied) van de beekoverstromingsvlakte correspondeert met die van de zone met moerige eerdgronden. De noordwestelijke hoek van het plangebied bevindt zich in een zone van landduinen met bijbehorende vlakten en laagten (3L8). De begrenzing van deze zone komt overeen met de westelijke zone met een veldpodzolbodem op de bodemkaart.
In het noordelijk deel van het plangebied bevindt zich een (lage) dekzandrug (+/- oud bouwlanddek). Dekzandruggen zijn eolische (door de wind gevormde) afzettingen, welke gedurende het laatste glaciaal (Weichselien) zijn ontstaan. Deze meestal reliëfrijke en best ontwaterde delen van het dekzandlandschap vertonen vaak een markante overgang met de lagere terreindelen. Vanaf de late middeleeuwen en/of de nieuwe tijd werden veel lage dekzandruggen ontgonnen en in cultuur gebracht. Op sommige lage dekzandruggen zijn nog (relatief jonge) enkeerdgronden opgebracht. Uit de bodemkaart blijkt niet dat op de

dekzandrug in het plangebied een es is aangebracht. De es buiten het plangebied bevindt zich wel deels op een dekzandrug.

Afbeelding 2.3

Geomorfologische kaart met het plangebied in rood. Bron: Archis II.

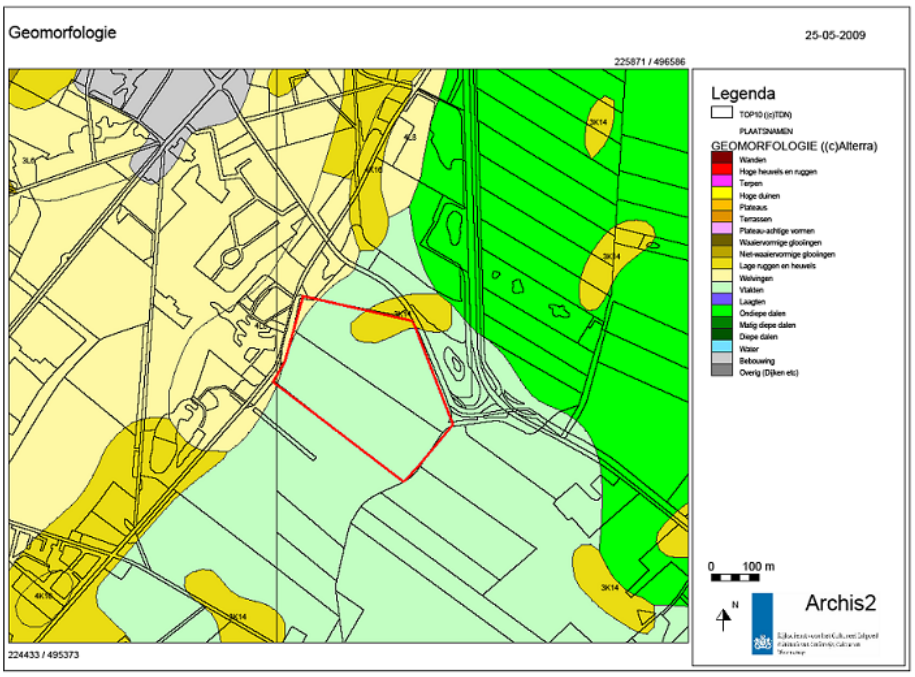

2.4 ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

Voor de verschillende archeologische perioden, zie Tabel 2.2.

Tabel 2.2

Tabel met archeologische perioden. Bron: ABR.

Periode	Begin	Einde
nieuwe tijd	1500	heden
middeleeuwen	450	1500
Romeinse tijd	12 v. Chr.	450
ijzertijd	800 v. Chr.	12 v. Chr.
bronstijd	2.000 v. Chr.	800 v. Chr.
neolithicum	5.300 v. Chr.	2.000 v. Chr.
mesolithicum	8.800 v. Chr.	4.900 v. Chr.
laat paleolithicum	35.000 v. Chr.	8.800 v. Chr.

2.4.1 GEMEENTELIJKE WAARDENBELEIDSKAART (GWBK)

Op de GWBK ligt het plangebied overwegend in een zone met een lage archeologische verwachting (Afbeelding 2.4). Een klein deel heeft een hoge verwachting. Dit deel correspondeert met de zone met een dekzandrug op de geomorfologische kaart. Het meest westelijke deel (zone met lage landduinen en een veldpodzol) heeft een middelhoge verwachting.

Afbeelding 2.4

Uitsnede van archeologische waarden- en beleidskaart Ommen. Bron: Heeringen *et al.*, 2008.

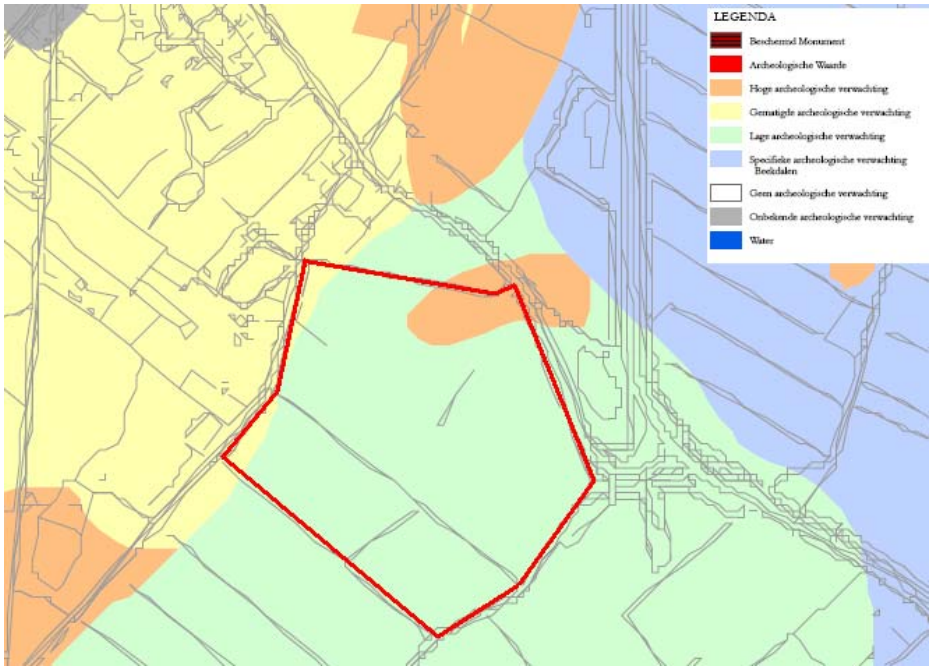

2.4.2 AMK

Noch in het plangebied, noch in de directe omgeving van het plangebied (studiegebied) komen AMK-terreinen voor (zie Afbeelding 2.5).

Afbeelding 2.5

Waarnemingen en AMK-terreinen rondom het plangebied. Bron: Archis II.

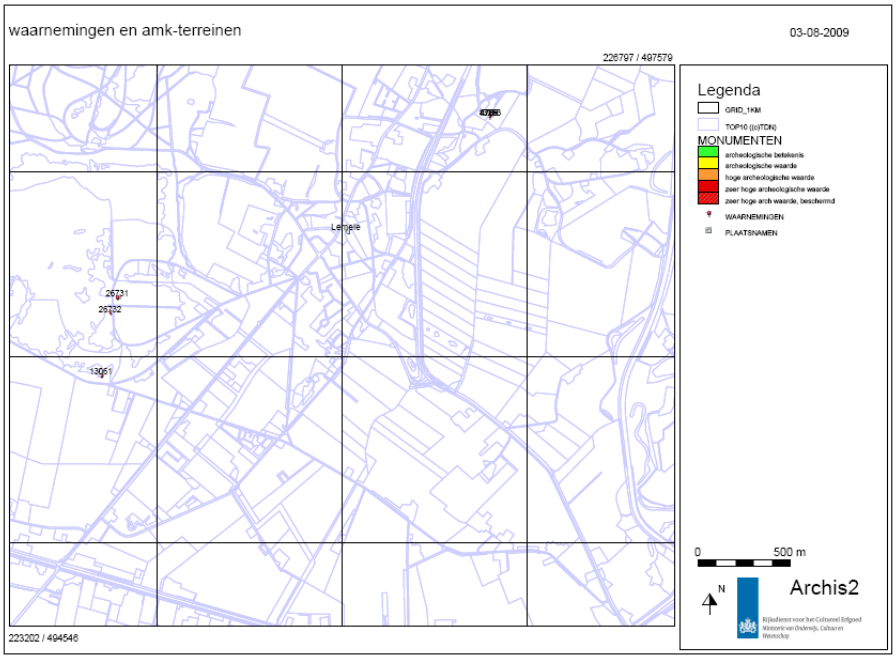

2.4.3 ARCHIS II

In het plan- en onderzoeksgebied zijn geen waarnemingen geregistreerd. Op de Lemelerberg, circa 1400 m ten westen van het plangebied, zijn drie waarnemingen

geregistreerd (Afbeelding 2.5). Waarneming 13061 betreft de vondst van bewerkt vuursteen uit de periode laat-neolithicum – midden-bronstijd. Waarneming 26731 betreft de vondst van graniet of gneis en houtskool, aangetroffen in een zwarte laag op een kiezelvloertje. Een en ander is aangetroffen op een heuveltje op de heide.
De laatste waarneming, nummer 26732, betreft de vondst van metaalslakken. Deze zijn met behulp van cokes gestookt en wijzen daarmee op een datering in de nieuwe tijd. Mogelijk zijn de ijzerslakken gebruikt als wegverharding. Ongeveer 1300 m ten oosten van het plangebied (langs de Regge) is een vondst van bewerkt vuursteen uit de periode laat-paleolithicum-neolithicum bekend (vondstnummer 16133).

2.5 HISTORISCH ONDERZOEK

De benaming “Lemele” is afgeleid van het leem dat vroeger in de Lemelerberg werd gewonnen ten behoeve van de bakstenen en dakpannen. Vanwege dit leem verscheen rond 1840 een steenpannen- en tichelfabriek aan de voet van de Lemelerberg. Met de komst van het Overijssels kanaal werd de fabriek verplaatst naar de Kingmaweg. De oudst bestudeerde kaart dateert tussen 1773 en 1794 en is afkomstig uit de Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland. Het plangebied is hier onbebouwd. Uit het toponiem “maat” in “Leemeler maat” kan worden opgemaakt dat het terrein werd gebruikt als hooi- of grasland voor zomerbeweiding. Meestal werden hiertoe de nattere gronden gebruikt; deze waren ongeschikt als akker- of weideland. Het plangebied bleef tot op heden onbebouwd: De voorloper van de huidige Glinthaar en Hellendoornseweg waren vanaf ongeveer 1900 aanwezig: op kaartmateriaal uit de periode 1819-1829 (blijkens Versfelt, 2005) zijn slechts enkele perceelsloten aangegeven.

2.6 VERWACHTINGSMODEL BUREAUSTUDIE

Eventueel aanwezige archeologische waarden worden vooral op de dekzandopduiking verwacht. Hier kunnen waarden uit de periode laat-paleolithicum – vroege middeleeuwen voorkomen. Waarden uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd worden niet verwacht: op de geraadpleegde oude kaarten zijn geen wegen of bebouwing aangegeven en het terrein.
Waarden uit de periode laat-paleolithicum – vroeg-neolithicum hebben meestal betrekking op nederzettingsafval van kleine (tijdelijke) kampementen. In de meeste gevallen betreft het bewerkt vuursteen en/of houtskoolconcentraties, welke op de top en de hellingen van de zandopduiking kunnen worden aangetroffen. Waarden uit het neolithicum en de bronstijd bestaan eveneens vaak uit bewerkt vuursteen, maar ook uit aardewerk. Vanaf deze periode kunnen ook nederzettingsgerelateerde diepere grondsporen zoals greppels, paal- en afvalkuilen worden aangetroffen. Deze worden met name op de top van de dekzandopduiking – het meest droge deel - verwacht. Waarden uit latere perioden bestaan voornamelijk uit dergelijke grondsporen en aardewerk. Mogelijk heeft zich geen podzol ontwikkeld doordat de bodem te lemig of aldoor te vochtig is geweest.
In het resterende deel van het plangebied – op de geomorfologische kaart aangegeven als beekoverstromingsvlakte – worden geen waarden verwacht. Door de periodieke overstromingen van de nabijgelegen waterloop was het gebied ongeschikt voor menselijke bewoning. Vanaf de nieuwe tijd en mogelijk reeds de late middeleeuwen was het gebied waarschijnlijk in gebruik als grasland: het gebied was te nat voor akkerbouw.

HOOFDSTUK 3 Veldwerk

3.1 OPZET

Het verkennend booronderzoek is gericht op het aanwijzen van kansarme en kansrijke zones binnen het plangebied. Hiertoe is gekeken of de lagen waarin archeologische resten worden verwacht intact zijn.
Er is conform de richtlijnen van de KNA 3.1 gewerkt. De boorbeschrijvingen zijn conform de richtlijnen van de Archeologische Standaard Boorbeschrijving (ABS). In het Plan van Aanpak (PvA) is aangegeven dat er twee raaien van elk vier boringen haaks op de veronderstelde locatie van de dekzandopduiking (de zone met een hoge verwachting) worden gezet. Tijdens de uitvoering van het veldwerk is besloten op drie punten van het PvA af te wijken: in totaal zijn dertien boringen gezet, twaalf daarvan zijn in een hoek van ongeveer 45 graden op de locatie van de dekzandopduiking zoals weergegeven op de geomorfologische kaart zijn geplaatst. Redenen tot afwijkingen zijn enerzijds de maïsgroei op het te onderzoeken veld, waardoor de boorpunten niet op de vooraf vastgestelde boorpunten ingemeten konden worden. Om deze reden – en om overmatige schade aan de maïs te beperken – is besloten de raaien in de zaairichting van de maïsaanplant aan te leggen. Daarnaast zijn meer boringen geplaatst dan voorzien: reden hiertoe was dat op de veronderstelde locatie van de dekzandopduiking geen aanwijzingen hiervoor zijn aangetroffen. Eén boring is gezet in het meest westelijke deel van het plangebied, in het verlengde van de es buiten het plangebied, zoals deze op de bodemkaart is aangegeven. Deze boring is geplaatst om te controleren of deze es zich tot in het plangebied uitstrekt.
Conform het PvA is gebruik gemaakt van een 7 cm Edelmanboor en zijn de boringen tot minimaal 25 cm in de onverstoorde C-horizont gezet. Relevante lagen zijn gezeefd op een zeef met een maaswijdte van 4 mm.

3.2 RESULTATEN

3.2.1 RESULTATEN VERKENNEND BOORONDERZOEK

De boorpuntenkaart is in bijlage 4 weergegeven; de boorstaten zijn in bijlage 5 beschreven. De bouwvoor heeft in de meeste gevallen een dikte van circa 20 cm. In een aantal boringen bevindt zich een verstoorde laag onder de bouwvoor. In enkele boringen is deze slechts 5 cm dik; in andere boringen een halve meter. In de overige boringen ligt de bouwvoor direct op de onverstoorde C-horizont.
In enkele boringen zijn lagen met plantenresten aangetroffen in uiterst lemig, matig fijn zand. Deze lagen worden geïnterpreteerd als een restant van de moerige eerdgrond, welke hier op de bodemkaart is aangegeven. Vaak bevinden deze lagen zich onder een verstoorde laag, soms met grof, zwak lemig zand. Deze verstoorde laag is zeer waarschijnlijk recent opgebracht.

In boringen 10, 11 en 12 is, direct onder de bouwvoor, matig fijn of matig grof, matig lemig zand aangetroffen. Dit wordt geïnterpreteerd als dekzandrug. In de overige boringen bestaat de C-horizont uit matig fijn, sterk tot uiterst lemig, vaak grindhoudend zand. Deze wordt geïnterpreteerd als een beekoverstromingsvlakte.
In boring 13 is een tamelijk dikke verstoorde, zwak humeuze laag aangetroffen op een matig lemige, zwak humeuze, bruine zandlaag. Mogelijk betreft de verstoorde laag een vulling van een oude sloot of gerooide boom: uit oud kaart materiaal van omstreeks 1900 zijn deze op/nabij deze boorlocatie aangeduid. Boring 05 is in het meest westelijke deel van het plangebied gezet om te onderzoeken of zich hier een uitloper van de es bevindt. Dit bleek niet het geval. Evenmin zijn in deze boring aanwijzingen voor de aanwezigheid van een dekzandrug aangetroffen. Het verkennend booronderzoek heeft geen archeologische indicatoren opgeleverd. Doordat het plangebied dichtbegroeid was met maïs, konden geen maaiveldhoogtes gemeten worden.

3.3 CONCLUSIES

De omvang van de dekzandrug blijkt beduidend kleiner dan op de geomorfologische kaart is aangegeven. Er zijn bovendien belangrijke aanwijzingen dat de zandopduiking is afgetopt: de dunne bouwvoor, het voorkomen van grof zand elders en het ontbreken van een duidelijke moerige laag wijzen hierop. Het gebied is waarschijnlijk geëgaliseerd, waarbij de top van de zandopduiking is vergraven en elders gestort. Dit betekent dat eventueel aanwezige archeologische waarden grotendeels zijn vernietigd. Mogelijk aanwezige diepere grondsporen (kuilen en dergelijke) kunnen bewaard zijn gebleven in de C-horizont.

3.4 AANBEVELINGEN

Op basis van de bovenstaande conclusies wordt het plangebied niet behoudenswaardig geacht. Eventuele archeologische waarden op de dekzandrug zijn reeds vernietigd. De wetenschappelijke waarde van eventueel bewaard gebleven, mogelijk aanwezige diepere grondsporen rechtvaardigen niet de kosten van archeologisch vervolgonderzoek.
Er wordt aanbevolen geen nader onderzoek uit te voeren en het plangebied vrij te geven. Hiermee is dit onderzoek de laatste stap in de AMZ-cyclus.
De implementatie van deze aanbevelingen is afhankelijk van het oordeel van het Bevoegd Gezag van de Gemeente Ommen, hierin vertegenwoordigd door mevrouw M. Nieuwenhuis, Het Oversticht. Mochten tijdens de grondwerkzaamheden onverhoeds toch archeologische waarden worden aangetroffen, dient dit direct te worden gemeld aan het Bevoegd Gezag, mevrouw M. Nieuwenhuis (Het Oversticht), tel. 038 421 32 57.

BIJLAGE 1 Gebruikte afkortingen

ABR	Archeologisch Basis Register. Samengesteld door de ROB/RCE. Het ABR is een typologie, in referentielijsten met chronologische waarde voor onder meer materiaal, geomorfologische eenheden, grondgebruik, vondstlagen, complexen et cetera.
AMK(-terrein)	Archeologische Monumenten Kaart. Een gedigitaliseerd bestand van alle bekende behoudenswaardige archeologische terreinen/door de RCE erkende archeologisch monumenten in Archis II. Deze terreinen zijn gewaardeerd als terrein van zeer hoge en hoge archeologische waarde en archeologische waarde.
Archis II	ARCHeologisch Informatie Systeem II, het landelijke digitale databestand voor archeologie van de RCE. Hierin zijn de AMK-terreinen, archeologische waarnemingen en vondstmeldingen opgenomen.
CCvD	Centrale Commissie van Deskundigen archeologie. Het CCvD Archeologie draagt zorg voor het ontwikkelen en actueel houden van het certificeringschema (het geheel van beoordelingsrichtlijn, de KNA en aanvullende documenten zoals bijvoorbeeld de leidraden) binnen de Nederlandse archeologie. Het doel van het CCvD is borgen dat alle direct belanghebbenden inspraak hebben bij het ontwikkelen en actueel houden van de KNA en het toekomstige certificeringsschema. Het CCvD heeft de meeste taken van het CvAK overgenomen.
IVO	Inventariserend Veldonderzoek. Bestaat in 4 fasen: IVO-O (Overig): 1) verkennend booronderzoek 2) karterend booronderzoek 3) waarderend booronderzoek IVO-P (proefsleuvenonderzoek): 4) proefsleuvenonderzoek
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Regels betreffende de processen binnen archeologisch onderzoek. Opgesteld door het CCvD.
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Samenvoeging ROB en de Rijksdienst voor Monumentenzorg RDMZ vanaf medio 2006.

BIJLAGE 2 Verklarende woordenlijst

Dekzand Een periglaciale eolische zandlaag die over een groter oppervlak als een dek over oudere formaties ligt. Dergelijke lagen stammen uit glaciale perioden waarin de grond niet door planten werd vastgehouden en de wind vrij spel had.

Geomorfologie Verklarende beschrijving van de vormen van het aardoppervlak in verband met de wijze van hun ontstaan.

Podzol (in o.a. Podzolgrond). Het woord komt uit het Russisch, en heeft betrekking op de askleurige loodzandlaag (E-horizont), of uitspoelingslaag, die veel in deze gronden voorkomt. Het uitgespoelde organische materiaal komt, al dan niet samen met ijzer, terecht in een inspoelingshorizont (B). Voor podzolisering is een verticale waterstroom nodig, die alleen voorkomt in relatief droge bodems die daarmee tevens geschikt waren voor bewoning.
Bij moerige podzolgrond bevindt zich venig materiaal in de bovengrond.

BIJLAGE 3 Gebruikte bronnen

Kaartmateriaal

- H.J. Versfelt en M. Schroor. De atlas van Huguenin. Militair-topografische kaarten van Noord-Nederland 1819-1829. Groningen, 2005.
- H.J. Versfelt. De Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland 1773-1794. Groningen, 2003.

Archeologische kaarten en databestanden

- Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Amersfoort, 2008.
- Archeologisch Informatie Systeem II (Archis II), Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Amersfoort, 2005.
- Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden 3e generatie (IKAW), Rijksdienst voor Cultuurlandschap en Monumenten (RCE).

Overige bronnen

- Archeologisch Basis Register (ABR), Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), Amersfoort 1992.
- Heeringen, R.M. van, R. Schrijvers en C.A. Visser (red.), 2008. Archeologische waarden- en beleidskaart voor het grondgebied van de gemeente Ommen. Een aanzet tot het ontwikkelen van ruimtelijk archeologiebeleid. Vestigia V563. Amersfoort.
- Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.1, Centraal College van Deskundigen, 2007.
- Veldhandleiding Archeologie, Archeologische leidraad 1, College voor de Archeologische Kwaliteit, Zoetermeer 2002.
- Tol, A., et. al. Prospectief boren. Een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. RAAP-rapport 1000, 2004.

BIJLAGE 4 Boorpuntenkaart

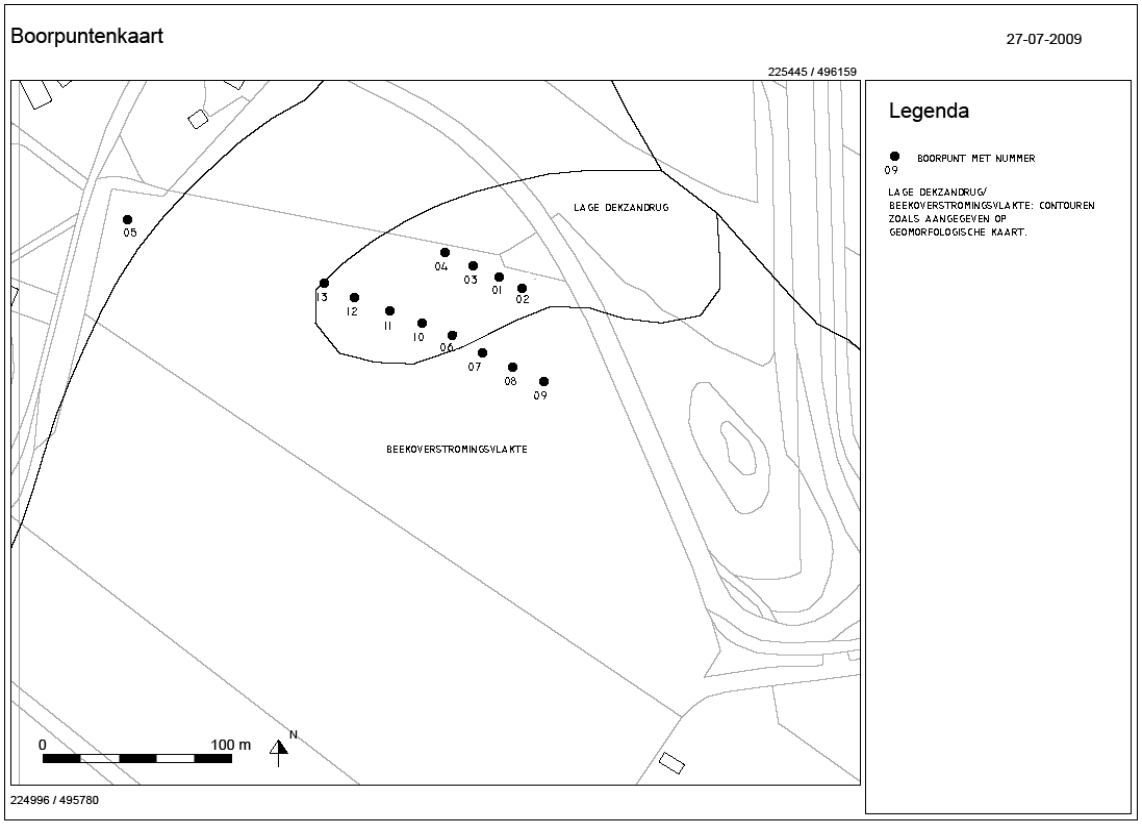

BIJLAGE 5 Boorstaten

Stoeterij Lemele

Boorbeschrijvingen

Boring: 1

Coördinaten: X: NAP: Beschrijver: EB
Y: Oxi/red: Boorder: EB Datum: 16-07-2009

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				
			Interpretatie: Bouwvoor				
0,20 - 0,40	matig fijn zand, matig lemig	geel	bruin	donker			zeer gevlekt, verstoorde laag
0,40 - 0,50	matig fijn zand, matig lemig	geel	grijs	licht			gevlekt, verstoorde laag
					Lithologie: met roestvlekken		
0,50 - 0,80	matig fijn zand, zwak grindig, sterk lemig	geel	licht				C-horizont
					Lithologie: met roestvlekken		

Boring: 2

Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,40	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,40 - 0,70	matig fijn zand, zwak grindig, sterk lemig	geel					C-horizont
					Lithologie: met roestvlekken		

Stoeterij Lemele

Boorbeschrijvingen

Boring: 3 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,20 - 1,00	matig fijn zand, matig lemig	bruin	grijs	geel, don			gevlekt, verstoord
1,00 - 1,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	grijs	bruin	donker			gevlekt, verstoord Organische inhoud: plantenresten
1,20 - 1,50	matig fijn zand, zwak grindig, uiterst lemig, zwak humeus			beige			C-horizont Organische inhoud: plantenresten

Boring: 4 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,20 - 0,80	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	grijs	donker gr			gevlekt, verstoord
0,80 - 0,85	matig fijn zand, sterk grindig, uiterst lemig	bruin	donker	beige			gevlekt, verstoord
0,85 - 1,20	matig fijn zand, zwak grindig, uiterst lemig			beige			C-horizont

Stoeterij Lemele

Boorbeschrijvingen

Boring: 5 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,40	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,40 - 0,50	matig grof zand, zwak lemig	geel	bruin				gevlekt, verstoord. Mogelijk opgebracht
0,50 - 0,70	matig grof zand, matig lemig	bruin	geel				gevlekt, verstoord
0,70 - 1,00	matig fijn zand, uiterst lemig, zwak humeus	bruin	geel				gevlekt, verstoord Organische inhoud: plantenresten
1,00 - 1,40	matig fijn zand, uiterst lemig, zwak humeus			beige			C-horizont Organische inhoud: plantenresten

Boring: 6 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,20 - 0,40	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	grijs	bruin				gevlekt, verstoord
0,40 - 0,70	matig fijn zand, uiterst lemig	bruin		beige			gevlekt, verstoord
0,70 - 0,90	matig fijn zand, zwak grindig, uiterst lemig			beige			C-horizont

Stoeterij Lemele

Boorbeschrijvingen

Boring: 7 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,20 - 0,50	matig fijn zand, uiterst lemig	geel					C-horizont

Lithologie:
met roestvlekken

Boring: 8 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,20 - 0,25	matig fijn zand, uiterst lemig, zwak humeus	geel	bruin	donker			gevlekt, verstoord
0,25 - 0,50	matig fijn zand, uiterst lemig	geel					C-horizont

Lithologie:
met roestvlekken

Boring: 9 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,20 - 0,25	matig fijn zand, uiterst lemig, zwak humeus	geel	bruin	donker			gevlekt, verstoord
0,25 - 0,50	matig fijn zand, uiterst lemig			beige			C-horizont

Stoeterij Lemele

Boorbeschrijvingen

Boring: 10 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,15	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,15 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig	bruin	donker	oranje			gevlekt, verstoord
					Lithologie: met roestvlekken		
0,20 - 0,55	matig fijn zand, matig lemig	geel		oranje			C-horizont
					Lithologie: met roestvlekken		

Boring: 11 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,20 - 0,25	matig grof zand, matig lemig	geel	bruin	donker			gevlekt, verstoord
					Lithologie: met roestvlekken		
0,25 - 0,50	matig grof zand, matig lemig	geel					C-horizont
					Lithologie: met roestvlekken		

Boring: 12 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,20 - 0,25	matig grof zand, matig lemig	geel	bruin	donker			gevlekt, verstoord
0,25 - 0,50	matig grof zand, matig lemig	geel					C-horizont

Stoeterij Lemele

Boorbeschrijvingen

Boring: 13 Coördinaten: X: NAP: Beschrijver:
Y: Oxi/red: Boorder: Datum:

Diepte:	Grondsoort:	Kleur:		Horizont:	Boortype:	Gerijptheid	Opmerking:
0,00 - 0,20	matig fijn zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	donker				bouwvoor
0,20 - 1,20	matig grof zand, matig lemig, zwak humeus	bruin	grijs	donker			gevlekt, verstoord
1,20 - 1,80	matig fijn zand, zwak grindig, matig lemig, zwak humeus	bruin					C-horizont

COLOFON

INVENTARISEREND VELDONDERZOEK ARCHEOLOGIE STOETERIJ LEMELE

OPDRACHTGEVER:

GEMEENTE OMMEN

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

Drs. E.W. Brouwer Archeoloog

GECONTROLEERD DOOR:

Drs. E.N. Akkerman Senior Prospector

VRIJGEGEVEN DOOR:

Drs. E.N. Akkerman Senior Prospector

3 augustus 2009
B01033/BD9/006/175390

ISBN: 978-90-8958-094-8

ARCADIS NEDERLAND BV
Zendmastweg 19
Postbus 63
9400 AB Assen
Tel 0592 392 111
Fax 0592 353 112
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

Bijlage 7 Plan-MER

PLAN-MER MANEGE ANNEX PAARDENHOUDERIJ LEMELE

GEMEENTE OMMEN

EINDRAPPORT

28 april 2010
074639131:A.1 / jbp
B02042.000071

ARCADIS

Inhoud

Samenvatting 3

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding 5
1.2 Planologische procedure 5
1.3 Procedure plan-MER 6
1.4 Inhoud plan-MER 7
1.4.1 Geen alternatieven 7
1.4.2 Onderdelen Plan-MER 7

2 Beleid en wetgeving 8
2.1 Wet Milieubeheer 8
2.2 Natuurbeschermingswet 1998 9
2.3 Ecologische Hoofdstructuur 12
2.4 Wet ammoniak en veehouderij (WAV) 13
2.5 Flora- en faunawet 14

3 Voornemen 16

4 Toetsing natuuraspecten 18
4.1 Inleiding 18
4.2 Natuur 18
4.2.1 Resultaten quick scan en Verslechteringstoets 18
4.2.2 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur 20
4.2.3 Toetsing Nb-wet; een Passende Beoordeling 21
4.3 Leemten in kennis 26

5 Conclusie 27

6 Literatuur 28

Bijlage 1 Korte samenvatting overige milieuaspecten (overgenomen uit voorontwerp bestemmingsplan) 29

Samenvatting

Dit plan-MER is opgesteld voor het voornemen dat de gemeente Ommen heeft om in Lemele de bestaande begraafplaats en de sportvelden ten behoeve van de voetbalvereniging uit te breiden. Hiervoor is het noodzakelijk dat een bestaande melkveehouderij gelegen aan de Bulemansteeg wordt verplaatst naar een locatie aan de Hellendoornseweg. De huidige bedrijfsvoering op de nieuwe locatie zal wijzigen van melkveebedrijf naar een paardenhouderij annex manege.

In het Voorontwerp Bestemmingsplan “Buitengebied Paardenhouderij annex manege, Hellendoornseweg te Lemele, gemeente Ommen” zijn alle relevante milieuaspecten beoordeeld. Met uitzondering van het aspect natuur, worden geen negatieve milieueffecten verwacht.
Vanwege de beperkte afstand tot het stikstofgevoelige Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden- Regge en de verandering in ammoniakemissie die het plan met zich meebrengt, staan in deze rapportage de effecten van het voornemen op het natuurgebied centraal. Deze effecten worden getoetst middels een passende beoordeling. Daarnaast zijn eventuele effecten op de Ecologische Hoofdstructuur en beschermde soorten bepaald.

Uitkomst van dit onderzoek is dat er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied worden verwacht. Dit komt doordat het aantal dieren vermindert en de ligging verandert; het bedrijf komt verder van gevoelige gebieden af te liggen. Negatieve effecten op verzuringsgevoelige Ecologische Hoofdstructuur zijn eveneens niet aan de orde. Effecten op beschermde soorten kunnen voorkomen worden door een aantal maatregelen in acht te nemen. Deze maatregelen zijn in deze rapportage opgenomen.

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

De gemeente Ommen heeft het voornemen om in Lemele de bestaande begraafplaats en de sportvelden ten behoeve van de voetbalvereniging uit te breiden. Hiervoor is het noodzakelijk dat een bestaande melkveehouderij gelegen aan de Bulemansteeg wordt verplaatst naar een locatie aan de Hellendoornseweg.
De eigenaar van de melkveehouderij heeft aangegeven de bedrijfsvoering van het bedrijf op de nieuwe locatie te willen wijzigen van melkveebedrijf naar een paardenhouderij annex manege.
Zowel de geplande als de huidige locatie van het bedrijf ligt op minder dan één kilometer afstand van het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Regge (zie Afbeelding 1.1). Aangezien de bedrijfsverplaatsing een verandering in ammoniakemissie met zich meebrengt en het Natura 2000-gebied zeer gevoelig is voor de effecten van ammoniakdepositie, zullen de effecten van het voornemen op het natuurgebied bekeken moeten worden. Door deze situatie kunnen significant negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten worden.

Afbeelding 1.1
Ligging van de oude (groen) en nieuwe (rood) locatie van de veehouderij ten opzichte van het Natura 2000-gebied Vecht en Beneden Regge (geel)

1.2 PLANOLOGISCHE PROCEDURE

De nieuwe locatie heeft nu nog de bestemming 'agrarisch gebied', zodat voor de verplaatsing een herziening van het vigerende bestemmingsplan nodig is.

Het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied Paardenhouderij annex manege, Hellendoornseweg te Lemele, gemeente Ommen” is inmiddels in voorontwerp verschenen. In het kader van dit voorontwerp is zowel een voortoets als een Verslechterings- als verstoringstoets uitgevoerd naar de effecten op het Natura 2000-gebied.
Voor het ambtelijk vooroverleg (ex. Art. 3.1.1. van het Besluit Ruimtelijke Ordening) is het voorontwerp ter beoordeling toegezonden aan de provincie Overijssel. In haar reactie (in brief d.d. 4 nov. 2009) stelt de provincie dat er ten onrechte geen passende beoordeling is uitgevoerd naar de effecten op Natura 2000. Zij adviseert de gemeente een passende beoordeling te maken, voordat het bestemmingsplan verder in procedure wordt gebracht.

Tevens wijst de provincie er op dat op grond van artikel 7.2a lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm) een milieueffectrapport moet worden opgesteld als bij de voorbereiding van onder meer een bestemmingsplan een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet vereist is. Volgens artikel 7.2a lid 2 van de Wm wordt de passende beoordeling opgenomen in het milieueffectrapport.

1.3 PROCEDURE PLAN-MER

Initiatiefnemer: gemeente Ommen (college B&W)
Locatie activiteit: Hellendoornseweg en Bulemansteeg te Lemele
Bevoegd gezag: gemeente Ommen (gemeenteraad)

In het doorlopen van de plan-m.e.r.-procedure is een aantal stappen te onderscheiden. Deze staan in navolgende afbeelding schematisch weergegeven.

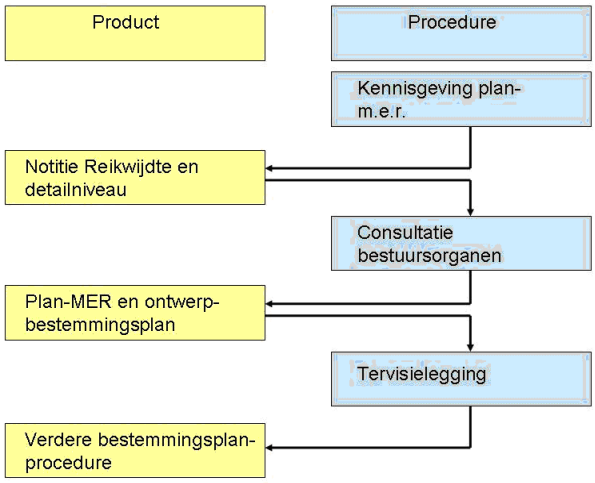

De eerste stap in de procedure, de openbare kennisgeving, heeft plaatsgevonden middels een bericht in het Ommer Nieuws d.d. 17 maart 2010 Vervolgens is een notitie reikwijdte en detailniveau opgesteld. Deze notitie is middels een brief (gedateerd 9 maart 2010, verzonden op 12 maart 2010) voorgelegd aan de betrokken bestuursorganen, waarmee de tweede stap in de procedure plaatsvindt. De derde stap is het opstellen van dit plan-MER.

1.4 INHOUD PLAN-MER

1.4.1 GEEN ALTERNATIEVEN

In het plan-MER worden geen alternatieve locaties onderzocht. De reden hiervoor is dat de geplande locatie aan de Hellendoornseweg de enige haalbare en daarmee realistische mogelijkheid is, omdat de gronden al in eigendom zijn van de desbetreffende veehouder. Daarnaast ontbreekt een definitief bouwplan; hierdoor zijn inrichtingsalternatieven niet redelijkerwijs te beschouwen. Een alternatieve inrichting heeft overigens, gezien de kleinschaligheid van het project, naar verwachting nauwelijks consequenties voor de effecten.

1.4.2 ONDERDELEN PLAN-MER

In dit plan-MER wordt alleen het aspect Natuur nader uitgewerkt. De overige aspecten zijn al voldoende uitgewerkt in de ruimtelijke onderbouwing van het voorontwerp bestemmingsplan. Deze is te vinden op:
http://www.ommen.nl/index.php?simaction=content&mediumid=4&pagid=1303&rubriek_id=2440&fontsize=12&stukid=17612

Of via www.ommen.nl -> inwoner-> ruimtelijke plannen -> Paardenhouderij annex manege Hellendoornseweg, Lemele -> voorontwerp bestemmingsplan.

HOOFDSTUK 2 Beleid en wetgeving

2.1 WET MILIEUBEHEER

Voor zowel het bedrijf op de huidige locatie als het nieuwe bedrijf aan de Hellendoornseweg geldt dat geen milieuvergunning vereist is. Het melkveebedrijf op de huidige locatie valt onder het Besluit landbouw en kan volstaan met een melding. Deze melding is gedaan op d.d. 6 dec 2006. Overeenkomstig deze melding bevinden zich op de huidige locatie in totaal 238 stuks vee, die als volgt zijn onder te verdelen in verschillende categorieën:

Categorie	Aantal
Melk- en kalfkoeien	55
Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	30
Kraamzeugen	7
Guste en dragende zeugen	22
Gespeende biggen	124

Op de nieuwe locatie, nu bestemd als agrarisch en in gebruik als maïsakker, zullen 25 paarden gehouden worden. Tot een aantal van 50 paarden kan volstaan worden met een melding, daarboven is een milieuvergunning vereist. Gezien de beperkte ruimte op het bouwblok (minder dan één hectare, waarbinnen alle bouwwerken gesitueerd moeten zijn, inclusief ondersteunende voorzieningen als paardenbak) is het aantal van 25 paarden aannemelijk en op deze manier ook planologisch geborgd.
Wanneer het melkveebedrijf aan de Bulemansteeg daadwerkelijk weg gaat (hetgeen op korte termijn voorzien is, aangezien de gronden binnenkort in eigendom komen van de gemeente) zal de agrarische bestemming verdwijnen op het betreffende bouwperceel. De melding op grond van het Besluit landbouw komt dan te vervallen.

Op grond van artikel 7.2a lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm) moet een milieueffectrapport worden opgesteld als bij de voorbereiding van onder meer een bestemmingsplan een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet vereist is.

2.2 NATUURBESCHERMINGSWET 1998

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij kunnen twee categorieën beschermingsgebieden worden onderscheiden:

§ Natura 2000-gebieden.
§ Beschermde natuurmonumenten.

NATURA 2000-GEBIED

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen. Voor al deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelen niet in gevaar mogen worden gebracht. Om dit toetsbaar te maken kent de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunningplicht. Een vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelen van het gebied niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken èn wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen). Redenen van economische aard kunnen ook gelden als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen mogen redenen van economische aard alleen gebruikt worden na toetsing door de Europese Commissie.
Het Vecht- en Beneden-Reggegebied, waarvan de begrenzing is te zien in Afbeelding 2.2, is één van die Natura 2000-gebieden. Voor elk Natura 2000-gebied wordt een beheerplan opgesteld waarin onder meer wordt vastgesteld welke ammoniakbelasting toelaatbaar is. Uitgangspunt is dat de huidige natuur niet verslechtert en waar mogelijk wordt verbeterd.

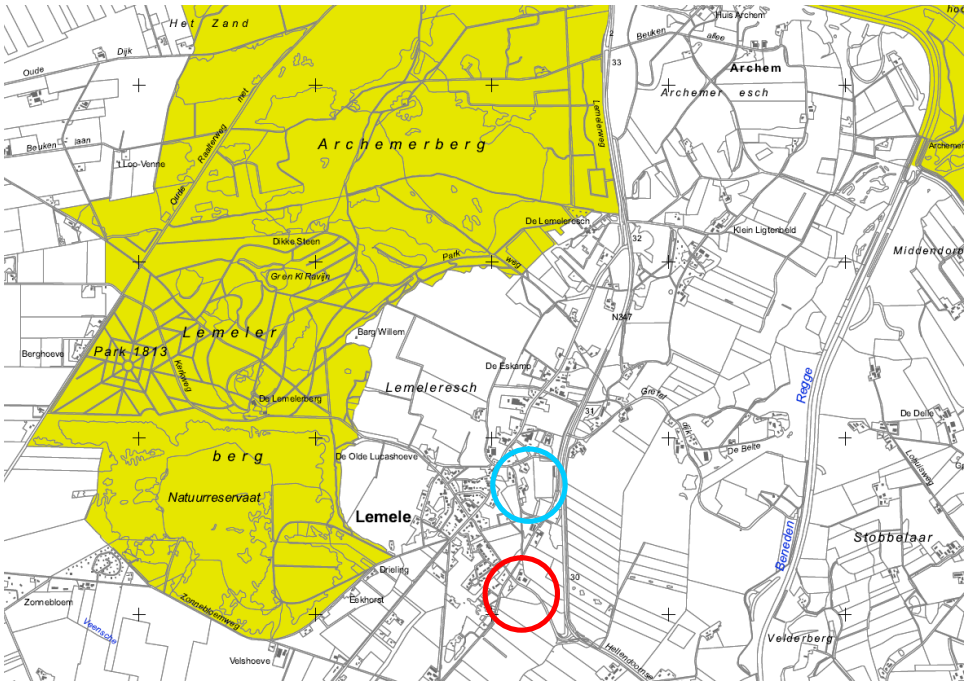

Afbeelding 2.2
Begrenzing Natura 2000-gebied Vecht en Beneden Regge.
Blauwe cirkel: huidige locatie
Rode cirkel: nieuwe locatie

Bron: www.minlnv.nl

AMMONIAK EN NATURA 2000

Ammoniak komt onder andere in de veehouderij vrij. Uitbreiding of verplaatsing van veehouderijbedrijven kan leiden tot een toename van de ammoniakdepositie. Aangezien in vrijwel alle Natura 2000-gebieden in Nederland (waaronder ook het Vecht- en Beneden-Reggegebied) de ammoniakdepositie al boven de kritische waarde ligt kan extra depositie leiden tot een significant negatief effect. In dat geval moet dan, mede vanwege de externe werking van de Natuurbeschermingswet 1998, een passende beoordeling worden uitgevoerd in het kader van deze wet.

BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

Naast deze Natura 2000-gebieden kent de Natuurbeschermingswet ook beschermde natuurmonumenten. Er zijn binnen het invloedsgebied van de voorgenomen activiteit geen beschermde natuurmonumenten. Deze categorie laten wij daarom in dit kader verder buiten beschouwing.

Onderzoek effecten op Natura 2000-gebied

Voor het bestemmingsplan en het plan-MER is het nodig om te onderzoeken of de voorgestelde wijziging vergunbaar is in het kader van de Natuurbeschermingswet. Met andere woorden: voldoet het plan aan de vereisten van deze wet? Dit kan onderzocht worden via twee routes. In de oriëntatiefase (of Voortoets) wordt bekeken of er sprake is of kan zijn van significante verstoring van soorten en/of significante verslechtering van de kwaliteit van habitattypen. In dat geval is het noodzakelijk dat de Voortoets gevolgd wordt door een Passende Beoordeling. Als wel verslechtering van de kwaliteit van habitats op kan treden, maar deze zeker niet significant zullen zijn, kan worden volstaan met een Verslechteringstoets. Deze Verslechteringstoets is reeds uitgevoerd maar biedt volgens de provincie onvoldoende informatie, zodat overgegaan is tot het uitvoeren van de Passende Beoordeling. In onderstaande figuur is het traject van onderzoek voor vergunningverlening schematisch weergegeven.

Afbeelding 2.3

Verslechteringstoets of Passende Beoordeling?

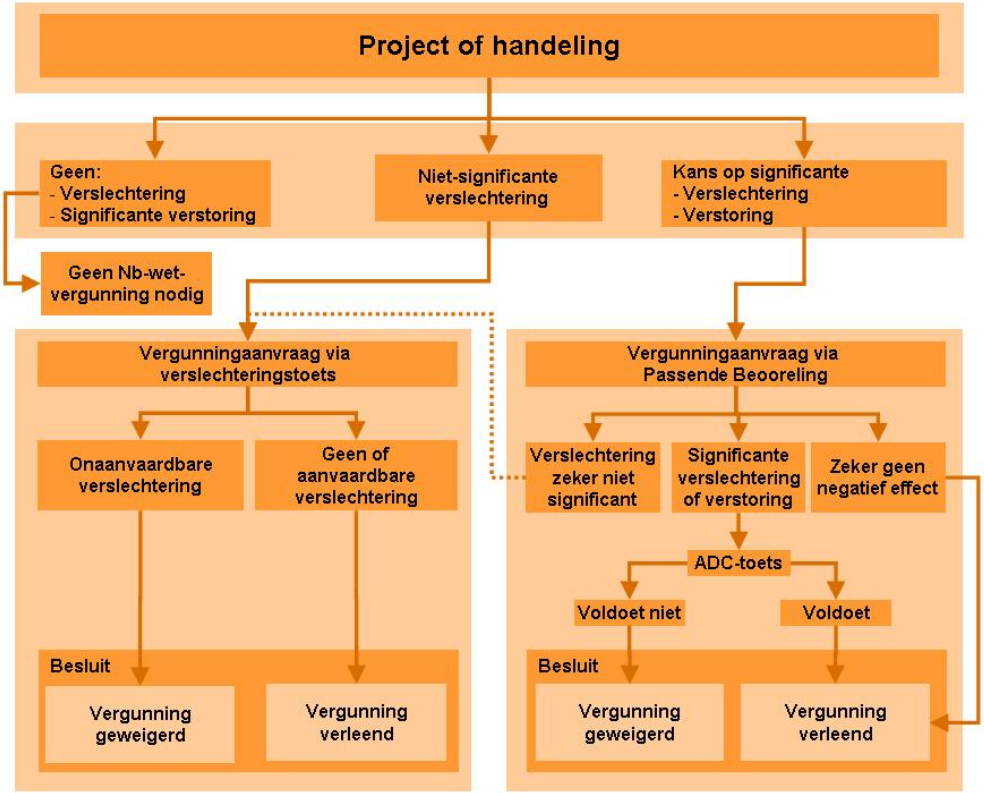

Passende Beoordeling

Bij de Passende Beoordeling wordt gedetailleerd in kaart gebracht wat de effecten (kunnen) zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen de initiatiefnemer van plan is te nemen. Hierbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. De significantie van de gevolgen moet met name worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied. Omkeerbare en tijdelijke effecten kunnen ook significant zijn.

Indien uit de Passende Beoordeling blijkt dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van een gebied niet aantast kan het Bevoegd Gezag vergunning verlenen. Hiervoor dient dan alsnog een Verslechteringstoets opgesteld te worden. Als er wel significante effecten op zullen treden, mag alleen een vergunning worden verleend als alternatieve oplossingen voor het project ontbreken én wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen).

Definitie significante effecten

Een activiteit heeft significante effecten als zij de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied in gevaar brengt. Hiervoor is geen objectieve grens; per geval zal bekeken worden of een effect significant is. Het oordeel moet gebaseerd zijn op de specifieke situatie die van toepassing is. Hierbij moet ook cumulatieve effecten onderzocht worden (Ministerie van LNV, 2006).Om te beoordelen of een effect al dan niet significant is wordt de “Leidraad bepaling significantie” van het Ministerie van LNV gevolg (juli 2009).

Beschermde waarden

Het Habitatrichtlijngebied Vecht- en Beneden-Regge kwalificeert zich als Natura 2000-gebied op grond van de aanwezigheid van de volgende te beschermen habitats en soorten.

Tabel 2.1

Voorkomende habitats en soorten op basis waarvan Vecht- en Beneden-Regge zich kwalificeert als Natura 2000-gebied.

Bron: www.minlnv.nl

Habitattypen	Habitatsoorten
H2310 Stuifzanden met struikhei	H1134 Bittervoorn
H2330 Zandverstuivingen	H1145 Grote modderkruiper
H3160 Zure vennen	H1149 Kleine modderkruiper
H4010_A Vochtige heiden	H1163 Rivierdonderpad
H4030 Droge heiden	H1166 Kamsalamander
H5130 Jeneverbesstruwelen	H1318 Meervleermuis
H6120 Stroomdalgraslanden	
H6230 Heischrale graslanden	
H6430_A Ruigten en zomen	
H7140_A Overgangs- en trilvenen	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	
H9190 Oude eikenbossen	
H91E0_C Vochtige alluviale bossen	

2.3 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

Naast de Natura 2000-gebieden is ook de Ecologische Hoofdstructuur beschermd. De begrenzing van EHS gebied valt deels samen met die van Natura 2000, maar is ruimer dan de Natura 2000 begrenzing. In Afbeelding 2.4 is de EHS-begrenzing in de omgeving van het plangebied te zien.

Afbeelding 2.4

EHS gebied rond plangebied (in rode cirkel).

Deze vorm van gebiedsbescherming is op rijksniveau vastgelegd in de Nota Ruimte (2005). Hierin beschrijft de Rijksoverheid haar plannen om de achteruitgang in oppervlakte en kwaliteit van de Nederlandse natuur tegen te gaan. Het Rijk wees daarvoor kerngebieden en ecologische verbindingszones aan. Samen met toekomstige natuurontwikkelingsprojecten en soortbeschermingsplannen moet de Nota Ruimte de toekomst van de Nederlandse natuur in kwaliteit, kwantiteit en verscheidenheid (biodiversiteit) veiligstellen. De provincies werkten al in de jaren ‘90 dit beleid uit; zo ontstond er een stelsel van kerngebieden, gebieden waar natuur (her)ontwikkeld gaat worden, alsmede de verbindingszones (ecologische verbindingszones, e.v.z.’s) hiertussen: de Ecologische Hoofdstructuur. Door aankoop van de gekozen gebieden, juiste inrichting en goed beheer ontstaat hierdoor een samenhangend stelsel. Dit stelsel van hoogwaardige, voor Nederland typische natuurgebieden herbergt duurzame levensvatbare populaties van karakteristieke planten en diersoorten.
De EHS is door de Provincie Overijssel in het streekplan verankerd. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt op hoofdlijnen plaats door toepassing van een afwegingskader, het zogenoemde “nee, tenzij-beginsel”, die beschreven staat in de Nota Ruimte. Hierin staat een aantal voorwaarden beschreven waaraan voldaan dient te worden alvorens een ingreep, die schade aan de waarden toe kan brengen, de goedkeuring van het bevoegde gezag (provincie) kan krijgen. De voorwaarden zijn verder uitgewerkt in de Spelregels EHS (opgesteld door het Ministerie van VROM, LNV en de provincies).

2.4 WET AMMONIAK EN VEEHOUDERIJ (WAV)

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) is in mei 2002 in werking getreden. Met deze wet worden natuurgebieden die gevoelig zijn voor verzuring (de zogenoemde kwetsbare gebieden) beschermd tegen de uitstoot van ammoniak door veehouderijen. De wet is er in hoofdzaken op gericht om oprichting / uitbreiding / wijziging van veehouderijen tegen te gaan, indien de stallen van het bedrijf geheel of gedeeltelijk zijn gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 m rondom het kwetsbare gebied. Artikel 7 van de Wet ammoniak en veehouderij geeft overigens aan dat uitbreiding / wijziging van een veehouderij binnen de zone van 250 m is toegestaan, mits de vergunde ammoniakemissie niet wordt overschreden.

Op 1 mei 2007 is de wijziging van de Wav in werking getreden. De wijziging heeft tot gevolg dat de regels van de Wav alleen nog gelden voor de zeer kwetsbare gebieden, dus niet langer voor de kwetsbare gebieden. De Wav bepaalt dat Provinciale Staten deze zeer kwetsbare gebieden aanwijzen. De aanwijzing vindt plaats op basis van de criteria die in de Wav zijn opgenomen.

De provincie Overijssel heeft in februari 2004 gebieden vastgesteld die in het kader van de Wav als zeer kwetsbaar worden aangemerkt. Een groot deel van het bosgebied in de gemeente behoort tot deze kwetsbare gebieden. In februari 2008 hebben de ministers van LNV en VROM de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden in Overijssel goedgekeurd. Daarmee is de aanwijzing van deze gebieden door Provinciale Staten van 14 november 2007 definitief geworden.
Op onderstaande afbeelding zijn de Wav gebieden, het extensiveringsgebied en de landbouwontwikkelingsgebieden aangegeven. Op de afbeelding is te zien dat de Wav gebieden in zijn geheel in het extensiveringsgebied vallen, maar dat niet om alle Wav gebieden een bufferzone is opgenomen. In die gevallen grenzen de Wav gebieden direct aan het verwevingsgebied.

Figuur b.3

Ligging van de Wav gebieden nabij het plangebied.

De afstand tussen het plangebied en het WAV gebied is ruim 600 meter.

Rode cirkel: plangebied.

Bron: provincie Overijssel.

2.5 FLORA- EN FAUNAWET

De Flora- en faunawet (2003) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

VRIJSTELLINGEN EN ONTHEFFINGEN

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van LNV goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het “Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten”. Dit besluit heeft de status van een AMvB.

Tabel 2.2
Beschermingscategorieën AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10
Tabel 2	Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen).
Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van de AMvB Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden indien sprake is van wettelijk belang (voor tabel 3 soorten geldt het wettelijk belang uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, voor Bijlage IV soorten geldt het wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn).

Vogels

Voor vogels geldt een afwijkend beschermingsregime. Een ontheffing is alleen toegestaan wanneer:

§ er geen andere bevredigende oplossing is;
§ er tevens sprake is van één van de volgende belangen
  - bescherming van flora en fauna;
  - veiligheid van luchtverkeer;
  - volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde "vaste rust- of verblijfsplaats". Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de "aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten" (Ministerie van LNV, 2009).

ALGEMENE ZORGPLICHT

Ten opzichte van eerdere wetgeving voor soortbescherming is nieuw dat alle dieren en planten door de Flora- en faunawet een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van "basisbescherming" opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet.
Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

Voor een overzicht van het (overige) provinciaal en gemeentelijk beleid verwijzen wij naar het Voorontwerp bestemmingsplan[1]. Deze is te vinden op:
http://www.ommen.nl/index.php?simaction=content&mediumid=4&pagid=1303&rubriek_id=2440&fontsize=12&stukid=17612

Of via www.ommen.nl -> inwoner-> ruimtelijke plannen -> Paardenhouderij annex manege Hellendoornseweg, Lemele -> voorontwerp bestemmingsplan.

[1] Bestemmingsplan partiële herziening buitengebied (paardenhouderij annex manege, Hellendoornseweg Lemele). Witpaard, september 2009, B01033.175302.

HOOFDSTUK 3 Voornemen

De gemeente Ommen wil haar medewerking verlenen aan de realisatie van een paardenhouderij annex manege aan de Hellendoornseweg op de percelen kadastraal bekend onder R297 en R303. Het plan betreft de bouw van de paardenhouderij annex manege met bedrijfswoning. Het gaat om een verplaatsing van een bedrijf dat nu gelegen is op de Bulemansteeg. De bedrijfsvoering van het bedrijf wordt gewijzigd van melkveehouderij naar een paardenhouderij annex manege.
Het bedrijf met de genoemde dieraantallen (zie 2.2) aan de Bulemansteeg verdwijnt en maakt plaats voor uitbreiding van de voetbalvereniging en de begraafplaats. De gronden komen in eigendom van de gemeente Ommen. De realisatie van de paardenhouderij annex manege is onlosmakelijk gekoppeld aan het opheffen van het bedrijf aan de Bulemansteeg inclusief de genoemde dieraantallen.

De percelen aan de Hellendoornseweg waar de paardenhouderij annex manege is beoogd, ligt in het buitengebied van de gemeente Ommen, ten zuidoosten van de kern Lemele. De percelen zijn gelegen tussen de wegen Glinthaar en Hellendoornseweg.

Afbeelding 3.5

Ligging van het her te bestemmen perceel op de nieuwe locatie (=plangebied van deze mer-studie).

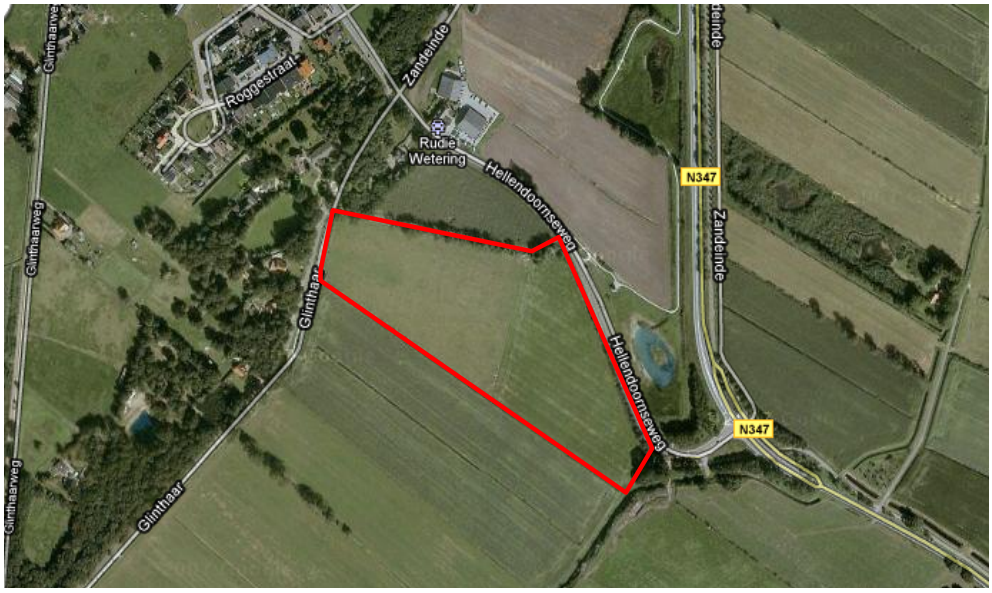

Het plan is om op het noordelijk gelegen perceel (met kadastrale aanduiding R297) een paardenhouderij annex manege te vestigen met bedrijfswoning, bijgebouw, tredmolen, parkeerplaatsen, buitenbak en mestplaat. Het bijgebouw biedt plaats aan 25 paardenboxen. Op het zuidelijk gelegen perceel zal maïs worden verbouwd.
In Afbeelding 3.6 is de beoogde bestemming van de nieuwe locatie te zien, waarbij het perceel met aanduiding A-PH het bouwblok betreft.

Afbeelding 3.6

Nieuwe situatie.
Bron: herziening bestemmingsplan, Witpaard, 2009.

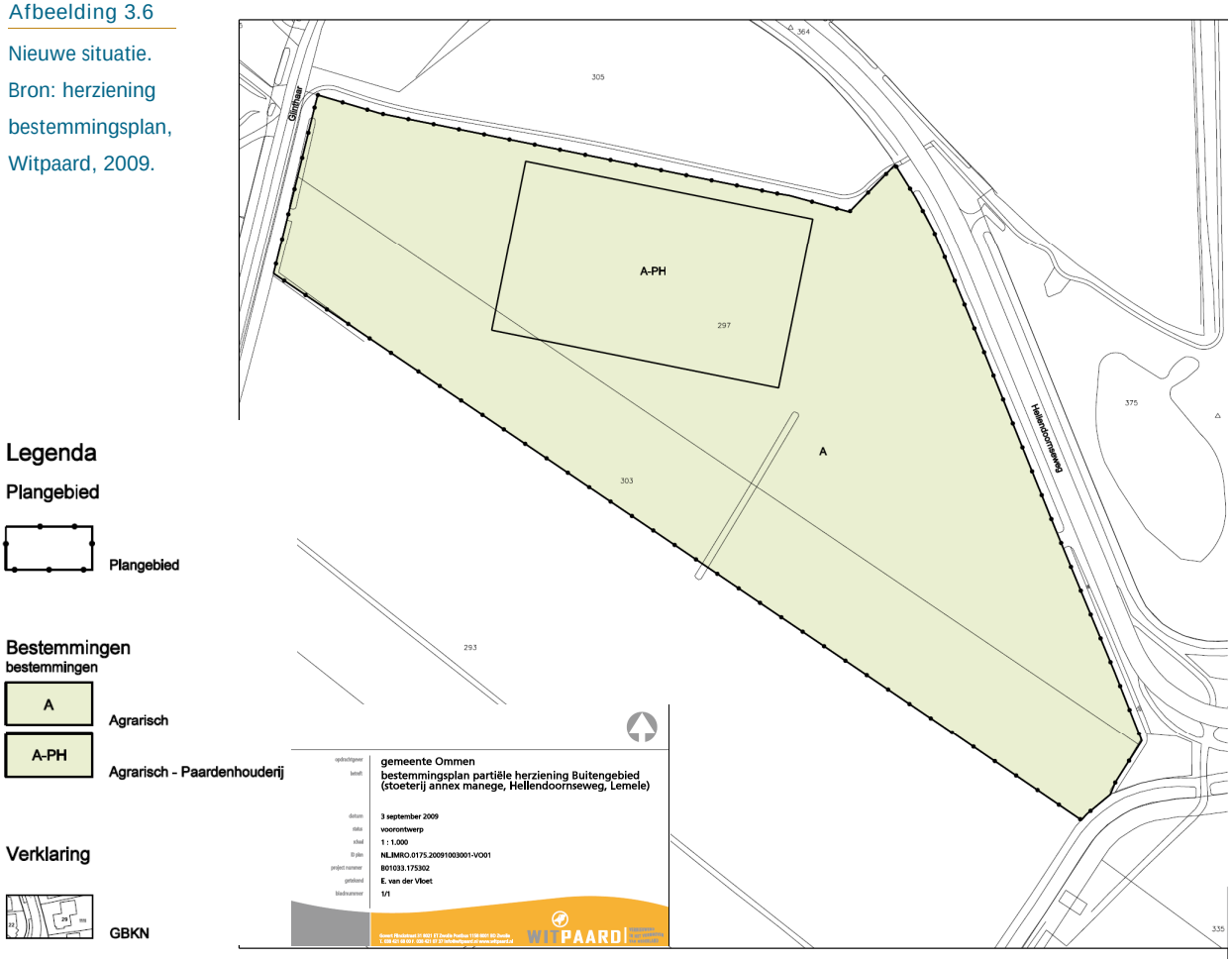

HOOFDSTUK 4 Toetsing natuuraspecten

4.1 INLEIDING

Welke milieueffecten te verwachten zijn, is beoordeeld in de vooronderzoeken die zijn uitgevoerd ten behoeve van het Voorontwerp Bestemmingsplan. Hieruit is gebleken dat voor alle milieuaspecten negatieve effecten uit te sluiten zijn, behalve voor het onderdeel natuur.
In dit hoofdstuk is voor de verschillende beoordelingscriteria van het aspect natuur aangegeven of negatieve effecten te verwachten zijn. De effectbeschrijving van de overige milieuaspecten is verkort opgenomen in bijlage 1. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen wij naar het voorontwerp bestemmingsplan.

4.2 NATUUR

4.2.1 RESULTATEN QUICK SCAN EN VERSLECHTERINGSTOETS

In de quick scan ecologie paardenhouderij annex manege Lemele (Witpaard 2009, B01033.175302 bijlage 4) zijn de ontwikkelingen betreffende de realisatie van de manege getoetst aan de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en het beleidskader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarnaast is er door RBOI een Verslechterings- en verstoringstoets opgesteld (RBOI, oktober 2009; project 015.14833.00).Uit deze rapportages kunnen de onderstaande conclusies worden getrokken ten aanzien van soortenbescherming en gebiedenbescherming:

Effecten soortenbescherming: Flora- en faunawet
Bij uitvoering van het plan worden mogelijk verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Dit kan voorkomen worden door de maatregelen zoals genoemd in het ecologisch protocol (paragraaf 3.4.1, Quick scan ecologie, ARCADIS 2009) strikt op te volgen. Het onderdeel Flora- en faunawet wordt in het Plan-MER dan ook niet verder uitgewerkt.
Het aanvragen van ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk indien de initiatiefnemer onderstaande maatregelen opvolgt.

- Schade aan broedvogels dient altijd te worden voorkomen. De werkzaamheden dienen minimaal buiten het broedseizoen van vogels (dus vóór half maart en na half juli) te worden gestart. Deze periode is een indicatie. Sommige soorten broeden ook buiten deze periode. Er kan alleen onder voorwaarden - mits er geen broedvogels worden verstoord - in het broedseizoen worden doorgewerkt.

- Als gewerkt moet worden tijdens het broedseizoen, maak het plangebied dan vooraf ongeschikt voor alle soorten broedvogels. Plaats stokken met zwarte plastic zakken om broeden van pioniers tegen te gaan.
- Bij grondwerkzaamheden wordt er één kant op gewerkt, om het voor dieren mogelijk te maken de werkzaamheden te ontvluchten. Daarnaast worden deze werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd.
- Het aantal werkpaden en de breedte van de paden wordt zo beperkt mogelijk gehouden, opdat zo min mogelijk holen en dieren vernield worden. Terreindelen die gehandhaafd blijven, worden zoveel mogelijk met rust gelaten.
- Er vinden geen werkzaamheden plaats aan houtwallen. Dit om te voorkomen dat de daar aanwezige diersoorten verstoord worden.
- Verstoring van vleermuizen kan vermeden worden door geen werkzaamheden uit te voeren na zonsondergang en voor zonsopgang. Verlichting dient zo beperkt mogelijk gehouden te worden.
- Verlichting van de manege mag niet uitstralen naar de omgeving. Dit om te voorkomen dat vleermuizen negatieve gevolgen ondervinden.
- Er vinden geen werkzaamheden plaats aan watergangen en poelen. Deze moeten onaangetast blijven in verband met het mogelijke voorkomen van beschermde amfibieën. De waterkwaliteit van de watergangen en poelen in en in de omgeving van het gebied moet onveranderd blijven. Dit om te voorkomen dat voorplantings- en leefgebied van soorten wordt aangetast.
- De werkzaamheden moeten plaatsvinden buiten het overwinteringsseizoen van de rugstreeppad. Deze periode loopt van oktober tot en met eind maart. Alvorens de werkzaamheden beginnen zal een amfibiewerende strip worden geplaatst langs het gehele plangebied. Hierdoor kan de rugstreeppad het gebied niet betreden en wordt schade aan de soort voorkomen;
- Vanuit de algemene zorgplicht dient tijdens de werkzaamheden continu te worden gelet op aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood of verwond c.q. (bij planten) onnodige aangetast worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, worden passende maatregelen genomen of er wordt naar een andere oplossing gezocht.

Effecten gebiedenbescherming: Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt weliswaar nabij de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS), maar er vindt geen fysieke aantasting van de PEHS plaats. Uit overleg met het Groenloket Provincie Overijssel (Kristianne van der Put) blijkt dat hierdoor geen toetsing nodig is. Voor de volledigheid worden de effecten van de gewijzigde stikstofdepositie op de PEHS in het onderstaande toch in beeld gebracht in dit plan-MER.

Effecten gebiedenbescherming: Natuurbeschermingswet

Nabij de planlocatie is het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied gelegen. De afstand tot dit gebied bedraagt 700 meter. In het kader van het voorontwerp bestemmingsplan is beoordeeld of mogelijk negatieve effecten op het Natura 2000-gebied aan de orde zijn als gevolg van een toename van stikstofdepositie. Overige negatieve effecten op het Natura 2000-gebied worden niet verwacht(Quick scan ecologie, Witpaard, 2009).

In de daarop volgende verslechterings- en verstoringtoets (RBOI, oktober 2009; project 015.14833.00) kwam naar voren dat het bedrijf op de nieuwe locatie aanzienlijk minder stikstofdepositie veroorzaakt.

In het kader van de Passende Beoordeling zal de grootte en de exacte locaties van de depositie in de huidige en geplande situatie nader gespecificeerd worden.

Afbeelding 4.7

Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Regge-gebied (geel). Planlocatie is aangegeven in rood. Gebiedendatabase Ministerie van LNV.

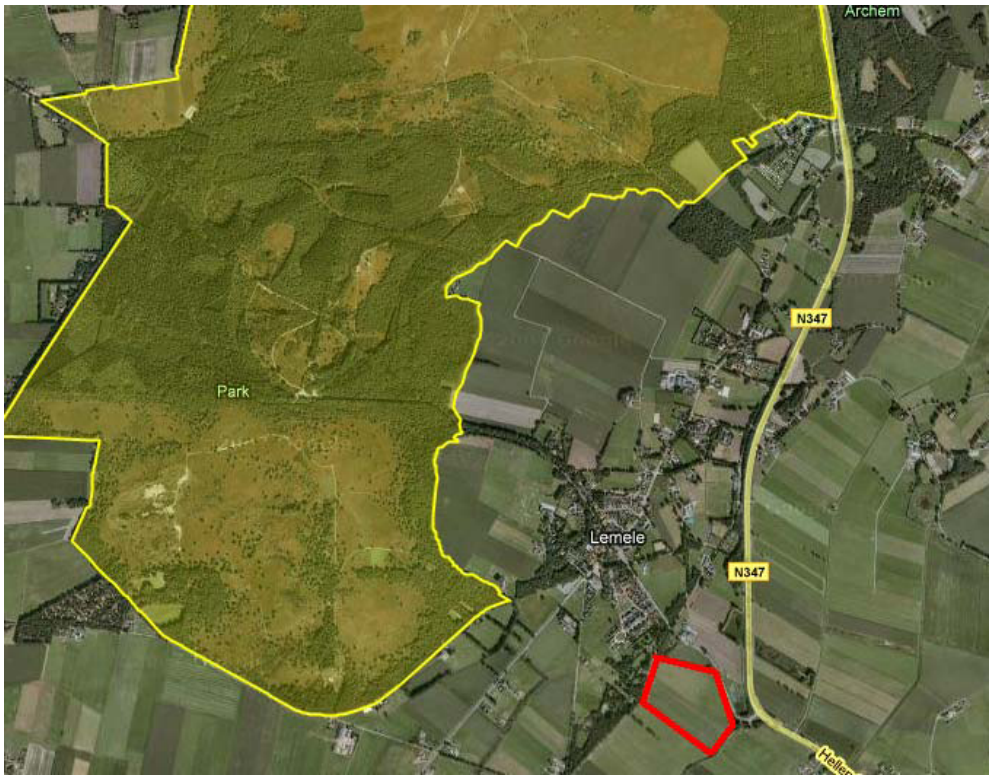

4.2.2 TOETSING ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

In deze paragraaf worden de te verwachten effecten (zowel positief als negatief) op de Ecologische Hoofdstructuur als gevolg van de ontwikkeling van de paardenhouderij annex manege te Lemele beschreven.
De ingreep vindt plaats buiten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (zie Afbeelding 2.4). De afstand tot de PEHS is aan de westzijde circa 650 meter. Aan de oostzijde ligt aan de overkant van de Hellendoornseweg een PEHS gebied: een poel met grasland. Dit gebied grenst ook aan de N347 waardoor er in de huidige situatie al sprake is van verstoring door licht en geluid. Bij uitvoering van het project zal daarom ook geen sprake zijn van additionele negatieve effecten van geluid of licht. Omdat geen veranderingen optreden in de waterhuishouding zijn effecten als gevolg hiervan ook uitgesloten.

Voor ammoniakdepositie gevoelige gebieden (Wav-gebieden)
Op circa 650 meter afstand, ten westen van het plangebied ligt een Wav-gebied (zie ook 2.4). Dit gebied is gevoelig voor verzuring door de uitstoot van ammoniak door veehouderijen. Omdat de afstand tot het Wav-gebied groter is dan 250 meter zijn er geen beperkingen vanuit deze wet. Daarnaast blijkt uit de stikstofdepositie berekeningen voor het Natura 2000-gebied (zie volgende paragraaf) dat de stikstofdepositie op de Archemer- en Lemelerberg afneemt als gevolg van het project (zie ook Afbeelding 4.8 en Afbeelding 4.9). Hierdoor zijn negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op kwetsbare EHS-gebieden uitgesloten.

4.2.3 TOETSING NB-WET; EEN PASSENDE BEOORDELING

In deze paragraaf worden de te verwachten effecten (zowel positief als negatief) op het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied als gevolg van de ontwikkeling van de paardenhouderij annex manege te Lemele beschreven.
Zoals in paragraaf 4.2.1 is toegelicht, richt de effectbeoordeling zich enkel op de effecten als gevolg van stikstofdepositie. Voor uitleg van de wettelijke noodzaak van een Passende Beoordeling wordt verwezen naar paragraaf 2.1.

Onderzoek stikstofdepositie
Het onderzoek richt zich op de volgende vragen:

1. Zijn soorten en habitats waarvoor het gebied is aangewezen als Natura 2000-gebied in de nabijheid van het plangebied aanwezig?
2. Welke invloeden heeft de wijziging in stikstofdepositie als gevolg van de ontwikkelingen op deze beschermde waarden:
    a. Zijn de voorkomende soorten en/of habitats gevoelig voor deze veranderingen?
    b. Op welke plaatsen en in welke mate worden gevoelige soorten en habitats aangetast?
    c. Op welke plaatsen en in welke mate worden ontstaan betere condities voor habitats en soorten?
3. Kan het plan worden uitgevoerd zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Regge?

Instandhoudingsdoelstellingen en gevoeligheden Vecht- Beneden-Reggegebied
De instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied zijn opgenomen in Tabel 4.3. Eveneens is aangegeven welke kritische depositiewaarde elk habitattype heeft.

VERZURING EN/OF VERMESTING DOOR STIKSTOFDEPOSITIE

Ammoniak en stikstofoxiden zijn stikstofverbindingen. Stikstof werkt in de bodem zowel vermestend als verzurend. Stikstof en ook ammoniak komen van nature in bodems en vegetaties voor, maar voornamelijk in lage concentraties.
De belangrijkste bronnen van stikstofdepositie zijn industrie, verkeer en landbouw.
Boven een bepaalde concentratie kunnen ecologische problemen ontstaan. De kritische depositiewaarde is de internationaal door deskundigen vastgestelde ondergrens waarboven negatieve effecten mogelijk zijn. De kritische depositiewaarde verschilt per habitattype. Of die negatieve effecten optreden is afhankelijk van de verschillende factoren. Beneden de kritische depositiewaarde kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.
Vooral (veelal soortenrijke) kruidenvegetaties met plantensoorten die langzaam groeien en klein en laag blijven en die zijn aangepast aan een situatie van permanent ‘voedselgebrek’ zijn kwetsbaar. Door de stikstofdepositie verrijkt de voedselsituatie ('vermesting') en kunnen grotere, sneller groeiende en meer concurrentiekrachtige planten de soortenrijke vegetaties overwoekeren (‘verruiging’). Door de verzurende werking van stikstofdepositie veranderen bodem en water chemisch van karakter waardoor soorten en habitats van basische, neutrale en zwak zure omstandigheden verdwijnen. De oorspronkelijk aanwezige planten worden daarbij vrijwel geheel verdrongen en/of verdwijnen en er ontstaat dus een ander vegetatietype.

In hoeverre effecten en in welke mate door stikstofdepositie optreden is afhankelijk van lokale factoren als hydrologische conditie, fosforgehalten, zuurgraad en het gevoerde beheer. Ondanks een overschrijding van de kritische depositiewaarde kunnen negatieve effecten uitblijven.

Tabel 4.3

Gevoeligheid van habitats en soorten voor verzuring en vermesting.

=: behoudsdoelstelling

>: verbeter doelstelling

Legenda:

🟥 zeer gevoelig

🟧 gevoelig

🟩 niet gevoelig

...: Onbekend

*: prioritair habitat

Bron: Effectenindicator Ministerie van LNV. Kritische depositiewaarde afkomstig uit Van Dobben, 2008.

Habitattype	Doel opper-vlakte	Doel kwaliteit	Kritische depositie waarde stikstof (mol / ha / jr)	Gevoeligheid Verzuring	Gevoeligheid Vermesting
H2310 Stuifzanden met struikhei	>	>	1100	🟩	🟥
H2330 Zandverstuivingen	>	>	740	🟩	🟥
H3160 Zure vennen	=	>	410	🟩	🟧
H4010_A Vochtige heiden	=	>	1300	🟩	🟥
H4030 Droge heiden	>	>	1100	🟩	🟥
H5130 Jeneverbesstruwelen	=	>	2180	🟧	🟧
H6120 Stroomdalgraslanden	>	>	1250	🟥	🟧
H6230 Heischrale graslanden	=	>	830	...	🟧
H6430_A Ruigten en zomen	=	=	1100	🟥	🟩
H7140_A Overgangs- en trilvenen	=	=	1200	🟧	🟧
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	=	=	1600	🟧	🟧
H9190 Oude eikenbossen	>	>	1100	🟩	🟩
H91E0_C Vochtige alluviale bossen	>	>	1860	🟧	🟧

Er komen geen habitatrichtlijnsoorten voor in het invloedsgebied, deze zijn daarom ook niet in een tabel gepresenteerd. De licht-gedrukte habitattypen komen eveneens niet voor in het invloedsgebied

Natura 2000 waarden Vecht- Beneden-Reggegebied

Het Natura 2000-gebied omvat het bos- en natuurgebied van de Lemeler- en Archemerberg, de Eerder Hooilanden, het Eerder Achterbroek, het bos- en natuurgebied ten zuidoosten van Ommen en delen van de uiterwaarden langs de Vecht van Arriën tot Beerze. De buitengrens wordt gevormd door de overgang van het natuurgebied naar de omringende cultuurgronden. De invloedssfeer van dit project is beperkt tot de Lemeler- en Archemerberg met Park 1813, (tezamen 863 ha), met droge bossen, heide en stuifzand. Op het stuwwallencomplex komen vooral droge heiden voor en naaldhout aanplanten. Ook is loofbos aanwezig, vooral Eiken-Berkenbos. Door de hoge ligging van het stuwwallencomplex komen zeer droge condities voor. In combinatie met het van nature voedselarme substraat (leemarm zand) en begrazing zijn in het verleden op grote schaal droge heiden ontstaan.

Binnen de invloedssfeer van het project liggen de volgende habitattypen:

- H2310 Stuifzanden met struikhei
- H2330 Zandverstuivingen
- H4010_A Vochtige heiden
- H4030 Droge heiden
- H5130 Jeneverbesstruwelen
- H6230 Heischrale graslanden
- H9190 Oude eikenbossen

Met de invloedssfeer wordt het gebied bedoeld waar in de huidige of de toekomstige situatie meer dan 0,5 mol stikstofdepositie als gevolg van het huidige of toekomstige bedrijf plaatsvindt. Er komen binnen de invloedssfeer geen habitatrichtlijnsoorten voor.

Werkwijze en resultaten

Met behulp van Agro-Stacks zijn berekeningen uitgevoerd van de ammoniakdepositie van zowel het bestaande bedrijf, de nieuwvestiging als het verschil daartussen .

De achtergronddepositie op het gebied was in:

§ 2005: 2510 mol N / ha / jr;

§ 2006: 2610 mol N / ha / jr;

§ 2007: 2460 mol N / ha / jr.

Hieruit kan opgemaakt worden dat de achtergronddepositie veel hoger is dan de kritische depositiewaarden voor de aanwezige habitattypen. Het meest gevoelige habitattype is hier H2330, zandverstuivingen met een kritische depositiewaarde van 740 mol N / ha / jr.

Uit de berekeningen blijkt dat de netto stikstofdepositie als gevolg van de verplaatsing van het bedrijf afneemt. Dit komt doordat het aantal dieren verminderd en de ligging veranderd; het bedrijf komt verder van gevoelige gebieden af te liggen. Op onderstaande kaarten is dit in beeld gebracht.

Afbeelding 4.8

Stikstofdepositie huidige situatie.

Legenda

- bestaand veehouderijbedrijf
- locatie nieuwe manege

contouren depositie van stikstof (mol/ha.jr)

0,1	3
0,2	4
0,3	5
0,4	6
0,5	7
1	8
2	10

habitattypen Vecht- en Beneden Regge zuidwestelijk deel

- H2310 - Stuifzandheide met struikhei
- H2310, H4030 - Stuifzandheide met struikhei of droge heiden
- H2330 - Zandverstuivingen
- H4010_A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)
- H5130 - Jeneverbesstruwelen
- H6230 - Heischrale graslanden
- H9190 - Oude eikenbossen
- geen habitattype

Natura 2000 gebied Vecht en Beneden Regge

zeer kwetsbaar gebied Wav voor zover niet gelegen in Natura 2000

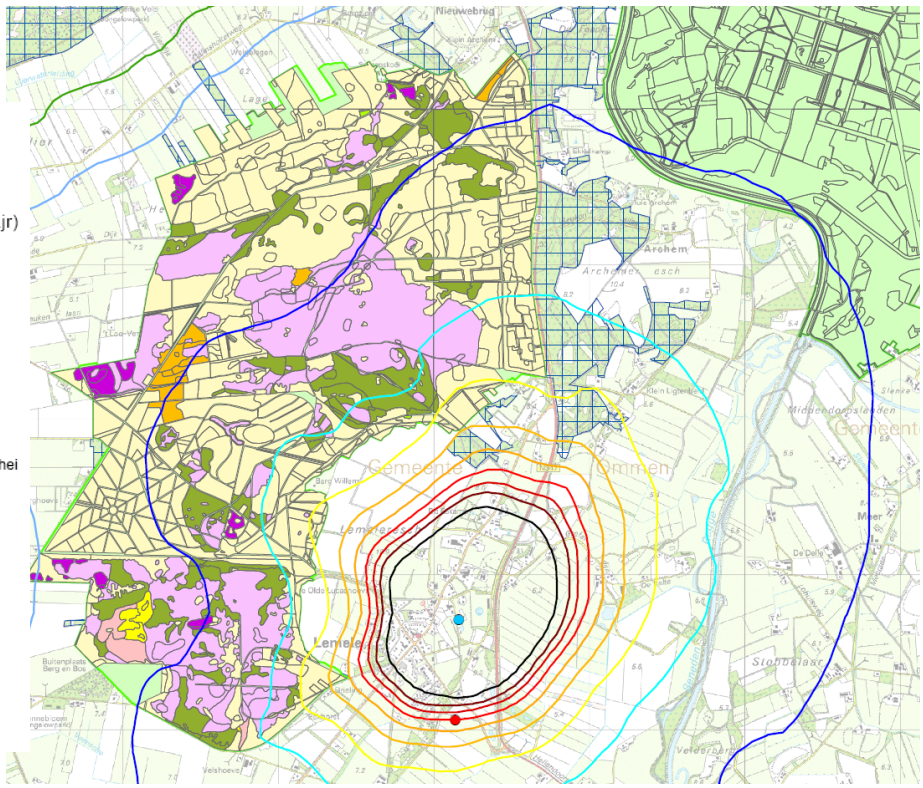

Afbeelding 4.9

Stikstofdepositie nieuwe situatie.
Legenda gelijk aan bovenstaande afbeelding.

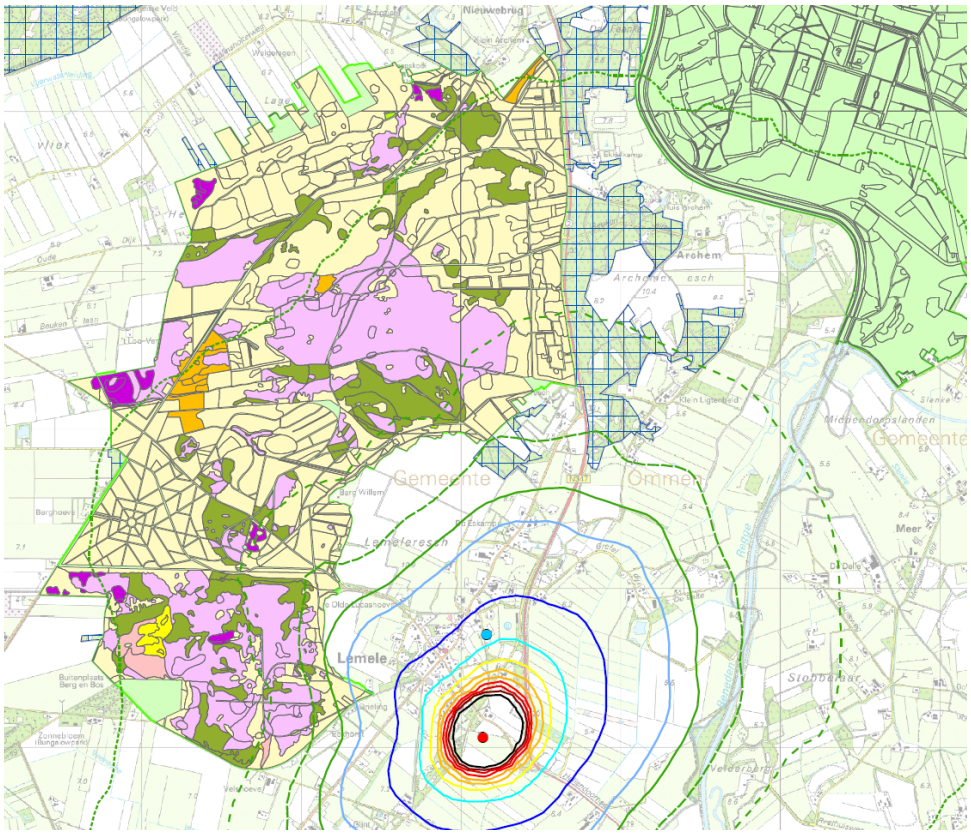

In onderstaande tabel is opgenomen wat de minimale, maximale en gemiddelde depositie op de verschillende habitattypen is in de huidige en in de plansituatie.

Tabel 4.4

Resultaten modelberekeningen stikstofdepositie per habitattype.

	minimale depositie mol N/ha/jr		maximale depositie mol N/ha/jr		gemiddelde depositie mol N/ha/jr	
habitattype	HS	plan	HS	plan	HS	plan
H2310 & H4030 Stuifzanden met struikhei en droge heiden	0,58	0,08	3,51	0,43	1,38	0,16
H2310 Stuifzanden met struikhei	0,67	0,09	0,94	0,13	0,83	0,12
H2330 Zandverstuivingen	0,72	0,12	0,92	0,14	0,85	0,13
H4010_A Vochtige heiden	0,57	0,07	1,01	0,15	0,72	0,10
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,65	0,07	2,85	0,36	1,34	0,16
H9190 Oude eikenbossen	0,86	0,10	1,16	0,13	1,00	0,11

Effectbeschrijving en beoordeling

Per habitattype wordt beschreven welke effect optreedt en hoe dit effect beoordeeld wordt in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

H2310 & H4030 Stuifzanden met struikhei en droge heiden

De habitattypen zijn floristisch gelijk maar worden onderscheiden door het bodemtype. In deze effectbeschrijving en beoordeling worden ze gezamenlijk beschreven. De kritische depositiewaarde voor deze habitattypen is 1100 mol N/ha/jr; voor beide geldt een verbeterdoelstelling voor zowel oppervlakte als kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op deze habitattypen in de toekomstige situatie afneemt. De afname is behoorlijk; de maximale depositie gaat van 3,51 mol naar 0,43 mol N/ha/jr.

Het project zorgt hierdoor voor een afname van de stikstofdepositie en draagt hierdoor bij aan de verbetering van de kwaliteit van de habitattypen. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

H2330 Zandverstuivingen
De kritische depositiewaarde voor dit habitattypen is 740 mol N/ha/jr; en er geldt een verbeterdoelstelling voor zowel oppervlakte als kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op deze habitattypen in de toekomstige situatie afneemt. De maximale depositie gaat van 0,92 mol naar 0,14 mol N/ha/jr. Het project zorgt hierdoor voor een afname van de stikstofdepositie en draagt hierdoor bij aan de verbetering van de kwaliteit van het habitattype. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

H4010_A Vochtige heiden
De kritische depositiewaarde voor dit habitattypen is 1300 mol N/ha/jr; en er geldt een behoudsdoelstelling voor de oppervlakte een verbeterdoelstelling voor de kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op deze habitattypen in de toekomstige situatie afneemt. De maximale depositie gaat van 1,01mol naar 0,15 mol N/ha/jr. Het project zorgt hierdoor voor een afname van de stikstofdepositie en draagt hierdoor bij aan de verbetering van de kwaliteit van het habitattype. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

H5130 Jeneverbesstruwelen
De kritische depositiewaarde voor dit habitattypen is 2180 mol N/ha/jr, en er geldt een behoudsdoelstelling voor de oppervlakte een verbeterdoelstelling voor de kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op deze habitattypen in de toekomstige situatie afneemt. De maximale depositie gaat van 2,85 mol naar 0,36 mol N/ha/jr. Het project zorgt hierdoor voor een afname van de stikstofdepositie en draagt hierdoor bij aan de verbetering van de kwaliteit van het habitattype. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

H6230 Heischrale graslanden
De kritische depositiewaarde voor dit habitattypen is 830 mol N/ha/jr, en er geldt een behoudsdoelstelling voor de oppervlakte een verbeterdoelstelling voor de kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Omdat de oppervlakte heischraal grasland zeer miniem is binnen het invloedsgebied is deze niet meegenomen in de tabel. Uit de afbeeldingen met contouren blijkt wel dat er ook bij dit habitattype sprake is van een afname van stikstofdepositie bij verplaatsing van de veehouderij. Hierdoor draagt het project bij aan de verbetering van de kwaliteit van het habitattype. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

H9190 Oude eikenbossen
De kritische depositiewaarde voor dit habitattypen is 1100 mol N/ha/jr, en er geldt een verbeterdoelstelling voor zowel oppervlakte als kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op deze habitattypen in de toekomstige situatie afneemt.

De maximale depositie gaat van 1,16 mol naar 0,13 mol N/ha/jr. Het project zorgt hierdoor voor een afname van de stikstofdepositie en draagt hierdoor bij aan de verbetering van de kwaliteit van het habitattype. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

Uit de berekeningen blijkt dat in de toekomstige situatie de stikstofdepositie ter plaatse van alle gevoelige habitattypen als gevolg van het project vermindert. Het project draagt hierdoor bij aan de kwaliteit van de aanwezige habitattypen. Negatieve effecten door stikstofdepositie zijn hierdoor uitgesloten. Uit de eerdere toetsingen waren overige effecten eveneens uitgesloten (Quick scan ecologie, ARCADIS 2009 & RBOI, oktober 2009; project 015.14833.00).

CONCLUDEREND LEIDT HET PROJECT NIET TOT (SIGNIFICANT) NEGATIEVE EFFECTEN OP NATURA 2000-GEBIED VECHT- EN BENEDEN-REGGE. HIERDOOR VOLDOET HET PROJECT AAN DE NATUURBESCHERMINGSWET.

4.3 LEEMTEN IN KENNIS

Er zijn geen leemtes in kennis geconstateerd die de besluitvorming over dit voornemen kunnen beïnvloeden.

HOOFDSTUK 5 Conclusie

In dit plan-MER zijn de effecten van de vestiging van een manege annex paardenhouderij aan de Hellendoornsweg te Lemele onderzocht. Hierbij is hoofdzakelijk ingegaan op het aspect natuur, vanwege de mogelijke toename in stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Regge-gebied.

Uit de stikstofdepositie berekeningen blijkt, dat de stikstofdepositie op gevoelige habitattypen en op EHS en Wav gebied als gevolg van het project afneemt. Hierdoor zijn negatieve effecten op het Natura 2000-gebied uitgesloten en voldoet het project aan de Natuurbeschermingswet. Daarnaast zijn effecten op EHS en Wav-gebied uitgesloten.
De Flora- en faunawet stelt wel voorwaarden aan de uitvoering van het project. Deze voorwaarden zijn opgenomen in 4.2.1.

Uit de overige vooronderzoeken die zijn uitgevoerd in het kader van het Voorontwerp Bestemmingsplan is gebleken dat voor de overige aspecten geen nadelige effecten verwacht worden.
Voor de aspecten water en landschap is het eveneens noodzakelijk maatregelen in acht te nemen om negatieve effecten te voorkomen. In onderstaand schema zijn de conclusies verkort weergegeven. In bijlage 1 is een uitgebreidere beschrijving opgenomen van de conclusies uit het Voorontwerp Bestemmingsplan.

Tabel 5.5
Overzicht conclusies plan-MER.

Aspect	Beoordeling
Bodem	Geen effecten
Water	Geen effecten, mits aan voorwaarden wordt voldaan[1]
Geluid	Geen effecten
Lucht	Geen effecten
Geur	Geen effecten
Natuur	Geen effecten, mits aan voorwaarden wordt voldaan[2]
Archeologie	Geen effecten
Landschap	Geen effecten, mits aan voorwaarden wordt voldaan[1]
Externe veiligheid	Geen effecten

[1] = zie bijlage 1 en Voorontwerp Bestemmingsplan
[2] = zie paragraaf 4.2.1, bijlage 1 of Voorontwerp Bestemmingsplan

HOOFDSTUK 6 Literatuur

§ Bestemmingsplan partiële herziening buitengebied (paardenhouderij annex manege, Hellendoornseweg Lemele). Witpaard, september 2009, B01033.175302.

§ Provincie Overijssel: concept beheerplan Natura 2000-gebied Vecht- Beneden-Regge.

§ www.minlnv.nl: informatie over Natura 2000-gebied Vecht- Beneden-Regge.

§ www.overijsssel.nl: informatie over EHS en Wav gebieden.

§ Van Dobben en Van Hinsberg (2008): Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden, Alterra-rapport 1645, Wageningen.

BIJLAGE 1 Korte samenvatting overige milieuaspecten (overgenomen uit voorontwerp bestemmingsplan)

Voor de volledige teksten wordt verwezen naar het voorontwerp bestemmingsplan

Bodem

Voor het perceel waar de initiatiefnemer de paardenhouderij annex manege wil bouwen is in juli 2009 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd naar eventuele aanwezigheid van verontreiniging van grond en grondwater. De conclusies zijn als volgt:

- De bovengrond op het perceel is plaatselijk licht verontreinigd met PAK. In de ondergrond is geen verontreiniging in de bodem vastgesteld.
- Op het terrein is in het grondwater een lichte verontreiniging met nikkel en zink vastgesteld.

Volgens de wet bodembescherming is het niet noodzakelijk om naar aanleiding van deze onderzoeksresultaten van de grond en het grondwater een nader onderzoek te verrichten. De milieuhygiënische bodemkwaliteit op de locatie vormt dan ook geen belemmering voor de voorgenomen nieuwbouw. Het aspect bodem zal dan ook niet verder uitgelicht worden in het MER.

In de Bodemonderzoeksrapport (ARCADIS 2009, kenmerk B01033/OF9/002/175302/jbp) is het volledige bodemonderzoek opgenomen.

Water

Onderdeel van "Waterbeheer 21e eeuw" is de invoering van de watertoets. De watertoets moet ervoor zorgen dat alle wateraspecten expliciet worden betrokken bij alle waterhuishoudkundige relevante ruimtelijke plannen en besluiten van het rijk, provincies en gemeenten. In 2003 is de watertoets verankerd in het Besluit op de ruimtelijke ordening. Het is verplicht om een waterparagraaf op te nemen in de toelichting van ruimtelijke plannen. De waterparagraaf moet de manier beschrijven waarop het plan rekening houdt met de waterhuishouding. Het Waterschap Regge en Dinkel heeft aangegeven dat bij onderhavig initiatief de volgende wateraspecten van belang zijn:

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit mag door de ontwikkeling van het gebied niet nadelig beïnvloed worden (schoon houden wat schoon is).

Afvoer van hemelwater en afvalwater

Schoon hemelwater moet volledig worden gescheiden van afvalwater. Aandachtspunt bij dit aspect vormt de erfverharding. Het afstromende hemelwater van dit oppervlak mag uit waterkwaliteitsoverwegingen niet rechtstreeks op het oppervlaktewater worden geloosd, omdat dit water te veel verontreinigingen bevat. Er zijn mogelijkheden om dit water bijvoorbeeld via een bodempassage (wadi) te lozen op het oppervlaktewater.

Geen afwenteling van het waterbezwaar

Een voorziening dient getroffen te worden om het afstromende hemelwater van de verharde oppervlakken (daken en (erf)verhardingen) te bergen.

Voorkomen van wateroverlast
Het waterschap adviseert om een bouwpeil van minimaal 6,0 m + N.A.P. aan te houden om te voldoen aan een beschermingsniveau tegen wateroverlast van tenminste 1/100 jaar.

Voorkomen grondwateroverlast en verdroging
Om te kunnen bouwen is een bepaalde ontwateringsdiepte nodig. Deze kan bereikt worden door drainage, ophoging of een combinatie van beide. Het beleid van het waterschap is erop gericht om de huidige grondwaterstanden zo min mogelijk te beïnvloeden. Het verlagen van de grondwaterstanden door middel van drainage verdient derhalve niet de voorkeur. Omdat de grondwaterstanden tot aan het maaiveld kunnen komen, dient het zuidelijke gedeelte van het terrein naar verwachting te worden opgehoogd.

Initiatiefnemer heeft in zijn bouwplannen met bovenstaande aspecten rekening gehouden. De nadelige effecten op het watersysteem worden zo goed mogelijk ondervangen. In het kader van het overleg zal het bestemmingsplan aan het Waterschap Regge en Dinkel worden voorgelegd.

De maatregelen die uitgevoerd dienen te worden om nadelige effecten op het watersysteem zoveel mogelijk voorkomen zijn bekend. Door uitvoering van deze maatregelen door de initiatiefnemer zijn negatieve effecten voor het aspect water niet aan de orde. Het aspect water wordt dan ook niet behandeld in het MER.

Geluid
De Wet geluidhinder (Wgh) heeft tot doel de mensen te beschermen tegen geluidsoverlast. Op basis van deze wet dient bij het wijzigen van het bestemmingsplan dan ook aandacht te worden besteed aan het aspect geluid. Het bouwplan is door de gemeente getoetst aan de geluidscontouren voor het jaar 2020 van het milieumodel. De geluidsbelasting op de bedrijfswoning zal uitkomen op de Lden 48 dB-contour en voldoet daarmee aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder.
De basis voor de risicobenadering bij het vervoer van gevaarlijke stoffen (over weg, water en spoor) ligt in "Omgaan met risico's". De algemene uitgangspunten zijn uitgewerkt in de "Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen" (RNVGS). Sinds augustus 2004 is er sprake van een "Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen". Met deze circulaire wordt het beleid als vervat in de RNVGS verder geoperationaliseerd en verduidelijkt. Als verplichte route voor het vervoer van gevaarlijke stoffen kunnen rijks-, provinciale en gemeentewegen worden aangewezen. In de directe omgeving van het plangebied komen geen routes gevaarlijke stoffen voor. Verder dient voor wat betreft het aspect externe veiligheid rekening te worden gehouden met buisleidingen. In en in de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen aardgastransportleidingen. Uit het voorgaande kan daarom geconcludeerd worden dat het aspect externe veiligheid geen beperkingen oplegt aan het bouwen van de paardenhouderij annex manege. Het aspect geluid wordt daarom ook niet verder in het Plan-MER behandeld.

Lucht

Luchtverontreiniging
Met betrekking tot luchtkwaliteit moet rekening worden gehouden met het gestelde in de Wet Milieubeheer, hoofdstuk 5, titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen en de bijbehorende bijlagen.

Op basis van artikel 5.16 Wm kan, samengevat, een bestemmingsplan of bestemmingsplan worden vastgesteld, indien:

1) aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan of bestemmingsplan biedt, niet leiden tot het overschrijden van een in bijlage 2 opgenomen grenswaarde, of
2) aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan of bestemmingsplan biedt, leiden tot een verbetering per saldo van de concentratie in de buitenlucht van de desbetreffende stof dan wel, bij een beperkte toename van de concentratie van de desbetreffende stof, de luchtkwaliteit per saldo verbetert door een samenhangende maatregel of een optredend effect, of
3) aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan of bestemmingsplan biedt niet in betekenende mate bijdragen aan de concentratie in de buitenlucht van een stof waarvoor in bijlage 2 een grenswaarde is opgenomen of
4) het project is genoemd of beschreven dan wel past binnen een programma van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.

Van een verslechtering van de luchtkwaliteit “in betekenende mate” als bedoeld onder c is sprake indien zich één van de volgende ontwikkelingen voordoet:

- woningbouw: 1.500 woningen netto bij 1 ontsluitende weg of 3.000 woningen bij 2 ontsluitende wegen;
- infrastructuur: 3% concentratiebijdrage (verkeerseffecten gecorrigeerd voor minder congestie);
- kantoorlocaties: 100.000 m^2 brutovloeroppervlak bij 1 ontsluitende weg, 200.000 m^2 brutovloeroppervlak bij 2 ontsluitende wegen.

Het criterium “niet in betekenende mate” kan pas worden toegepast als het NSL en de (nieuwe) regionale programma's zijn vastgesteld en dat is nog niet het geval.
Daarom kan nog niet van de 3%-regeling gebruik gemaakt worden (het percentage van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van PM_{10} of NO_2, waarmee de luchtkwaliteit verslechtert als gevolg van het project), maar geldt de 1%-grens. Daarbij moeten de hierboven staande aantallen door 3 worden gedeeld. Voor woningbouw betekent dat bijvoorbeeld dat de luchtkwaliteit “niet in betekenende mate” verslechtert zolang het aantal niet boven de 500 uitkomt. Dit bestemmingsplan bevat niet een van deze ontwikkelingen. Daarom is alsnog een berekening gemaakt om de invloed op de luchtkwaliteit na te gaan.

Luchtkwaliteit

De concentraties van NO_2 en PM_{10} voor het huidige jaar 2009 en de toekomstige situatie (2015 en 2020) zijn berekend voor dat deel van de Hellendoornseweg, dat gelegen is tussen de kruising met de Glinthaar / Zandeinde en de aansluiting op de N347. Daar komt in eerste instantie het extra verkeer op als gevolg van de voorgestane ontwikkeling. Om voor dit bestemmingsplan na te gaan of er overschrijding van de grenswaarden plaatsvindt, is gebruik gemaakt van het door de gemeente Ommen gehanteerde prognosemodel met betrekking tot de intensiteiten.
De laatste prognose dateert van dit jaar en in de berekeningen is rekening gehouden met een jaarlijkse toename van het verkeer (inclusief vrachtverkeer) van 3%. De berekeningen zijn uitgevoerd met behulp van het CAR II-model versie 8.0.

Voor de overige invoer voor de CAR II-berekeningen wordt verwezen naar het de Luchtkwaliteitsberekening zoals opgenomen in het voorontwerp bestemmingsplan. In onderstaande tabel zijn de resultaten van de luchtkwaliteitsberekeningen weergegeven.

Tabel 4.6

Waarden voor PM_{10} zijn zonder aftrek voor zeezout.

	Verkeersinten-siteit	Jaargemiddel-de concentra-tie NO_2 in µg/m^3	Jaargemiddel-de concentra-tie PM_{10} in µg/m^3	Aantal over-schrijdingen van 24-uurs-gemiddelde norm PM_{10} van 50 µg/m^3
Grenswaarde		40	40	35
Hellendoornseweg				
2009	960	14.3	22.9	6
2015 (inclusief uitvoering plan)	1200	11.4	21.8	4
2020 (inclusief uitvoering plan)	1700	9.2	20.5	2

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat zowel de huidige situatie als de toekomstige na realisatie van de plannen niet leidt tot een overschrijding van de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Het aspect luchtkwaliteit zal dan ook niet verder in het Plan-MER behandeld worden.

Archeologie

De gemeente Ommen heeft een eigen archeologische beleids- en advieskaart. Het plangebied ligt overwegend in een zone met een lage archeologische verwachting.
Een klein deel van het plangebied heeft een hoge verwachting. Het bouwplan voor de paardenhouderij annex manege gaat gepaard met bodemverstoring, waardoor eventueel in de bodem aanwezige archeologische waarden verstoord kunnen raken. Om de archeologische potentie van het gebied nader te kunnen bepalen is een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd. Het inventariserend veldonderzoek (IVO-verkennende fase) bestaat uit een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek. Het doel van het booronderzoek is het toetsen en aanvullen van het verwachtingsmodel uit de bureaustudie. Het verkennend booronderzoek is gericht op het aanwijzen van kansarme en kansrijke zones binnen het plangebied.
Op basis van het uitgevoerde archeologisch onderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied niet behoudenswaardig wordt geacht. Eventuele archeologische waarden op de dekzandrug zijn reeds vernietigd. De wetenschappelijke waarde van eventueel bewaard gebleven, mogelijk aanwezige diepere grondsporen rechtvaardigen niet de kosten van archeologisch vervolgonderzoek. Er wordt in het archeologisch onderzoek aanbevolen geen nader onderzoek uit te voeren en het plangebied vrij te geven. Op basis van deze conclusie wordt in het Plan-MER het aspect archeologie dan ook niet nader toegelicht.
Een totaaloverzicht van het archeologisch onderzoek is te vinden in de rapportage Inventariserend onderzoek archeologie paardenhouderij Lemele (ARACDIS 2009, kenmerk B01033/BD9/006/175390).

Landschap

Getracht is het initiatief landschappelijk in te passen. Hierbij is advies gevraagd aan Het Oversticht, een vereniging die als doelstelling heeft het bevorderen en in stand houden van stedelijk en landelijk schoon.

Het initiatief moet passen binnen de karakteristieken van het Maten- en Flierenlandschap. Deze karakteristieken zijn opgenomen in de Omgevingsvisie en onderstaand beschreven. Bij het onderdeel norm is aangegeven aan welke eisen de ontwikkeling moet voldoen. Onder het onderdeel richting zijn de wenselijke uitgangspunten aangegeven.

Natuurlijk landschap: Dekzandvlakte en ruggen
Norm (provinciaal belang): Dekzandvlakten en ruggen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de hoofdlijnen van het huidige reliëf.
Richting (wenselijk): Als ontwikkelingen plaats vinden, dan dragen deze bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en het watersysteem. Beiden zijn tevens uitgangspunt bij (her)inrichting.

Agrarisch cultuur landschap: Maten- en Flierenlandschap en essenlandschap
Norm (provinciaal belang) Maten- en Flierenlandschap: In het Maten- en Flierenlandschap is het waterpeil niet lager dan voor graslandgebruik noodzakelijk is. De Maten, Flieren en beken krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van het onbebouwde karakter, de continuïteit van de beekloop, voldoende ruimte voor water en het lineaire landschap met open 'kamers' en coulissen.
Richting (wenselijk) Maten- en Flierenlandschap: Als ontwikkelingen plaats vinden in of nabij het Maten en Flierenlandschap, dan dragen deze bij aan versterking van het historische lineaire landschap met open 'kamers' en coulissen, aan accentuering van de overgang naar hogere gronden, de toegankelijkheid, de beleefbaarheid en het vasthouden van water. Inrichting van nog gave delen richt zich op het behouden van de cultuurhistorische waarden.

Norm (provinciaal belang) Essenlandschap: De essen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de karakteristieke openheid, de huidige bodemkwaliteit en het huidige reliëf. Op de flanken krijgen de kleinschalige landschapselementen, zoals houtwallen, bosjes, zandpaden, karakteristieke erven en beeldbepalende open ruimte daartussen, een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van dit kleinschalige patroon.
Richting (wenselijk) Essenlandschap: Als ontwikkelingen plaatsvinden in het essenlandschap, dan krijgen deze in de flanken een plaats, met respect voor en bijdragend aan de aanwezige bebouwingsstructuren (lint, erf) en versterking van het landschappelijke raamwerk.

Lust- en leisure laag: Donkerte gebied
De percelen liggen in het Donkerte gebied. Hiervoor heeft de provincie geen norm bepaald.
Richting (wenselijk) Donkerte gebied: In de donkere gebieden alleen minimaal noodzakelijke toepassing van kunstlicht. Dit vereist het selectief inzetten en 'richten' van kunstlicht. Veel aandacht voor het vermijden van onnodig kunstlicht bij ontwikkelingen in het buitengebied.

Uit bovenstaande gebiedskenmerken en de door de provincie beschreven norm en richting blijkt niet dat het initiatief met dit beleid in strijd is. Bij onderhavig initiatief is veel aandacht besteedt aan de landschappelijke inpassing. Naar aanleiding van het advies van Het Oversticht heeft de initiatiefnemer de plannen aangepast zodat nog beter wordt aangesloten bij de kenmerken van het landschap.

- Het erf en de gebouwen worden gesitueerd tegen de bestaande houtwal. Zo blijven de noord-zuid zichtlijnen vanaf de Hellendoornseweg behouden.

De oost-west oriëntatie van het erf en de gebouwen ondersteunt de landschappelijke structuur. De bestaande houtwal zorgt (deels) voor een goede landschappelijke inpassing.

- Door het erf zo dicht mogelijk tegen de Glinthaar te ontwikkelen ontstaat er een relatie met het bestaande bebouwingslint en komt het erf niet los in het landschap te liggen. Het behouden van een open ruimte in gebruik als weiland / uitloop tussen de Glinthaar en de manege is passend. Het erf zal niet ontsloten worden op de Glinthaar.
- De buitenbak is in relatie met de manege gesitueerd. De bak kan wordt ingepast met een lage graswal.
- De bestaande singel aan de noordzijde wordt aangevuld en de zuidelijke grens van het eigendomsperceel wordt met een nieuwe singel ingeplant. Op het erf worden enkele streekeigen losse bomen of struiken aangeplant.

Wat betreft de ligging in het Donkerte gebied, zal de verlichting van de paardenhouderij annex manege zo beperkt mogelijk worden gehouden.

In zijn geheel kan worden geconcludeerd dat geen strijdigheid is met het beleid van de provincie zoals verwoord in de omgevingsvisie. Omdat er geen sprake is van negatieve effecten voor het aspect landschap, wordt in het Plan-MER dit aspect niet verder uitgewerkt.

Externe veiligheid

Op 28 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. In dit besluit zijn regels gesteld teneinde de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld door activiteiten met gevaarlijke stoffen tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Bedrijven die onder dit besluit vallen zijn onder meer grote chemische bedrijven, lpg-tankstations en bedrijven die 10.000 kilo of meer aan chemicaliën opslaan. Het besluit verplicht gemeenten en provincies voortaan met veiligheidsnormen rekening te houden. Op basis van de "Risicokaart provincie Overijssel" blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied geen risicovolle bedrijven gevestigd zijn die vallen onder het Bevi. Daarom wordt in het Plan-MER geen verdere uitwerking gegeven van het aspect Externe veiligheid.

Bijlage 8 Terreininrichtingstekening

Terrein-inrichting

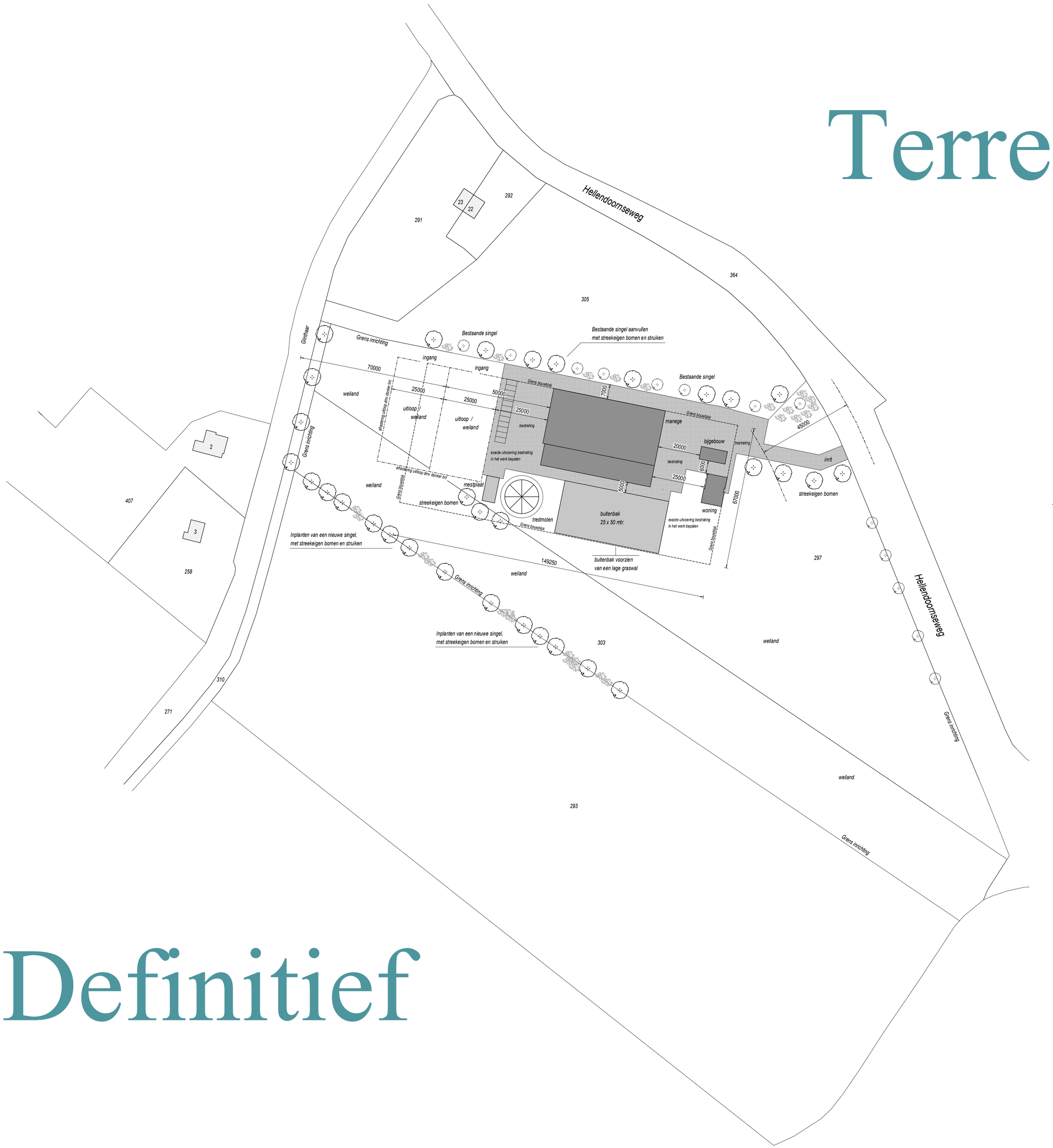

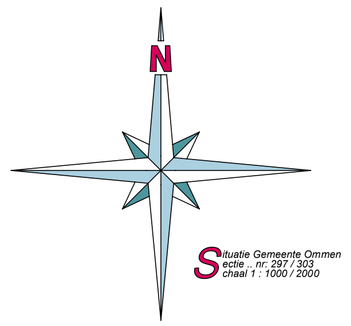

Situatie Gemeente Ommen
sectie , nr. 297 / 303
schaal 1 : 1000 / 2000

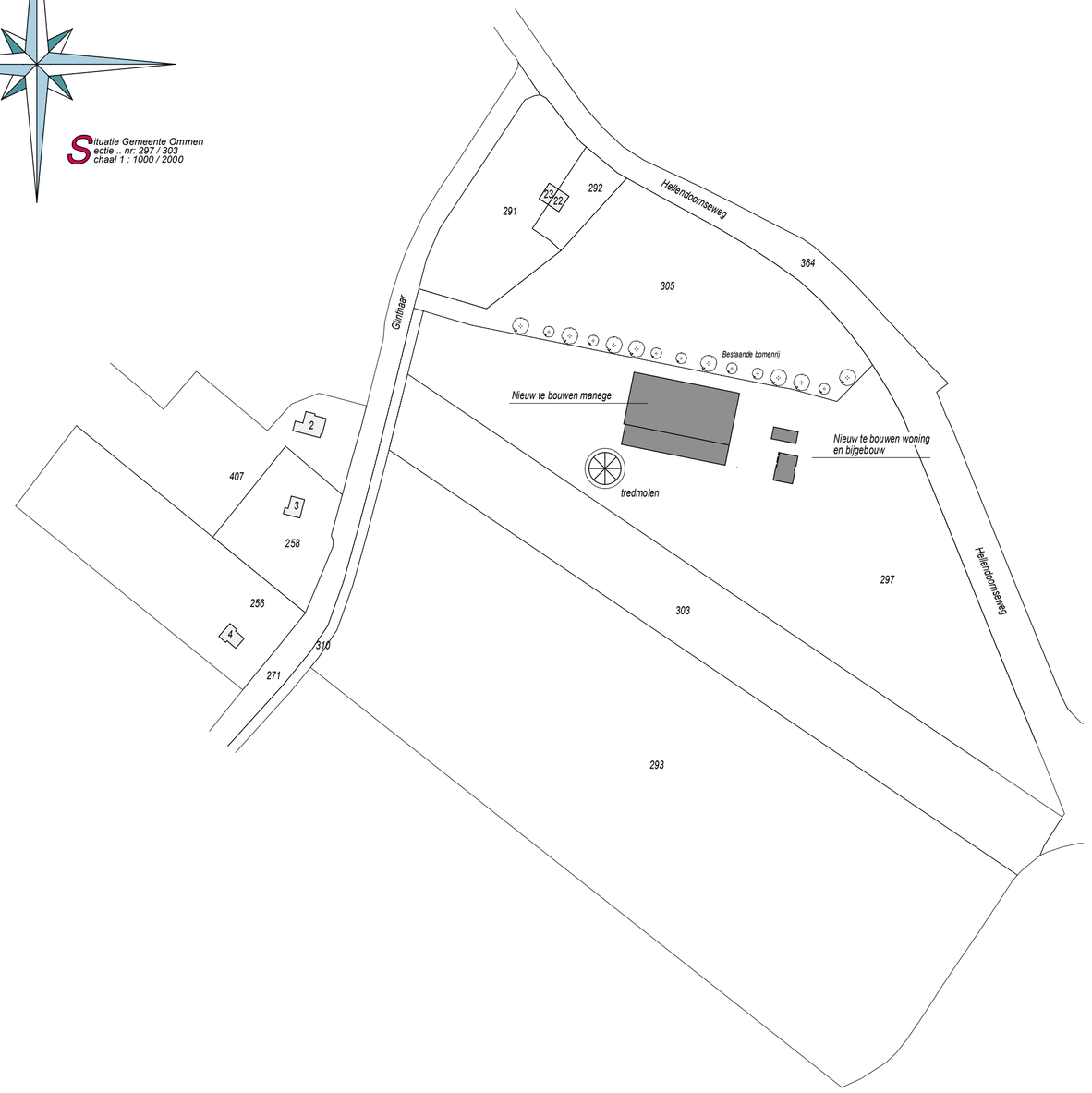

Definitief

opdrachtgever:	Fam. Ekkelkamp Bulemansteeg 3 8148 RG Lemele	get.: Bas	d.d.: 02.09.2008
		laatste aanpassing:	d.d.: 19.06.2009
		schaal: 1 : 1000 / 2000	projectinformatie: 0529 - 434438
betreft:	Nieuwbouw woning, bijgebouw en manege aan de Hellendoornseweg te Lemele	werknr: 09-042	nr: 07

Bouwbureau Jansman
Ontwerp-, teken-, en adviesbureau

Amterflierweg 8
7735 KN Arriem (Ommen)
tel: 0529-45 73 71
fax: 0529-45 70 16

Wilhelminastraat 3
7721 CD Dalfsen
tel: 0529-43 44 38
fax: 0529-43 56 78

Havenweg 60
7772 AG Hardenberg
tel: 0523-63 79 39
fax: 0523-25 09 35

Op al ons tekenwerk zijn van toepassing onze algemene voorwaarden zoals deze op 1 maart 2001 zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Zwolle onder nummer 3039.
Een exemplaar van deze voorwaarden ligt op onze kantoren ter inzage en zal op uw verzoek kosteloos aan u worden verstrekt.

©copyright BOUWBUREAU JANSMAN TEL 0529-43717 FAX 0529-43706

Bijlage 9 Advies Het Oversticht

Aan de Stadsmuur 79-83
Postbus 531, 8000 AM Zwolle

HET OVERSTICHT

GEMEENTE OMMEN
Bijlage
17 FEB. 2010
Inpek.
Nr. 789
Antwoord 17/2.511
Op ... Afdoening
Code 120

Gemeente Ommen
t.a.v. mevrouw M. van Oenen
Postbus 100
7730 AC Ommen

Zwolle, 15 februari 2010
Kenmerk: 010 1316 OMN

Betreft: Hellendoornseweg te Lemele, gemeente Ommen
Inlichtingen bij: mevrouw ir. I.M. Nij Bijvank-van Herel of mevrouw ir. A. Coops

Geachte mevrouw van Oenen,

U vroeg de ervenconsulent van Het Oversticht advies uit te brengen over de Hellendoornseweg te Lemele.

Bijgevoegd advies is mede gebaseerd op het beleid en de criteria uit de welstandsnota, maar is geen formeel welstandsadvies. Het plan dient bij definitieve bouwaanvraag dan ook alsnog door de welstandscommissie te worden beoordeeld.

Conclusie
Het nieuwe erf is landschappelijk ingepast. Door de ontwikkeling van het nieuwe erf zal de huidige mate van openheid wijzigen, doch zichtlijnen blijven behouden. Het erf, met het grote volume van de manegehal, is parallel aan de noordelijke houtwal gelegen. De zuidzijde van het erf blijft open. De oost-west gerichte structuurlijnen worden versterkt door een aanvullende aanplant in de bestaande houtwal als ook een nieuwe aanplant aan de zuidzijde op de perceelsgrens (streekeigen soorten).
De buitenbak mag vanwege de kwaliteit van 'donkerte' niet worden verlicht.

Bijgevoegd vindt u een toelichting op het advies.

Wij hopen u hiermee voldoende informatie verstrekt te hebben.

Hoogachtend,

drs. ing. D.H. Baalman, wnd. directeur
Namens deze, mr. ing. H.G.A.M. Verheyen, teamleider

T (038) 421 32 57
F (038) 421 81 84
E mail@oversticht.nl
W www.oversticht.nl

Het Oversticht - Ervenconsulent

Advies 1316 OMN: Hellendoornseweg te Lemele, Ommen

Datum : 26 januari 2010
Kader : verplaatsing/nieuwbouw manege
Fase : inspraakreacties

Opgave

Voor de aanvraag tot de bouw van een manege aan de Hellendoornseweg te Lemele zijn door omwonenden diverse inspraakreacties ingediend. De inspraakreacties richten zich ruimtelijk gezien op de aantasting van openheid, visuele hinder en de aantasting van de kwaliteit van 'donkerte'.

De provincie geeft aan in haar reactie (vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro, dd 3 – 12- 2009) dat zij instemmen met de manier waarop met de gebiedskenmerken in het advies van 14 mei 2009 is omgegaan.

De gemeente heeft de ervenconsulent destijds gevraagd te adviseren over de inpassing van de nieuwe manege op deze locatie.
In het advies zijn de landschappelijke kwaliteiten, landschappelijke structuur, zichtlijnen, 'donkerte', als uitgangspunten meegewogen. Het is, zoals gesteld in de inspraakreacties, een juiste constatering dat op deze locatie door de nieuwe ontwikkeling de huidige mate van openheid zal wijzigen.

Wij lichten onze afwegingen over de landschappelijke inpassing, op de gekozen locatie, toe:
In het advies zijn wij uitgegaan van de versterking van de landschappelijke structuur.

Landschappelijke structuur en zichtlijnen

- De locatie is gelegen op de overgang van de heuvelrug naar het dal. Karakteristiek is de beplanting, van singels en bomenrijen, in oost-westelijke richting en het doorzicht in oost-westelijke richting.
    - In het advies hebben wij geadviseerd het grote volume van de rijhal te plaatsen parallel aan de singel. Het doorzicht vanaf de Glinthaar wordt hiermee zo veel mogelijk behouden. De structuur van het erf is oost-west gericht met de woning aan de oostzijde. De woning, voor de kopgevel van de manegehal, zorgt voor een verkleining van de schaal van het erf, gezien vanaf de Hellendoornseweg.
    - Wij hebben mede vanuit het behoud van de kwaliteit van de Glinthaar geadviseerd In het grote volume van de manegehal niet aan de Glinthaar te plaatsen. Het volume zou zich aan de Glinthaar te nadrukkelijk manifesteren. Dit vinden wij zowel landschappelijk als voor de beleving van de weg voor aanwonenden niet acceptabel. De paardenweiden behouden deels een open zicht.
    - De zuidzijde van het erf blijft open. Enkele losse bomen passen de stapmolen en de rijbak in. Het is niet wenselijk deze zijde van het erf met een dichte singel in te planten. Deze lijn zou afbreuk doen aan de structuurlijnen van het landschap.
    - Voor de inpassing hebben wij geadviseerd de oost-west gerichte lijnstructuur van singels te versterken door een aanvullende beplanting in de noordelijke (bestaande)houtwal en een nieuwe singelbeplanting op de zuidelijk gelegen perceelsgrens (streekeigen soorten). Hiermee wordt de karakteristiek van de structuur van het maten- en flierenlandschap hersteld. De beplante lijnen zorgen tevens voor de inpassing van het nieuwe complex.
- In het advies is benoemd dat het erf niet ontsloten zal worden vanaf het Glinthaar.
- In het advies is als voorwaarde benoemd het erf compact te houden en de rijbak meer in relatie met de manegehal te plaatsen. De bak kan worden ingepast met een lage graswal.

Donkerte

- In het advies is benoemd dat het niet wenselijk is de paardenbak te verlichten vanuit de kwaliteit van 'donkerte'.

Het Oversticht - Ervenconsulent

Conclusie
Het nieuwe erf is landschappelijk ingepast. Door de ontwikkeling van het nieuwe erf zal de huidige mate van openheid wijzigen, doch zichtlijnen blijven behouden. Het erf, met het grote volume van de manegehal, is parallel aan de noordelijke houtwal gelegen. De zuidzijde van het erf blijft open. De oost-west gerichte structuurlijnen worden versterkt door een aanvullende aanplant in de bestaande houtwal als ook een nieuwe aanplant aan de zuidzijde op de perceelsgrens (streekeigen soorten).
De buitenbak mag vanwege de kwaliteit van 'donkerte' niet worden verlicht.

Bijlage 10 Vooroverlegnota

Vooroverlegnota
Bestemmingplan partiele herziening Buitengebied (Stoeterij annex manege, Hellendoornseweg, Lemele)

Met relevante instanties is in het kader van het voorontwerpbestemmingsplan overleg gevoerd (artikel 3.1.1. Bro). De vooroverlegreacties worden hierna weergegeven en voorzien van een reactie van de zijde van de gemeente. Daarbij wordt ook aangegeven of de vooroverlegreactie heeft geleid tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

VROM-Inspectie, Arnhem

Samenvatting reactie: Het plan geeft de betrokken rijksdiensten geen aanleiding tot het maken van opmerkingen, gelet op de nationale belangen in de RNRB (Realisatieparagraaf Nationaal Ruimtelijk Beleid).

Waterschap Regge en Dinkel, Almelo

Samenvatting reactie:
Aan de alinea "geen afwenteling van het waterbezwaar" toevoegen: …" of vast te houden, zodat de afvoer uit het plangebied bij de maatgevende neerslaghoeveelheid (40 mm in 75 minuten) niet groter is dan de oorspronkelijke landelijke maximum-afvoer van 2,4 l/s/ha. De voorzieningen hiervoor dienen getroffen te worden binnen het bouwblok c.q. de bestemming Agrarisch – Paardenhouderij of direct aansluitend daarop." " Langs het bestemmingsplan (zuid-westelijke punt, ca. 20 meter) ligt de waterloop 1-0-1, waarop de Keur van het watschap Regge en Dinkel van toepassing is. De waterloop is van essentieel belang voor het waterbeheer in het stroomgebied en dient toegankelijk te zijn voor (groot) onderhoud. Voor het aanbrengen van werken, inclusief afrasteringen hoger dan 0,90 meter, in de beschermingszones langs de waterloop van 5 meter breed (vanaf de insteek), is daarom watervergunning nodig van het waterschap Regge en Dinkel."
Aan artikel 4.1. onder g. voorzieningen toevoegen " o.a. voor de waterhuishouding en mestopslag".
Het waterschap kan verder instemmen met het plan.
Reactie gemeente: De gemeente heeft de aanpassingen van het Waterschap verwerkt in de toelichting en in de planregels.

Provincie Overijssel Zwolle

Samenvatting reactie: Beter beargumenteren wat de relatie is tussen provinciaal beleid en het te realiseren plan.
Reactie gemeente: In de toelichting is in de paragraaf provinciaal beleid meer aandacht besteed aan de relatie tussen provinciaal beleid en het te realiseren plan.
Samenvatting reactie: Beter motiveren vanuit het oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik
Reactie gemeente: In de toelichting is in de paragraaf provinciaal beleid meer aandacht besteed aan de motivatie waarom het plan past vanuit het oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik.
Samenvatting reactie: Nader motiveren van de twee ontwikkelingsperspectieven.

Reactie gemeente:In de toelichting is in de paragraaf provinciaal beleid nader ingegaan op de twee ontwikkelingsperspectieven en waarom dit plan hierin past.
Samenvatting reactie: Nader ingaan op de compensatie voor wat betreft het verlies aan ecologische en/of landschappelijke waarden ter versterking van ruimtelijke kwaliteit in de omgeving
Reactie gemeente: In de omgevingsverordening worden verplaatsers wegens publieke belangen uitgezonderd van de kwaliteitsimpuls. De toelichting bij het bestemmingsplan is op dit punt aangescherpt (paragraaf provinciaal beleid). Verder is opgenomen dat de bebouwing door het initiatief wel toeneemt, maar dat daarnaast geïnvesteerd wordt door iniatiefnemer in het herstellen van het oude cultuurlandschap door middel van het versterken van de houtwallen en singels. Door deze versterking wordt extra leefgebied geboden aan vogels en kleine zoogdieren.
Samenvatting reactie: Een passende beoordeling maken en een m.e.r. doorlopen voordat het plan verder in procedure gaat.
Reactie gemeente: Dit is inmiddels gebeurd. De toelichting bij het bestemmingsplan is naar aanleiding hiervan aangevuld.

Bijlage 11 Inspraaknota

Inspraaknota
Bestemmingplan partiële herziening Buitengebied (Stoeterij annex manege, Hellendoornseweg, Lemele)

Het voorontwerpbestemmingsplan partiele herziening Buitengebied (Stoeterij annex manege, Hellendoornseweg, Lemele) heeft van 17 september 2009 tot en met 28 oktober 2009 ter inzage gelegen. In deze periode konden door een ieder reacties worden ingediend. De inspraakreacties worden hierna weergegeven en voorzien van een reactie van de zijde van de gemeente. Daarbij wordt ook aangegeven of de inspraakreactie heeft geleid tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

Inspreker 1: Glinthaar 2

Samenvatting inspraakreactie

Onaanvaardbare aantasting woon -en leefklimaat

- Inspreker: Visuele hinder. Thans vrij uitzicht en willen dit behouden.
  Reactie gemeente: Het vrije uitzicht wordt beperkt. De zichtlijn gaat over de buitenbak. De bebouwing wordt echter wel op meer dan 100 meter afstand van de woning van inspreker geplaatst. De bebouwing mag maximaal 12 meter hoog worden. Omheining is niet van hekken, maar van lage hagen max. 1.30 meter. De gemeente is van mening dat de bebouwing landschappelijk goed is ingepast. Het staat inspreker vrij om een verzoek om planschade in te dienen.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Massaal complex niet passend in het open landschap van het Essen- Kampenlandschap.
  Reactie gemeente: Aan Het Oversticht – Ervenconsulent is advies gevraagd hoe de bebouwing goed kan worden ingepast in de omgeving. Zij hebben geadviseerd om het grootte volume van de manegehal niet aan de Glinthaar te plaatsen. Dit is dan ook niet gebeurd. De paardenweiden behouden deels een open zicht. Daarnaast blijft de zuidzijde van het erf open. Verder heeft Het Oversticht geadviseerd om voor de inpassing in het landschap de oost-west gerichte lijnstructuur van de singels te versterken met een aanvullende (noordelijke houtwal) en nieuwe beplanting van streekeigen soorten. Hiermee kan de karakteristiek van de structuur van het maten- en flierenlandschap worden hersteld. De beplante lijnen zorgen tevens voor de inpassing van het nieuwe complex. De gemeente kan zich dan ook niet vinden in de opmerking van inspreker en is van mening dat de bebouwing zorgvuldig in het landschap is ingepast. Het volledige advies van Het Oversticht is als bijlage aan deze nota toegevoegd.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.

- Inspreker: Het karakteristiek van het landschap verandert van een oost-west gerichte lineaire structuur in een noord-zuid gerichte lineaire structuur van het Esdorp.
  Reactie gemeente: De gemeente is van mening dat een verandering van een oost-west gerichte lineaire structuur in een noord-zuid gerichte lineaire structuur niet aan de orde is. Zie de reactie van de gemeente op het vorige punt.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Aantasting landschap en volledig verdwijnen van de karakteristieke openheid.
  Reactie gemeente: De gemeente is van mening dat geen sprake is van een aantasting van het landschap en het volledig verdwijnen van de openheid. Zie reactie van de gemeente op het vorige punt.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Er ontbreekt een geluidsonderzoek. Verwachting geluidhinder van de af -en aanrijdende auto's en afscheidnemende/begroetende ouders en kinderen i.v.m. het geven van rijles en pensionstalling. Ook geluidshinder door de noodzakelijke bevoorrading en de mestafvoer.
  Reactie gemeente: De ontsluiting van de manege vindt plaats op de Hellendoornse weg. De gemeente heeft een berekening uitgevoerd en deze als bijlage bij de toelichting op het bestemmingsplan gevoegd. Uitgaande van een bedrijfssituatie met laat in avond vertrekkende lawaaiige voertuigen wordt op de dichtstbijzijnde woning Hellendoornseweg 22 een piekgeluidsniveau LAmax van circa 55 dB(A) berekend. Daarmee wordt nog ruim voldaan aan de maximale toegestane niveau LAmax van 65 dB(A) in avondperiode. n de VNG brochure bedrijven en milieuzonering is een hinderafstand voor geluid van 30 meter opgenomen voor een manege. Hieraan wordt ruimschoots voldaan. Daarnaast is lesgeven niet de doelstelling en zeker niet met geluidsapparatuur.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie aangepast. In de toelichting is meer aandacht besteed aan het aspect geluid en de berekening is als bijlage aan het bestemmingsplan gevoegd.
- Inspreker: Lichtmasten met een hoogte van 6 meter. Vraag is waarop deze maatvoering is gebaseerd.
  Reactie gemeente: Een hoogte van 6 meter is een standaard maat die gehanteerd wordt voor lichtmasten in buitengebieden. Aangezien er een binnenbak is, zullen er geen lichtmasten komen in de buitenbak. Om veilig te stellen dat dit inderdaad niet gebeurt, is de mogelijkheid voor het plaatsen van lichtmasten uit het bestemmingsplan gehaald. Aan de zijkant van het gebouw zal wel verlichting worden geplaatst, maar dit is gewone buitenverlichting.
  Conclusie: De planregels bij het bestemmingsplan zijn naar aanleiding van deze reactie aangepast.

- Inspreker: Verlichting ruimtelijk gezien zeer ongewenst. De landelijke donkere omgeving wordt teveel geweld aangedaan. Veel aandacht besteden aan het vermijden van kunstlicht.
  Reactie gemeente: Zie vorige reactie. De mogelijkheid tot het plaatsten van lichtmasten is uit het bestemmingsplan gehaald.
  Conclusie: De planregels bij het bestemmingsplan zijn naar aanleiding van deze reactie aangepast.
- Inspreker: Door de mogelijkheid van het plaatsen van 6 meter hoge lichtmasten wordt de verlichting in het buitengebied niet zo beperkt mogelijk gehouden. Dit klemt temeer nu niet is aangegeven is waar en hoeveel lichtmasten zijn toegestaan. Nu de bestemming "Agrarisch" ook parkeermogelijkheden mogelijk maakt, wordt het ergste gevreesd.
  Reactie gemeente: Zie vorige reactie. De mogelijkheid tot het plaatsten van lichtmasten is uit het bestemmingsplan gehaald.
  Conclusie: De planregels bij het bestemmingsplan zijn naar aanleiding van deze reactie aangepast.
- Inspreker: Vleermuizen ondervinden negatieve gevolgen als gevolg van de verlichting.
  Reactie gemeente: In het onderzoeksrapport quickscan ecologie is aangegeven dat om verstoring van vleermuizen tegen te gaan, de verlichting zo beperkt mogelijk dient te worden gehouden. De mogelijkheid tot het plaatsen van lichtmasten is uit het bestemmingsplan gehaald.
  Conclusie: De planregels bij het bestemmingsplan zijn naar aanleiding van deze reactie aangepast.
- Inspreker: Vrees voor stofhinder in verband met de verstuiving van zand op het terrein
- Reactie gemeente: Paarden zelf zijn gevoelig voor stof. Eigenaren gaan dan ook de bodem nat houden, waardoor stofhinder geen probleem is. Daarbij is de heersende windrichting in Nederland zuid-west. De bewoners aan de Glinthaar 2 zullen, zou er al sprake van stof zijn, hier weinig hinder van ondervinden. In de VNG brochure bedrijven en milieuzonering is voor stofhinder van een manege een afstand van 30 meter opgenomen. De Glinthaar 2 ligt op ruim 100 meter afstand.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Geuronderzoek wordt gemist. Vrees voor stank door het stallen van 12 paarden en het trainen van 13 paarden en de mestplaat.
  Reactie gemeente: In totaal worden 25 paarden gestald op de stoeterij annex manege. Op basis van het Besluit Landbouw milieubeheer gelden afstanden van 50 of 100 meter tot bouwblokgrenzen van omwonenden. Deze afstanden zijn om hinder te voorkomen. Daarnaast is in de VNG brochure bedrijven en milieuzonering een hinderafstand voor geur voor een manege van 50 meter opgenomen. Het betreft hier in dit geval een stoeterij annex manege. Dit is echter qua geurbelasting vergelijkbaar met een manege.
  Conclusie: De toelichting bij het ontwerpbestemmingsplan is met betrekking tot het punt geurhinder verduidelijkt.

- Inspreker: Extra verkeersbewegingen door met name het geven van rijles en het paardenpension. Dit is een ongewenste ontwikkeling vanwege verstorend effect op Natura 2000-gebied, vermindering verkeersveiligheid en geluidsoverlast. Op dit punt is geen onderzoek geweest. Besluit onvoldoende voorbereid.
  Reactie gemeente: Wat betreft het verstorend effect op Natura 2000 gebied is door de gemeente aanvullend onderzoek gedaan in een zogenaamde milieueffectrapportage. Uitkomst van dit onderzoek is dat er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied worden verwacht. Dit komt doordat het aantal dieren vermindert en de ligging verandert; het bedrijf komt verder van gevoelige gebieden af te liggen. Negatieve effecten op verzuringsgevoelige Ecologische Hoofdstructuur zijn eveneens niet aan de orde. Effecten op beschermde soorten kunnen voorkomen worden door een aantal maatregelen in acht te nemen.
  Wat betreft de vermindering van de verkeersveiligheid is gekozen voor de ontsluiting op de Hellendoornseweg. Een stoeterij annex manege genereert een beperkt aantal verkeersbewegingen. Dit levert geen problemen op met betrekking tot de verkeersveiligheid. Wat betreft de geluidsoverlast is door de gemeente een onderzoek gedaan.
  Conclusie: Het aanvullende onderzoek naar de effecten op Natura 2000-gebied is als bijlage bij de toelichting gevoegd en de conclusies zijn toegevoegd aan de toelichting bij het ontwerpbestemmingplan. Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie verder niet aangepast.
- Inspreker: Op voorhand is niet uit te sluiten dat er geen negatieve effecten zijn op het nabij gelegen Natura 2000-gebied. Hier is geen duidelijkheid over gegeven. Hierdoor is sprake van onzorgvuldige besluitvorming.
  Reactie gemeente: In de toelichting bij het voorontwerpbestemmingsplan heeft de gemeente aangekondigd vervolg onderzoek te zullen doen. Inmiddels heeft de gemeente een passende beoordeling en m.e.r. procedure gevolgd. Uitkomst van dit onderzoek is dat er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied worden verwacht. Dit komt doordat het aantal dieren vermindert en de ligging verandert; het bedrijf komt verder van gevoelige gebieden af te liggen. Negatieve effecten op verzuringsgevoelige Ecologische Hoofdstructuur zijn eveneens niet aan de orde. Effecten op beschermde soorten kunnen voorkomen worden door een aantal maatregelen in acht te nemen.
  Conclusie: De passende beoordeling en het MER is als bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan gevoegd. Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Mogelijk wordt leefgebied van een aantal diersoorten beïnvloed. Plangebied is aangewezen als weidevogelgebied, dient op zijn minst gecompenseerd te worden.
  Reactie gemeente: Voor het voorontwerpbestemmingsplan is een quickscan ecologie uitgevoerd. Deze quickscan is als bijlage bij het voorontwerpbestemmingsplan gevoegd. Hierin is opgenomen dat door de bouw van de manege annex stoeterij mogelijk het leefgebied kan worden beïnvloed van

een aantal beschermde soorten. Om dit te voorkomen is er een ecologisch protocol opgesteld waaraan aanvrager zich bij de bouw moet houden. De gemeente is van mening dat op deze wijze de leefgebieden van de soorten voldoende gewaarborgd zijn. Compensatie van weidevogelgebieden hoeft niet plaats te vinden omdat er geen subsidieovereenkomst is gesloten. De begrenzing van de weidevogelgebieden is opgenomen om subsidiemogelijkheden te bieden via het stelsel van SNL. Deelname aan deze regeling is op vrijwillige basis en zolang er geen subsidieovereenkomst is gesloten, mag de grond beheerd worden zoals men zelf wil. Compensatie hoeft dus niet plaats te vinden.
Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.

- Inspreker: Geen duidelijkheid hoe de openheid van het essenkampenlandschap gewaarborgd zal blijven. Geen duidelijkheid over de bescherming van de bestaande stuwwallen. Geen beschermende regeling opgenomen gericht op de instandhouding van dit kleinschalige patroon. Hierdoor strijd met provinciaal beleid.
  Reactie gemeente: De gemeente heeft advies gevraagd aan Het Oversticht hoe deze bebouwing het beste kan worden ingepast in de omgeving. De paardenweiden behouden deels een open zicht. Daarnaast blijft de zuidzijde van het erf open. De bebouwing kan alleen geplaatst worden in de bestemming Agrarisch – Paardenhouderij. De rest van het gebied blijft open. De gemeente is van mening dat zij voldoende heeft gewaarborgd dat het gebied open blijft en dat de bebouwing landschappelijk goed wordt ingepast. Volgens de kaart bij de Omgevingsvisie ligt er geen stuwwal in het gebied. Wel is de natuurlijke laag Dekzandvlakten en ruggen van toepassing op het plangebied. De provincie heeft in het vooroverleg bekeken hoe met de gebiedskenmerken (de natuurlijke laag is een van deze gebiedskenmerken) is omgegaan en heeft hier geen opmerkingen over gemaakt. Een beschermende regeling hoeft derhalve niet opgenomen te worden. Dit geldt te meer omdat alleen binnen de bestemming Agrarisch – Paardenhouderij kan worden gebouwd en verder geen aanpassing van de huidige bestemming van het gebied plaatsvindt. De instandhouding van de hoofdlijnen van het huidige relief wordt voldoende geborgd in het plan.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Op geen enkele wijze aangegeven hoe de nadelige effecten op het watersysteem worden ondervangen. Vrees voor ongewenste veranderingen in de waterhuishouding van hun perceel.
  Reactie gemeente: De gemeente heeft vooroverleg gehad met het waterschap. Naar aanleiding van dit vooroverleg is de watertoets op een onderdeel aangevuld. Het waterschap kan instemmen met het plan. Het waterschap ziet toe op het watersysteem. De gemeente is dan ook van mening dat het aspect water voldoende gewaarborgd is in dit plan.

Conclusie: De toelichting op het ontwerpbestemmingsplan is naar aanleiding van het vooroverleg met het waterschap deels aangepast en de planregels zijn deels aangepast.

- Inspreker: Verkeersgegevens onvoldoende onderzocht. Hierdoor kan niet uitgegaan worden van de aanname dat de toename van verkeer niet leidt tot een overschrijding van de grenswaarden van het besluit Luchtkwaliteit.
  Reactie gemeente: Er is een luchtkwaliteitsberekening uitgevoerd op basis van de prognoses van de gemeente. Rekening is gehouden met een jaarlijkse toename van het verkeer inclusief vrachtverkeer van 3%. Daarnaast is rekening gehouden met het extra verkeer door de ontwikkeling zelf. Dit onderzoek is als bijlage aan het voorontwerpbestemmingsplan gevoegd. Zowel in de huidige situatie als in de toekomstige situatie na realisatie van de plannen worden de grenswaarden niet overschreden. De jaargemiddelde concentraties zijn ongeveer de helft van hetgeen is toegestaan.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Extensieve (dag)recreatie (art.3, sub g) -> onduidelijk wat hiermee bedoeld wordt
  Reactie gemeente: Omdat het begrip extensieve (dag)recreatie in dit geval voor verwarring zorgt, is het uit de planregels en de begripsbepalingen gehaald. Voor dit specifieke plan heeft het ook geen functie.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie aangepast.
- Inspreker: Parkeervoorzieningen (art. 3, sub j) -> kan gehele perceel gebruikt worden voor parkeren. Dit is onaanvaardbaar. Aangeven waar de parkeerplaatsen komen
  Reactie gemeente: De gemeente vindt het ook belangrijk dat de parkeerplaatsen niet op het gehele perceel kunnen worden aangelegd. Daarom zijn de planregels nog verder aangescherpt. In de planregels is opgenomen dat de parkeervoorzieningen alleen zijn toegestaan in het bestemmingsvlak Agrarisch – Paardenhouderij. Verder gaat het hier om een bijbehorende functie en niet de hoofdfunctie. Parkeren mag dus nooit de hoofdfunctie worden.
  Conclusie: De planregels bij het bestemmingsplan zijn naar aanleiding van deze reactie aangepast.
- Inspreker: Productiegerichte paardenhouderij (art.4.1, sub a)-> onduidelijk wat hiermee bedoeld wordt. Vrees dat er meer activiteiten zullen plaatsvinden dan nu wordt genoemd.
  Reactie gemeente: Omdat er ook paarden worden getraind is er in eerste instantie gekozen om in de bestemmingsomschrijving productiegerichte paardenhouderij op te nemen. Uit deze inspraakreactie blijkt dat dit verwarring wekt. Daarom is er nu voor gekozen om expliciet in de planregels de zinsnede " het trainen van paarden" op te nemen en de term "productiegerichte paardenhouderij" te schrappen.
  Conclusie: De planregels bij het ontwerpbestemmingsplan zijn naar aanleiding van deze reactie aangepast.

- Inspreker: Landschappelijke inpassing (art. 4.1, sub j) -> wat wordt hiermee bedoeld. Gelet op belang de openheid en aanwezig reliëf te bewaren is het onmogelijk om van een landschappelijke inpassing te spreken.
  Reactie gemeente: Het opnemen dat de gronden mede bestemd zijn voor landschappelijke inpassing is van belang omdat dit de landschappelijke inpassing van de bebouwing mogelijk maakt. Er kunnen inderdaad hagen en bomen worden aangepland. Het Oversticht adviseert dit ook voor de landschappelijke inpassing. Initiatiefnemer heeft aangegeven dat de hagen maximaal 1.30 meter hoog zullen worden.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Plan moet passen binnen de karakteristieken van het Maten – en flierenlandschap. Het voorontwerp vermeldt echter niets over de karakteristieken, hierdoor onduidelijk hoe het plan ingepast kan worden.
  Reactie gemeente: Onder het kopje "landschappelijke en cultuurhistorische waarden" in de toelichting bij het voorontwerpbestemmingsplan is aangegeven wat de karakteristieken zijn. Dit is onder andere de oost-west gerichte lineaire structuur. De gemeente verwijst dan ook naar de tekst van de toelichting en is van mening dat hier voldoende aandacht aan is besteed.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Verplaatsing van het bedrijf op grond van maatschappelijk belang niet aanvaardbaar. Verplaatsing zou uitbreiding van de begraafplaats en de voetbalvereniging mogelijk maken. Er is onvoldoende aangetoond dat er geen andere alternatieven zijn en dat uitbreiding noodzakelijk is.
  Reactie gemeente: Gelet op de ouderdom van het sportpark in Lemele kan gesteld worden dat in ieder geval een deel daarvan aan reconstructie toe is. Bovendien voldoet een van de wedstrijdvelden op dit moment ook al niet aan de vereiste afmeting. Zoals bekend bestaat ook in Lemele de sterke wens om bij deze reconstructie het hoofdveld in kunstgras uit te voeren. Aangezien het dan gaat om een aanzienlijke investering is het van essentieel belang dat op dat moment ook aan alle normen qua afmetingen et cetera kan worden voldaan. De reconstructie en de aanleg van kunstgras maken deel uit van het gemeentelijk meerjarenbeleidsplan voor de opwaardering van sportvoorzieningen in de gemeente Ommen. Om het sportpark op een goede manier te kunnen vormgeven zal het noodzakelijk zijn om een grondruil toe te passen met de aangrenzende begraafplaats. Omdat de capaciteit van de begraafplaats dan zal verminderden, zal compensatie moeten worden gevonden op een deel van het terrein dat van de familie Ekkelkamp wordt aangekocht.
  Er is gekeken naar een alternatieve locatie voor het sportpark maar vanuit economische motieven is daar van afgezien. Dit heeft mede te maken met het gegeven dat naast de kantine van de voetbal aansluitend een sportzaal is gerealiseerd. Verplaatsing van het geheel naar een nieuwe locatie zou een aanzienlijke kapitaalsvernietiging betekenen en is vanuit die optiek niet aan de orde. De locatie voor de ontwikkeling van de paardenhouderij is passend

aangezien deze gelegen is in de kernrandzone en de gronden al in eigendom zijn van de familie Ekkelenkamp. Een andere locatie waar de familie Ekkelenkamp gronden bezit is afgevallen (ten oosten van de provinciale weg Lemele/Hellendoorn). Deze locatie is vanwege landschappelijke kwaliteiten afgevallen.
Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.

- Inspreker: Er worden vraagtekens gesteld bij de uitvoerbaarheid. Onduidelijk waarom een nieuw pension gerealiseerd moet worden. Een groot aantal stallen in Lemele staan leeg. Is er behoefteonderzoek verricht? Er wordt gevreesd dat er bij gebrek aan behoefte voor pension er meer paardrijles gegeven zal worden. Hoofdactiviteit verandert dan in manege met als gevolg meer geluid-verkeer- en lichthinder.
  Reactie gemeente: Initiatiefnemer bezit de grond op de locatie en wil hier een kleinschalig pension realiseren voor 12 paarden. Initiatiefnemer heeft een bedrijfsplan opgesteld waaruit levensvatbaarheid van de paardenhouderij voldoende blijkt.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Algemeen bekend dat de gemeente Ommen geen maneges meer willen realiseren binnen het buitengebied. Voorontwerp buitengebied geeft aan dat nieuwsvestiging van overige paardenhouderijen op nieuw te creëren bouwblokken niet wenselijk door de provincie worden geacht. Onduidelijk waarom nu wel op deze locatie.
  Reactie gemeente: Er is hier sprake van een uitzondering op basis van maatschappelijk belang. Het gaat hier om de verplaatsing van een agrarisch bedrijf vanwege een maatschappelijk belang namelijk de uitbreiding van het sportpark en compenserende maatregelen ten behoeve van de begraafplaats. Dat het agrarisch bedrijf van een melkveehouderij in een paardenhouderij verandert, doet hieraan niets af. Een paardenhouderij wordt ook gezien als een agrarisch bedrijf. Het plangebied is gelegen in de kernrandzone. Dit gebied is geschikt voor manegeachtige activiteiten. Daarnaast zijn deze gronden al in eigendom van initiatiefnemer. De provincie heeft in het kader van het vooroverleg gekeken naar dit plan en hier geen opmerking over gemaakt.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Gelet op uitloop/weiland van het perceel is de afstand tot de woning van belanghebbende minder dan 50 meter. Ontwikkeling in strijd met een goede ruimtelijke ordening.
  Reactie gemeente: De afstand die bepalend is voor de geurhinder is de afstand tot de bebouwing. Deze afstand is meer dan 100 meter. Op basis van het Besluit Landbouw milieubeheer gelden afstanden van 50 of 100 meter tot bouwblokgrenzen van omwonenden. Daarnaast is in de VNG brochure bedrijven en milieuzonering een hinderafstand voor geur van 50 meter. Het

betreft hier een stoeterij annex manege. Dit is echter qua geurbelasting vergelijkbaar met een manege.
Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.

- Inspreker: Geurhinder -> geuronderzoek wordt gemist. Gevreesd wordt voor stankoverlast van met name de stallen, de uitloop en de mestplaat.
  Reactie gemeente: Een geuronderzoek is niet nodig aangezien voldaan wordt aan de afstanden uit het Besluit Landbouw milieubeheer.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Conclusie van inspreker is dat het plan strijdig is met een goede ruimtelijke ordening, een aanvaardbaar woon- en leefklimaat niet kan worden gegarandeerd en er significante effecten op Natura 2000-gebied zijn.
  Reactie gemeente: De gemeente is van mening dat zij met de toelichting op het bestemmingsplan voldoende inzichtelijk heeft gemaakt hoe de belangenafweging in het kader van een goede ruimtelijke ordening heeft plaatsgevonden. Aan de milieukwaliteitseisen voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat wordt voldaan (geluid, lucht, geur). Verder is er aanvullend onderzoek verricht met betrekking tot mogelijke significante effecten op Natura 2000-gebied (plan-MER). Uitkomst van dit onderzoek is dat er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied worden verwacht. Negatieve effecten op verzuringsgevoelige Ecologische Hoofdstructuur zijn eveneens niet aan de orde. Effecten op beschermde soorten kunnen voorkomen worden door een aantal maatregelen in acht te nemen.
  Conclusie: De toelichting bij het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie aangepast met de uitkomsten van de passende beoordeling/MER. In de plan-MER wordt ingaan op de significante effecten op Natura 2000 gebied.

Insprekers 2-7

Insprekers: Willen als aangrenzende bewoners stellen dat het niet de bedoeling is het maatschappelijk belang in de weg te staan. Ze willen de voetbal en de begraafplaats niet opzettelijk hinderen in hun ontwikkeling. Ze vinden een stoeterij annex manege onacceptabel omdat het woongenot, waarde van de huizen, uitzicht en het landschap sterk verminderen.
Reactie gemeente: Initiatiefnemer heeft om de paardenhouderij zo goed mogelijk in het landschap in te passen advies gevraagd aan Het Oversticht. Het Oversticht heeft advies gegeven hoe de paardenhouderij in te passen in de omgeving. Dit advies is als bijlage bij de toelichting gevoegd. Het advies wordt door initiatiefnemer overgenomen in zijn bouwplannen. De gemeente vindt dat de landschappelijke inpassing voldoende is gewaarborgd. Als sprake is van waardevermindering van de huizen dan kan door omwonenden een beroep worden gedaan op planschade.
Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.

- Insprekers: De andere door insprekers aangedragen punten komen overeen met de door de heer Bosch aangedragen punten. Er wordt dan ook verwezen naar de reactie zoals deze door de gemeente is gegeven op de door de heer Bosch aangedragen punten.

Inspreker 8: Glinthaarweg 3

- Inspreker: Het plan voldoet niet aan uitgangspunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik.
  Reactie gemeente: Het gaat hier om een verplaatsing van een bedrijf naar een perceel dat al in eigendom is van initiatiefnemer. Het voortzetten van het bedrijf op het oude perceel is maatschappelijk gezien ongewenst aangezien dit de uitbreidingsmogelijkheden van de begraafplaats en de voetbalvereniging beperkt. De verplaatsing naar het perceel dat al in eigendom is van initiatiefnemer, maar nu alleen gebruikt wordt als agrarische grond, ligt voor de hand. Het gaat hier om een stoeterij annex manege. Bestaande bebouwing is door initiatiefnemer niet geschikt bevonden. Ditzelfde geldt voor de mogelijkheden voor combinaties van functies op bestaande erven. Daarnaast zal de "oude" locatie waarop de melkveehouderij was gevestigd worden herbenut voor uitbreiding van voetbalvelden en de begraafplaats. Voor deze uitbreiding is de "oude" locatie bijzonder geschikt. Verplaatsing van de voetbalvelden naar een andere locatie is vanuit financieel oogpunt onaanvaardbaar omdat kort geleden is geïnvesteerd in de locatie (een sportzaal is gerealiseerd). Vanuit het oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik is onderhavig initiatief waarbij in ruil voor herbenutting van de "oude" locatie nieuwbouw plaatsvindt, aanvaardbaar. Een andere locatie waar de familie Ekkelenkamp gronden bezit is afgevallen (ten oosten van de provinciale weg Lemele/Hellendoorn). Deze locatie is vanwege landschappelijke kwaliteiten afgevallen.
  Conclusie: De toelichting op het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie aangepast. In de toelichting is duidelijker gemotiveerd waarom deze ontwikkeling mogelijk moet zijn.
- Inspreker: Maatschappelijk belang is onvoldoende aangetoond. Plan scoort onvoldoende op uitgangspunt duurzaamheid.
  Reactie gemeente: Gelet op de ouderdom van het sportpark in Lemele kan gesteld worden dat in ieder geval een deel daarvan aan reconstructie toe is. Zoals bekend bestaat ook in Lemele de sterke wens om bij deze reconstructie het hoofdveld in kunstgras uit te voeren. Aangezien het dan gaat om een aanzienlijke investering is het van essentieel belang dat op dat moment ook aan alle normen qua afmetingen et cetera kan worden voldaan. De reconstructie en de aanleg van kunstgras maken deel uit van het gemeentelijk meerjarenbeleidsplan voor de opwaardering van sportvoorzieningen in de gemeente Ommen. Om het sportpark op een goede manier te kunnen vormgeven zal het noodzakelijk zijn om een grondruil toe te passen met de aangrenzende begraafplaats. Omdat de capaciteit van de begraafplaats dan

zal verminderden, zal compensatie moeten worden gevonden op een deel van het terrein dat van de familie Ekkelkamp wordt aangekocht.
Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.

- Inspreker: Er wordt niet aangegeven hoe het plan invulling gaat geven aan de betreffende gebiedskenmerken uit de omgevingsvisie van de provincie. Op deze manier is er van het versterken van de ruimtelijke kwaliteit geen sprake.
  Reactie gemeente: In de toelichting is in de paragraaf van het provinciale beleid het volgende beschreven. " Bij onderhavig initiatief is veel aandacht besteed aan de landschappelijke inpassing. Naar aanleiding van het advies van Het Oversticht heeft de initiatiefnemer de plannen aangepast zodat nog beter wordt aangesloten bij de kenmerken van het landschap." Ten aanzien van de landschappelijke inpassing is een aparte paragraaf 4.3 opgesteld. Wat betreft de ligging in het Donkerte gebied, zal de verlichting van de stoeterij annex manege zo beperkt mogelijk worden gehouden.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Plan vormt een aantasting van de dorpsrand van Lemele. Zal het aanzicht van het dorp ontsieren en afbreuk doen aan het huidige karakter van de ligging van het dorp in het landschap.
  Reactie gemeente: Initiatiefnemer heeft om de paardenhouderij zo goed mogelijk in het landschap in te passen advies gevraagd aan Het Oversticht. Het Oversticht heeft advies gegeven hoe de paardenhouderij in te passen in de omgeving. Dit advies is als bijlage bij de toelichting gevoegd. Het advies wordt door initiatiefnemer overgenomen in zijn bouwplannen. De gemeente vindt dat de landschappelijke inpassing voldoende is gewaarborgd.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Een toegestane bouwhoogte van 12 m is veel te hoog. Staat in geen verhouding tot de naaste bebouwing en overige bebouwing in het dorp.
  Reactie gemeente: Deze bouwhoogte sluit aan bij de bouwhoogte die gehanteerd wordt in het bestemmingsplan Buitengebied. Dit is een gangbare bouwhoogte in bestemmingsplannen voor buitengebieden.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.
- Inspreker: Het plan zal lichthinder veroorzaken, terwijl het ligt in donkertegebied.
  Reactie gemeente: Er is een binnenbak, dus zullen er geen lichtmasten komen in de buitenbak. Het is dus niet nodig om dit mogelijk te maken in het bestemmingsplan. Aan de zijkant van het gebouw zal wel verlichting worden geplaatst, maar dit is gewone buitenverlichting. De mogelijkheid tot het plaatsen van lichtmasten is uit het bestemmingsplan gehaald.
  Conclusie: De planregels bij het bestemmingsplan zijn naar aanleiding van deze reactie aangepast.

- Inspreker: Misleidend dat er gesproken wordt over verplaatsing van een agrarisch bedrijf. In huidige situatie is geen sprake van een manege, binnenbak, buitenbak en parkeerplaats.
  Reactie gemeente: Een paardenhouderij is een agrarisch bedrijf. De provinciale omgevingsverordening geeft niet aan dat je niet mag omschakelen van een melkveehouderij naar een paardenhouderij.
  Conclusie: Het bestemmingsplan is naar aanleiding van deze reactie niet aangepast.